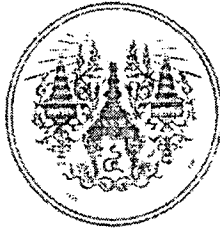


สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง



โครงการวิจัยลักษณะทางกายภาพของที่พักอาศัยริมน้ำ ชุมชนริมโขง

ถนนสุนทรวิจิตร

อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

Physical Character of Mekong Community's Riverside Resident on

Sunthornwichit Road

Amphoe Muang Nakhon Phanom Province



T147270

ผศ.พวงเพชร รัตนราม่า

Assistant Professor Puangpet Rattanarama

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินงบประมาณรายได้ ประจำปี 2554

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 147270
วัน.เดือน.ปี 14 ก.พ. 2554

b. 12852478
i.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อโครงการภาษาไทย : โครงการวิจัยลักษณะทางกายภาพของที่พักอาศัยริมน้ำ ชุมชนริมโขง ถนนสุนทร
วิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ชื่อโครงการภาษาอังกฤษ : Physical Character of Mekong Community's Riverside Resident
on Sunthornwichit Road Amphoe Muang Nakhon Phanom Province

แหล่งทุนสนับสนุนงานวิจัย : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง

ประจำปีงบประมาณ 2554 จำนวนเงินที่ได้รับการสนับสนุน 80,000 บาท

หัวหน้าโครงการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงเพชร รัตนราม

บทคัดย่อ

กลุ่มอาคารพักอาศัยริมโขง ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เป็นอาคารที่มี
เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของเมืองที่เด่นชัด งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทำการสำรวจเขียนแบบเก็บ
ข้อมูลของอาคารแต่ละหลังที่ผู้อาศัยอนุญาตให้เข้าทำการสำรวจได้ และเก็บเป็นข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะ
ทางกายภาพของอาคารในปัจจุบัน พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการปรับใช้อาคารให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตและ
การใช้สอยในอนาคต บนแนวทางการอนุรักษ์อาคารเก่า

กระบวนการวิจัยประกอบด้วย การค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงฟื้นฟูเมือง และการ
อนุรักษ์เมือง การสำรวจภาคสนามและเขียนแบบ การสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัย หรือผู้ครอบครอง รวมทั้ง
ผู้เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าลักษณะทางกายภาพของอาคารที่พักอาศัยบริเวณริมแม่น้ำโขง ถนน
สุนทรวิจิตร มี 2 แบบ คือ เรือนแถวไม้กึ่งก่ออิฐถือปูน ชั้นเดียว และอาคารไม้กึ่งก่ออิฐถือปูน 2 ชั้น
อาคารเหล่านี้มีอายุประมาณ 80 ปี และมีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ เพื่อ
การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ประวัติศาสตร์ของเมืองต่อไป

คำสำคัญ: อาคารที่พักอาศัยริมโขง, ถนนสุนทรวิจิตร, อาคารพื้นถิ่น, การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม

Research Title: Physical Character of Mekong Community's Riverside Resident on Sunthornwichit Road Amphoe Muang Nakhon Phanom Province

Researcher : Mrs.Puangpet Rattanarama

Faculty of Architecture

Department of Architecture KMITL

Abstract

A group of residential buildings along Mae Khong River, on Sunthornwichit Road, Muang District, Nakhon Phanom Province, are Buildings that have unique architecture identity of the town.

The objective of this research is to make an architectural drawing survey, to collect data of each individual building, which is allowed by its owner to do so, to collect fundamental physical feature data of present buildings, including suggesting the proper usage adapted to suit the way of life in those buildings and the future usage in accordance with the way of old building conservation.

Researching process consists of documentary research concerning adaptation, rehabilitation, and conservation of the town, field surveys and drawings, interviewing dwellers or owners including those who concerned.

Result of the research shows that there are 2 types of physical characters of residential buildings along Mae Khong River, on Sunthornwijit Road. The one storey wooden house with half concrete structure. Those buildings are about 80 years old and have unique vernacular architecture Identities that worth conserving to develop to be touristic place in the historical area of the town.

Key words : residential buildings along Mae Khong River, Sunthornwichit Road, local buildings, architectural conservation

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยลักษณะทางกายภาพของที่พักอาศัยริมน้ำชุมชนริมโขงถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนทุนการวิจัยจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และผู้ที่มีส่วนร่วมในการอนุเคราะห์ให้ข้อมูล เก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษา รวมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

1. คุณมณีพรรณ รัตนโกศล
2. คุณกอบโชค และ คุณเจียมจิตร เมธมาลี
3. คุณวิรัช คุสกุล
4. คุณราตรี และ คุณบัวดี อินธิราช
5. คุณวันเพ็ญ แซ่เฮง
6. คุณเยาวนุช เอื้อตระกูล
7. คุณภาวี คงศาลา
8. รศ.บรรจงศักดิ์ พิมพ์ทอง
9. รศ.น้ำอ้อย สายหู
10. รศ.ชาติ ภาสวร
11. รศ.วุฒิชัย มณีอินทร์
12. ผศ.ดร.ยงธนิศร์ พิมลเสถียร
13. ผศ.นพปฎล สุวัจนานนท์
14. ผศ.วีระยุต ชัยสร
15. คุณธนพล รัตนรามมา
16. คุณทัศนีย์ รัตนรามมา
17. คุณปิยธิดา รัตนรามมา
18. คุณภณิดา รัตนรามมา
19. คุณสิระเดช รัตนรามมา
20. คุณฐชาภัส รัตนรามมา
21. คุณสมชอบ นิติพจน์

ค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

22. คุณฐกฤต วงศ์พนิตกฤต
23. คุณณรงค์ฤทธิ์ คงนันทกุล
24. คุณสุนีย์ หัสรังสี
25. คุณปราณี ตันธนะโชติ
26. อาจารย์สมเจตน์ วิมลเกษม
27. อาจารย์ปริญญา ชูแก้ว
28. อาจารย์ปัฐณ์ ขวัญสุวรรณ
29. ร้านคุย่งลิ่ง
30. ร้านยิ้มดีพานิช
31. คุณกระจาย เกตุวัฒนเวสน์
32. คุณวิง ดิ่งถิ
33. คุณเรีงศักดิ์ มหาวิจิฉัยมนตรี
35. นายประสาร อุ่นคำ
36. คุณศิริรัตน์ มีโทน
37. คุณจันทนา จิรภิญญากุล
38. คุณศิริพงษ์ เทพยานต์
39. คุณยุทธศักดิ์ ไชยสีดา

ชวานครพนม

นักศึกษาหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (สาขาสถาปัตยกรรมภายใน)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1. นางสาวพรพรพร แม้นโกศล
2. นางสาวปิยะนุช แซ่จู้
3. นางสาวนันทกาญจน์ สุวรรณชัย
4. นายณัฐฐ์ สารคุณประดิษฐ์
5. นายณัฐพล แสงทองฉาย
6. นายอรัญ รมยานนท์
7. นายณัฐวัฒน์ คล้ายสุบรรณ
8. นายธนพล ตั้งเทียนชัยชนะ
9. นายศุภวัฒน์ ยิ้มแย้ม
10. นายธวัชชัย อ่อนอินทร์

11. นายสรวิศ อารีนิจ
12. นายฉัตริน เกียรติขจรไพศาล
13. นางสาวพิชชาพร แสงชัยทวีรักษ์
14. นางสาวณัฐศิญาพร นรินทรางกุล ณ ออยุธยา
และนักศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาสถาปัตยกรรมภายใน)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1. นายจิตรกร พัวพานิช
2. นายศวิษฐ์ พิริยะสุรวงศ์
3. นางสาวชุตिकाญจน์ ปิงชัย
4. นางสาวศิรินยา กีกก้อง
5. นางสาวเบญจวรรณ เสียงเพราะ
6. นายพงศ์พิพัฒน์ ควรสถิต
7. นางสาววารินทร์ ระวีโชติพัฒน์
8. นางสาวอนัญญา ลือพร้อมชัย
9. นางสาวนیرชา สุนทรพนาเวศ
10. นางสาวเกษสุมา พิทักษ์โกศล
11. Mr. Vannasine Thammarath
12. Mr. Saysoulee Yang

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความจำเป็นของการวิจัย.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 ขั้นตอนของการวิจัย.....	3
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและความคิดที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 แนวคิดการอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและการปรับปรุงฟื้นฟูเมือง.....	5
2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนปรับปรุงฟื้นฟูเมือง และการอนุรักษ์เมือง.....	8
2.3 กรณีศึกษาการวางแผนปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและการอนุรักษ์เมือง.....	10
บทที่ 3 ความสำคัญของอาคารที่จะทำการสำรวจ.....	20
3.1 ความสำคัญของอาคารกับประวัติศาสตร์เมืองนครพนม.....	20
3.2 ความสำคัญของอาคารด้านสถาปัตยกรรม.....	22
บทที่ 4 การทำความเข้าใจเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสำรวจ.....	27
4.1 การอบรมการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมพื้นถิ่นบ้านริมโขง.....	28
4.2 การเยี่ยมพบปะและสัมภาษณ์เจ้าของอาคารและคนในพื้นที่.....	30
บทที่ 5 สถาปัตยกรรมและรายละเอียดภายในที่สำคัญ.....	31
5.1 แผนผังอาคารที่ทำการสำรวจ.....	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 การสำรวจภายในอาคาร รายละเอียดการใช้พื้นที่ภายใน การเขียนแบบ.....	32
5.3 รายละเอียดเชิงช่างในส่วนต่างๆของอาคาร.....	51
บทที่ 6 สรุปผลการสำรวจและเสนอแนะ.....	55
6.1 สรุปผลการสำรวจ.....	55
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	55
บรรณานุกรม.....	68
ประวัตินักวิจัย.....	70
ภาคผนวก.....	72
- แบบแปลนอาคารที่พักอาศัยริมโขง ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม	



สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ย่านการค้าชายฝั่งของเมืองบาร์เซโลนา และอีกหลายอาคารที่เกิดขึ้นในช่วงโอลิมปิก ปี 1992 เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ.....	12
2.2 โกดังโรงเหล้าเก่ากลางกรุงไต้หวัน Huashan Creative Park.....	13
2.3 เมืองเล็กๆชื่อ Hofstetten อยู่ในเขต Black Forest มีการพัฒนาทางเดินเท้า.....	14
2.4 การเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น street furniture หรือระบบสาธารณูปโภคอื่น ๆ ให้แก่เมือง.....	15
2.5 ร้านอาหารเครื่องดีบนถนนนิมมานเหมินท์ เชียงใหม่.....	17
2.6 ชุมชนหัวตะเข้เชิญนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง ร่วมกันจัดกิจกรรมลอยกระทง.....	17
2.7 โรงแรมและภัตตาคารเจ้าพระยาปาลาซโซ่ กรุงเทพฯ บูรณะจากอาคารเก่าที่ผู้ทั้งหมดสภาพขึ้นมาใหม่ได้อย่างสวยงามสมบูรณ์.....	18
2.8 พิพิธภัณฑ์แม็กซ์ แอร์นสต์ เมือง Bruehl สหพันธรัฐเยอรมนี บูรณะและดัดแปลงจากสำนักงานซีโนอิตี.....	19
3.1 ประตูหน้าบ้านมักจะเป็นบานเฟี้ยมลูกฟูกกระดานดุน.....	22
3.2 หลังคาเดิมเป็นกระเบื้องดินเผา ภายหลังกระเบื้องดินเผาหายาก.....	23
3.3 รูปแบบทั่วไปของอาคารพักอาศัยริมโขง สุนทรวิจิตร อาคารเสมือนชั้นเดียวที่มีทางเดินหลังคาคลุมด้านหน้า.....	23
4.1 การไปขอติดโปสเตอร์การอบรม เจ้าของอาคารข้างเคียง.....	27
4.2 ฉากหลังเวทีของการอบรมการอนุรักษ์.....	28
4.3 บรรยากาศในห้องประชุม ระหว่างการอบรม.....	29
4.4 ภายในห้องอบรมมีการติดโปสเตอร์ให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ไว้ให้อ่านด้วย.....	29
4.5 ระหว่างการอบรมการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีสานบ้านริมโขง ปี 2552 มีการเดินชมสถาปัตยกรรมในตัวเมือง เพื่อทำกิจกรรมเวิร์คช็อป บ้านเมืองของเรา.....	30
4.6 การพูดคุยเก็บข้อมูลกับเจ้าของบ้าน.....	30
5.1 พื้นที่ศึกษา บนถนนสุนทรวิจิตร จากบริเวณหอนาฬิกาขึ้นไปทางทิศเหนือ ประมาณ 200 เมตร.....	31
5.2 แบ่งหน้าที่กันทำงาน ถ่ายวิดีโอ เตรียมบทสัมภาษณ์ ถ่ายภาพนิ่ง วัดพื้นที่ สเก็ตซ์.....	32
5.3 ทางเดินหน้าร้านมีหลังคาคลุม และมีเสาค้ำด้วย เห็นประตูบานเฟี้ยมหน้าร้าน.....	33

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.4 โถงกลางบ้านเป็นส่วนพักผ่อน ส่วนนอนและ รับประทานอาหาร.....	34
5.5 บริเวณนั่งสวนมนต์ ไข่มุกครอบแก้ว กั้นยูงเฉพาะตัวเลย บริเวณนี้สามารถมองผ่าน หน้าต่างไปหน้าบ้านและหลังบ้านได้ด้วย.....	34
5.6 ผังไม้เนื้อแข็งติดตั้งบังใบ.....	34
5.7 ส่วนที่เป็นครัวเล็กๆบริเวณระเบียงด้านหลัง.....	35
5.8 ส่วนหน้าเป็นห้องชายยา มีตู้ยาแบบจีน.....	36
5.9 คุณยายบัวดี อินธิราช ผู้ดูแลร้านยาฮงเฮงโฮสเทล.....	37
5.10 ส่วนครัวเดิมที่อยู่ชั้นล่างสุด เป็นเตาโบราณขนาดใหญ่	37
5.11 โถงกลางบ้านเป็นที่นั่งเล่นและส่วนนอนอยู่ขวามือ และชั้นบน.....	38
5.12 ประตูสำหรับปิดช่องทางลงไปชั้นล่าง เพื่อความปลอดภัย.....	38
5.13 ลีนชกเก็บยาแบบจีน ยังมีมือจับทองเหลืองรูปเปลือกหอยสวยงาม.....	39
5.14 ร้านไทยสามัคคี สภากาแฟแห่งแรกของนครพนม.....	40
5.15 รายละเอียดของงานไม้ชั้นครูที่บ้านประตู ลูกกรงระเบียงและกันสาดรูปโค้งคิ้ว ที่สัดส่วนลงตัวสวยงาม.....	40
5.16 แสดงเทคนิคเชิงช่างไม้ของอาคารไทยสามัคคี.....	41
5.17 หลังคาคลุมทางเดินหน้าบ้าน กับประตูบานพืชม.....	41
5.18 ช่องลมและโครงฝ้าเพดาน.....	42
5.19 วันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เป็นโอกาสที่จะทำการค้าเล็กๆแต่มั่นคง.....	42
5.20 ทางเดินหน้าร้าน มีเสารับและหลังคาคลุม.....	43
5.21 มองจากลานโล่งภายในบ้านออกไปหน้าบ้านอาคารด้านหน้าเปลี่ยนหลังคาใหม่ เป็นmetal sheetสีแดง.....	44
5.22 ที่นั่งเล่นกลางลานบ้าน เชื่อมต่อกับห้องครัวและที่รับประทานอาหารด้านในอาคาร.....	44
5.23 ส่วนหน้าร้านไฟบุลย์ที่ชายบุหรีของโรงงานยาสูบ.....	45
5.24 ส่วนหน้าในอาคารเป็นตู้เก็บของและที่จอดรถ.....	46
5.25 พื้นที่ภายในส่วนกลางของร้านไฟบุลย์ เป็นส่วนรับแขกส่วนติดต่อธุรกิจ.....	46
5.26 บริเวณโต๊ะรับประทานอาหาร บนระเบียงหลังบ้านด้านแม่น้ำโขง.....	46
5.27 ระเบียงด้านแม่น้ำโขงเป็นที่เตรียมอาหารและรับประทานอาหาร พร้อมชมวิวแม่น้ำโขง.....	47
5.28 บันไดลงไปชั้นล่าง เป็นส่วนเก็บของและห้องน้ำ.....	47
5.29 ส่วนเก็บของชั้นล่างสุด.....	48

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.30 ร้านซ่อมจักรยาน.....	49
5.31 พื้นที่ในร้านเป็นโต๊ะทำงานและตู้เก็บขยะ พื้นชั้นบนรองรับด้วยตงไม้ขนาดใหญ่ และช่องไฟถี่ แข็งแรงมั่นคงมาก.....	49
5.32 ส่วนทำงานของช่างซ่อมจักรยาน.....	50
5.33 เพดานมีช่องแอบมองและส่งของจากชั้นบนได้.....	50
5.34 เจาะช่องที่วงกบ บนและล่าง เพื่อตั้งท่อนซุงกันขโมย ขณะที่แสงและลมยังผ่านได้.....	51
5.35 ลายฉลุง่าย ๆ แต่สวย บนกันสาดไม้ ของอาคารไทยสามัคคี.....	52
5.36 ประตูภายในอาคารมักจะเป็นประตูไม้เนื้อแข็งทำลูกฟักกระดานดุนเปิดเป็นบานคู่ เพื่อประหยัดพื้นที่เวลาปิดเปิด.....	52
5.37 อาคารริมโขง มักจะเป็นอาคารที่หายใจได้ คือมีช่องลม และช่องแสงโปร่งๆ เพื่อการถ่ายเทอากาศที่ดี.....	53
5.38 พื้นที่ในมุมอับแคบๆ ควรเจาะช่องแสง และช่องลม เพื่อไม่ให้รู้สึกอึดอัด.....	53
5.39 ลูกกรงบันไดเรียบง่ายแต่สง่างามและแข็งแรงมั่นคง.....	54
6.1 การซ่อมปรับปรุงอาคารเก่าให้ใช้งานได้ใหม่ด้วยการเคารพในรูปแบบดั้งเดิม วัสดุใหม่สีเดิมองศาหลังคาเท่าเดิม.....	56
6.2 พื้นชั้นสองแต่เดิมกันเป็นห้องเล็ก ๆ สองห้อง และไม่มีพื้นที่ระเบียงต่อออกไปทางแม่น้ำโขงทั้ง ๆ ที่มีพื้นที่ห้องชั้นล่างรองรับ ปัจจุบันจึงเปิดเป็นที่โล่ง และมีระเบียงขนาดใหญ่ที่มีหน้าต่างล้อมรอบ พร้อมทั้งเพิ่มห้องน้ำทุกชั้น.....	57
6.3 พื้นที่ระเบียงชั้นสองที่ปิดล้อม แต่มีช่องหน้าต่างกระจกใสรับลม และวิวของแม่น้ำโขง ได้เต็มที่ ถ้ามีแขกมาพัก อาจปรับเป็นส่วนนอนได้โดยบุที่นอนและกางมุ้งนอนได้.....	57
6.4 พื้นที่ชั้นสองส่วนหน้า ที่เคยเป็นห้องเก็บของ ก็สามารถทำเป็นห้องนอนขนาดใหญ่ได้ เปลี่ยนโครงสร้างภายในใหม่เป็นเหล็กกัลวาไนซ์ มุง metal sheet ที่ภายนอกเป็นสีน้ำตาลเหมือนหลังคาสังกะสีที่เป็นสนิม.....	58
6.5 โครงคร่าวผนังด้านข้างเปลี่ยนเป็นโครงเหล็ก แทนไม้ที่ปลวกกิน.....	58
6.6 ชั้นล่างเชื่อมต่อกับสวนผักริมตลิ่งอย่างเดิม.....	59
6.7 ช่องลมของบ้านแต่ละหลังมีรูปแบบต่างกัน ไม้ระแนง ตีทแยงเป็นช่องสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด เป็นรูปทรงที่คลาสสิกงดงามเสมอ ลูกกรง.....	59
6.8 ลูกกรงระเบียงระยະการวางไม้ ขนาดของไม้ ที่เหมาะแก่การใช้งาน.....	60
6.9 ลูกกรงบันไดที่ปิดไม้และเข้าไม้ทแยงมุม ในร้านยาฮอกเองโฮสเทล.....	60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
6.10 เชิงชายที่มีรายละเอียดเรียบง่าย มีเพียงเล็กน้อย แต่ดูดี ไม่รก.....	61
6.11 ค้ำยันไม้ ที่ตัดไม้โค้งเพิ่มความแข็งแรงสวยงาม.....	61
6.12 ระแนงกันสาดที่ฉลุและเรียงเป็นโค้งคิ้ว ทำง่าย ๆ แต่สวยงามนุ่มนวลแสงลอดเข้าได้ แต่กันฝนด้วย.....	62
6.13 บังตาไม้ไผ่สาน พรางสายตา และเกิดแสงเงาที่มีมิติของอารมณ์การมองผ่าน.....	62
6.14 ประตูบานพับม ลูกฟิกกระดานคูน ไม้สีธรรมชาติ เห็นลวดลายในเนื้อไม้งดงาม.....	63
6.15 บานหน้าต่างที่งดงามแข็งแรง.....	63
6.16 โรงเรียนสุนทรวิจิตร.....	64
6.17 บ้านบนสุนทรวิจิตร ใกล้แยกถนนอนัมสฤติย์.....	64
6.18 บ้านคหบดีในอดีต ที่ยังคงความงดงามทางสถาปัตยกรรม ถนนอนัมสฤติย์.....	65
6.19 บ้านหลังเล็กที่สัดส่วนสวยงามมาก บนถนนสุนทรวิจิตร แต่อยู่ทางทิศเหนือของเมือง....	65
6.20 บ้านไม้สองชั้น กระจายอยู่ทั่วไปในนครพนม.....	66
6.21 เรือนแถวไม้ประกอบอิฐถือปูน สองชั้น.....	66
6.22 เรือนครัวใต้ต้นกระท้อน บ้านหลังเล็กที่หนองแสง ถนนสุนทรวิจิตร.....	67

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความจำเป็นของการวิจัย

อาคารเก่าในประเทศไทยหลายแห่ง มีความงามเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ แต่ด้วยอายุของอาคารที่เก่าแก่และขาดการบำรุงดูแล อาคารเหล่านั้นจึงผุพังไปอย่างน่าเสียดาย ทั้ง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะและเทคนิควิธีทางสถาปัตยกรรมที่น่าสนใจ เป็นประวัติศาสตร์ทางสถาปัตยกรรมแต่ละยุคสมัยของประเทศไทยด้วย ปัจจุบันการสำรวจบันทึก เก็บข้อมูล เขียนแบบเก็บไว้ยังทำได้ไม่ทั่วถึง ทำให้ประเทศไทยขาดข้อมูลทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นดั้งเดิมอยู่มาก

พื้นที่การค้าของเมืองในอดีตมักจะเริ่มที่บริเวณริมแม่น้ำ เนื่องจากแม่น้ำคือทางสัญจรหลักผู้คนจะใช้เรือเป็นพาหนะ ในการเดินทางขนส่งสินค้าปริมาณมากๆได้ ถนนหนทางและยานยนต์ยังไม่สะดวกอย่างในปัจจุบัน และพื้นที่ริมแม่น้ำสำคัญทุกๆสายมักจะเป็นท่าเรือ ตลาด หรือจุดแลกเปลี่ยนสินค้า เช่นเดียวกับกับชุมชนริมโขง ถนนสุนทรวิจิตรของนครพนม ซึ่งเป็นชุมชนการค้าชุมชนแรกในนครพนม

อาคารกลุ่มนี้เกิดขึ้นประมาณ 80 ปี มาแล้ว ทำการก่อสร้างประมาณปี พ.ศ. 2479 - 2483 จากการสัมภาษณ์เจ้าของอาคาร เช่น คุณน้ามณีพรรณ รัตน์โกศล คุณอาทอปโชค เมธมาลี และ ประชาญ์ชุมชนของนครพนม อาจารย์นิวัฒน์ โรจนางษ์ เรือนแถวกิ่งไม้กิ่งดีรูปแบบฝรั่งเศส แต่ฝีมือช่างจีนและญวน เป็นอาคารเสมือนมีชั้นเดียว ด้านหน้าติดถนน ด้านหลังเอียงลาดลงไปติดตลิ่งริมแม่น้ำโขง หลายหลังจึงทำชั้นล่างไว้ใช้งาน เก็บของ และหลายหลังก็ต่อเติมชั้นบนเป็นห้องพัก และเก็บของได้อีก ส่วนบริเวณตลิ่งด้านล่างเป็นพื้นที่ปลูกผักเพื่อรับประทาน และปลูกดอกไม้เพื่อบูชาพระ

อาคารชุดนี้อยู่บริเวณกลางเมืองเก่า ช่วงหอนาฬิกาซึ่งเป็นจุดที่ถนนศรีเทพมาบรรจบกับถนนสุนทรวิจิตร ต่อเนื่องไปจรดถนนลูกเสือทางทิศเหนือ เป็นอาคารที่สร้างล้อมกันทั้งสองฝั่งถนนสุนทรวิจิตร ด้านหนึ่งติดแม่น้ำ อีกด้านหนึ่งติดเมือง จึงมีความแตกต่างกันเล็กน้อย ด้านที่ติดเมืองจะมีคอร์ตโล่งตรงกลางอาคารไปจนถึงด้านหลัง เพื่อการระบายอากาศและทำสวนครัว และบางหลังมีบ่อน้ำอยู่ภายในคอร์ตด้วย

ในปี พ.ศ. 2503 ชาวญวนอพยพที่ลี้ภัยสงครามจากเวียดนามมาอยู่ในนครพนม ได้สร้างหอนาฬิกาไว้เป็นอนุสรณ์ ก่อนย้ายกลับมาตุภูมิ จึงกลายเป็น Landmark ที่สำคัญของเมือง เนื่องจากอยู่ในมุมที่โดดเด่นของ กลุ่มอาคารชุดนี้ และที่หัวมุมของสองถนนมาเชื่อมกัน มีอาคารสองชั้นตัดมุม

ของแปดเหลี่ยม หลังคาแบบเพชร ชื่อร้านไทยสามัคคี เป็นร้านขายกาแฟ ซึ่งเป็นจุดนัดชุมนุมของข้าราชการและพ่อค้าในยามเช้า หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า สภากาแฟ ร้านไทยสามัคคีจึงเหมือนจุดเริ่มต้นของการค้าของเมืองนครพนม

กลุ่มอาคารพักอาศัยบ้านริมโขง ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม นี้เคยเป็นย่านการค้าที่เฟื่องฟูในอดีต เนื่องจากเป็นชุมชนริมน้ำใกล้ตลาด แต่เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ตลาดเล็ก ไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงทำการย้ายตลาดไปอยู่ในตัวเมืองที่กว้างขวางกว่า อาคารชุดนี้จึงซบเซาลง มีการปล่อยทิ้งร้างย้ายไปอยู่ที่อื่นจนมีสภาพผุพังไป จากการสัมภาษณ์เจ้าของอาคารผู้อยู่อาศัย และผู้คนที่อยู่ในชุมชนนี้ สรุปได้ว่า พวกเขาต้องการที่จะอยู่ในพื้นที่ที่เป็นบ้านเกิดเมืองนอนของเขา แต่เนื่องจากเมื่อสิบกว่าปีมานี้ มีนโยบายของเทศบาลที่จะเวนคืนพื้นที่นี้ พร้อมทุบอาคารเก่าริมโขงทิ้งทั้งหมด เพื่อทำเป็นเขื่อนริมน้ำตลอดแนว ชาวชุมชนริมโขงสุนทรวิจิตร จึงมีความไม่มั่นใจในการอยู่ ไม่กล้าที่จะบูรณะซ่อมแซมอาคารอย่างจริงจัง

ในปี 2553 การเคหะแห่งชาติ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ทำการสำรวจชุมชนที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์สองร้อยกว่าแห่งทั่วประเทศ ปรากฏว่าชุมชนริมโขง ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในชุมชนนาร่องที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ซึ่งชุมชนนาร่องที่ได้รับเลือกมี 4 ชุมชน คือ

1. ชุมชนริมโขง ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. ชุมชนริมน้ำจันทบูร จังหวัดจันทบุรี
3. ชุมชนหลังสวน จังหวัดชุมพร
4. ชุมชนตรอกบ้านจัน จังหวัดตาก

นอกจากนี้ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดอบรมการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม บ้านริมโขง ถึง 3 ครั้ง ตั้งแต่ปี 2552-2557 ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความมั่นใจที่จะอยู่ในบ้านของตนเองต่อไป และมีข้อโต้แย้งในการที่เทศบาลจะเวนคืนพื้นที่ เทศบาลจึงเปลี่ยนแนวคิดที่จะเวนคืน กลายมาเป็นใช้พื้นที่นี้เป็นเขตท่องเที่ยว ทำเป็นถนนคนเดิน มีการค้าขายคึกคักขึ้น กลุ่มอาคารนี้กลับมามีชีวิตชีวาขึ้น เจ้าของอาคารบางหลังก็เริ่มทำการซ่อมแซมโครงสร้างและสภาพแวดล้อมภายในอาคารให้ใช้งานได้ดีขึ้น

ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นข้อมูลที่จะสนับสนุนให้เกิดการบูรณะอาคารเก่า เพื่อใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ในกรอบของการอนุรักษ์ฟื้นฟูบ้านเมืองอย่างถูกวิธีในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความเป็นมาและประเด็นปัญหา สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2.1 ศึกษาความเป็นมาของที่พัทธาศัยริมแม่น้ำโขง ถนนสุนทรวิจิตรและความสำคัญของกลุ่มอาคารนี้ต่อชุมชน

1.2.2 สำรวจพื้นที่ตั้งและผังบริเวณปัจจุบัน และกลุ่มอาคารในพื้นที่

1.2.3 สำรวจรายละเอียดลักษณะกายภาพของอาคารกลุ่มนี้ ด้านการใช้พื้นที่ภายในโดยถ่ายภาพ ทำรังวัด และเขียนแบบ

1.2.4 เสนอแนะแนวทางการอนุรักษ์และปรับใช้พื้นที่ภายในให้สอดคล้องกับการใช้งานในวิถีชีวิตปัจจุบัน

1.3 ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยคือการสำรวจ รังวัดและเขียนแบบ อาคารที่พัทธาศัยริมโขงถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เฉพาะอาคารที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของอาคาร ในระยะตั้งแต่หอนาฬิกาถึงจุดตัดถนนลูกเสือกับถนนสุนทรวิจิตรเท่านั้น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1.4.1 การสำรวจ รังวัด ถ่ายภาพ

1.4.2 การเขียนแบบ ผังพื้น รูปด้าน และรูปตัดอาคาร

1.5 ขั้นตอนการวิจัย

การทำวิจัยในพื้นที่ที่เป็นประวัติศาสตร์ของเมืองนครพนมนี้ เป็นเรื่องที่ต้องใช้ความอดทนสูง เนื่องจากมีความกดดันของภาครัฐที่จะเวนคืนพื้นที่นี้ทำให้ผู้วิจัยพบปัญหาที่เจ้าของอาคารบางหลังไม่ให้ความร่วมมือ แม้จะพบปะพูดคุยไปแล้ว แต่ก็เปลี่ยนใจไม่ให้ข้อมูล หรือไม่อนุญาตให้เข้าสำรวจก็มี ดังนั้น ความล่าช้าจึงเกิดขึ้น เพราะเข้าสำรวจได้เพียงจำนวนน้อยหลัง แต่ในที่สุดก็สามารถทำได้จำนวน 7 หลังจากสามสิบหลังที่ยังอยู่ในสภาพดีของพื้นที่สำรวจนี้ ผู้วิจัย วางขั้นตอนไว้ดังนี้คือ

1.5.1 ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1.5.2 กำหนดกรอบการวิจัย คือสำรวจ รังวัด เก็บข้อมูล รายละเอียด และเขียนแบบ

1.5.3 บันทึกประวัติและรายละเอียดของแต่ละอาคารเท่าที่เจ้าของอนุญาต

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โครงการวิจัยลักษณะทางกายภาพที่พิกาศัยริมโขง ถนนสุนทรวิจิตร นครพนมมีคำจำกัดความที่ใช้ดังนี้

1.6.1 อาคารที่พิกาศัยริมแม่น้ำโขง หมายถึงอาคารเรือนแถวที่อยู่ริมแม่น้ำโขงซึ่งเป็นบ้านพักและทำการค้าได้ด้วย

1.6.2 อาคารที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม หมายถึงอาคารที่มีลักษณะรายละเอียดทางสถาปัตยกรรมที่ชัดเจน ด้านอายุ ด้านรายละเอียดโครงสร้างและการตกแต่ง

1.6.3 ย่านการค้าเดิม หมายถึง บริเวณที่ทำการค้ายุคแรกของเมือง คือบริเวณถนนสุนทรวิจิตร ใกล้วัดโสภาสครีบัวบานและหอนาฬิกา

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.7.1 ได้รูปแบบและข้อมูลของอาคารที่พิกาศัยริมแม่น้ำโขงถนนสุนทรวิจิตร เพื่อเป็นบันทึกของประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมในประเทศไทยอีกหนึ่งแห่ง

1.7.2 แบบที่ได้สามารถนำไปศึกษาเพื่อพัฒนาการใช้พื้นที่ในอาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไปได้ในอนาคต โดยที่ยังคงรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้ให้เป็นเอกลักษณ์ของเมืองต่อไป

1.7.3 แบบที่ได้สามารถนำไปจัดตั้งงบประมาณ ทำแผนการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองให้คงความมีเอกลักษณ์ในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์สืบต่อไป

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดการอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและการปรับปรุงฟื้นฟูเมือง

ก่อนที่จะไปถึงการอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรม ควรทำความเข้าใจกับคำว่า ความหมาย และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 10 และ 11 ข้อที่ 3 ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์ว่าเป็นการดูแล รักษา เพื่อคงคุณค่าไว้ และให้ความรวมถึงการป้องกัน การรักษา การสงวน การปฏิสังขรณ์ และการบูรณะด้วย

สำหรับการสงวนรักษา การปฏิสังขรณ์ การบูรณะ ยังให้ความหมายต่อไปไว้ว่า

- การสงวนรักษา หมายถึงการดูแลแล้วตามสภาพเดิมเท่าที่เป็นอยู่และป้องกันไม่ให้เสียหาย
- การปฏิสังขรณ์ หมายถึงการให้กลับสู่สภาพเดิมที่เคยเป็นมา
- การบูรณะ หมายถึงการซ่อมแซมและการปรับปรุง

กฎบัตรสากลแห่งเมืองเวนิส ว่าด้วยการสงวนรักษา และบูรณะอนุสรณ์สถานและแหล่งที่ตั้ง อนุสรณ์สถานและแหล่งประวัติศาสตร์ International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites ในปี (1964) พิจารณาว่าการอนุรักษ์มีได้ครอบคลุมเฉพาะสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมเท่านั้น แต่ยังมีหมายถึงสถานที่ตั้งของเมืองหรือชนบท ซึ่งพบพยานหลักฐานของอารยธรรมอย่างหนึ่งอย่างใด เป็นพิเศษ และหลักฐานของความเจริญก้าวหน้าที่สำคัญ หรือของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ความหมายนี้มีได้หมายความเพื่อนำมาใช้กับงานศิลปะที่ยิ่งใหญ่เท่านั้น แต่ยังใช้กับผลงานธรรมดาสามัญในอดีตที่มีความสำคัญทางวัฒนธรรมขึ้นเมื่อกาลเวลาล่วงเลยไปอีกด้วย

ศัพท์ทางด้านอนุรักษ์เมือง ศัพท์ทางด้านอนุรักษ์ที่ใช้กันโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้าใจตรงกัน คำที่มักจะมีดังนี้

1. พื้นที่อนุรักษ์ (Conservation/Preservation Areas)
2. ย่านประวัติศาสตร์ (Historic District)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. โซนต่อเนื่อง (Transition Zone)
4. อาคารที่อยู่ในบัญชี (Listed Buildings)
5. อาคารที่ขึ้นทะเบียน (Registered Buildings)
6. การซ่อมปรับปรุง (Renovation)
7. การซ่อมปรับปรุงอาคารที่มีคุณค่า (Rehabilitation)
8. การบูรณปฏิสังขรณ์ (Restoration)
9. การทำให้ย่านมีชีวิตชีวา (Revitalization)
10. การพัฒนาขึ้นใหม่ในชุมชนเมือง (Urban Redevelopment)
11. การรื้อสร้างใหม่ในชุมชนเมือง (Urban Renewal)
12. การพัฒนาชุมชนเมือง (Urban Renaissance)
13. การปรับปรุงชุมชนเมือง (Urban Regeneration)
14. การปรับเปลี่ยนผู้คน (Gentrification)
15. อัตลักษณ์ (เอกลักษณ์) ของชุมชน/Urban Identity)
16. ลักษณะเฉพาะของอาคาร (Building Significance)
17. การอนุรักษ์ที่ยึดพื้นที่เป็นฐาน (Area-Based Conservation)

สาเหตุและลำดับแนวคิดของการปรับปรุงฟื้นฟูเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัย ต่าง ๆ ทั้งจากธรรมชาติและมนุษย์รวมทั้งประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในบทนี้จะกล่าวถึงส่วนที่ต่อเนื่องกัน คือเมื่อทราบว่าจะต้องดำเนินการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองแล้ว จะมีแนวทางหรือวิธีการอย่างไรบ้าง ในที่นี้ได้ทบทวนแนวคิดและวิธีการต่าง ๆ พอจะแบ่งได้เป็น ลักษณะ ได้แก่ 3

- ก) มิติเชิงพื้นที่ (spatial dimension)
- ข) มิติเชิงการบริหารจัดการ (management dimension)
- ค) มิติเชิงสังคมและเศรษฐกิจ (socioeconomic dimension)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมทั้งได้สรุปปัจจัยหลักและข้อพิจารณาที่ควรคำนึงถึงเมื่อมีโครงการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองในปัจจุบัน

แนวคิดมิติเชิงพื้นที่

แนวคิดการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองในมิติเชิงพื้นที่ (spatial dimension) เป็นมุมมองที่เป็นที่นิยมในช่วงกลางคริสต์ทศวรรษที่ 1960 และมีอิทธิพลมาจนถึงช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 ซึ่งเป็นช่วงที่ปีเตอร์ โรเบิร์ตส์ ได้สรุปไว้ว่ามีลักษณะที่เน้นทางด้านกายภาพโดยมีการจัดทำเป็นผังแม่บท (master plan) และเน้นพื้นที่เฉพาะ (Roberts 2000) โดยตัวอย่างในงานของ วิลเฟรด เบิร์นส์ (Burns 1963) เปเรนี (Perenyi 1973) และแชปินและไกเซอร์ (Chapin & Kaiser 1979) ที่ได้คำนึงถึงสภาพปัจจุบันทางกายภาพของพื้นที่ที่จะปรับปรุงฟื้นฟูเป็นหลัก ซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่ที่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดการใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ส่งผลให้เศรษฐกิจดีขึ้น แต่ได้มีการพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดทางด้านสังคมและวัฒนธรรมและกลุ่มชุมชนค่อนข้างน้อย แนวคิดที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการวางแผนแบบการใช้เหตุผลรวบยอด (Rational Comprehensive Planning Approach) ในด้านการวางแผนและผังเมือง โดยทั้ง เบิร์น กับแชปินและไกเซอร์ ได้แบ่งพื้นที่ที่ต้องมีการปรับปรุงฟื้นฟูออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

- 1) พื้นที่ที่ต้องมีการรื้อถอนทั้งหมด และให้มีการสร้างขึ้นใหม่
- 2) พื้นที่ที่มีความกำกึ่งระหว่างการเสื่อมสภาพทั้งหมดกับการคงประโยชน์ใช้สอยไว้
- 3) พื้นที่ที่มีอาคารและสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์

ในทำนองเดียวกัน เปเรนี (Perenyi 1973: 59-61) ได้พิจารณาในรายละเอียดมากขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความกำกึ่งระหว่างการเสื่อมสภาพกับการที่ยังสามารถใช้งานได้อยู่ เปเรนี จึงได้จำแนกพื้นที่ในเขตเมืองชั้นในที่ต้องการให้มีการปรับปรุงฟื้นฟูออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

- 1) พื้นที่ที่มีความล้าสมัยโดยสิ้นเชิง (absolute obsolete area) หมายถึงพื้นที่ที่มีความทรุดโทรมมาก ระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการล้าสมัยจนต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงเกินเหตุในด้านการซ่อมบำรุง โครงข่ายถนนไม่สามารถรองรับสภาพการจราจรในปัจจุบัน แนวทางในการแก้ไข คือ ให้มีการรื้อถอนและฟื้นฟูใหม่ทั้งหมด (total rehabilitation หรือ total redevelopment)
- 2) พื้นที่ที่มีความล้าสมัยบางส่วน (partly obsolete area) ได้แก่ พื้นที่ที่อาคารและสิ่งก่อสร้างส่วนใหญ่มีสภาพเสื่อมโทรมมาก ในขณะที่บางส่วนยังมีสภาพใช้งานได้ สภาพถนนบางแห่งที่แคบเกินไปก็อาจขยายได้ ส่วนบริการชุมชนอาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะระบบสุขภาพ หรือซ่อมแซมบางส่วนให้มีสภาพและลักษณะการใช้งานที่ทันสมัยขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3) พื้นที่ที่ยังใช้ประโยชน์ได้ (usable area) ได้แก่ บริเวณที่อาคาร ถนน ยังมีสภาพใช้งานได้ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ยังไม่ล้าสมัย และยังมีประสิทธิภาพในการให้บริการ สำหรับพื้นที่ตามข้อ 2) และ 3) วิธีการในการปรับปรุงฟื้นฟูส่วนใหญ่ใช้การพิจารณาด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก กล่าวคือ มีการลงทุนในการปรับปรุงฟื้นฟูเพื่อให้พื้นที่สามารถใช้งานและมีผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจได้อย่างคุ้มค่าการลงทุนมากขึ้น
- 4) พื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ (historic area) ซึ่งมีผังบริเวณหรือโครงข่ายการจราจรที่อาจจะล้าสมัย แต่ยังมีอาคารที่มีความเก่าแก่ มีประวัติศาสตร์แต่ไม่มีการใช้งาน หรือมีการใช้สอยที่ไม่สมประโยชน์ นอกจากนั้น ยังมีสาธารณูปโภคและบริการชุมชนที่ล้าสมัย ไม่สามารถตอบสนองความต้องการในปัจจุบันได้ ในการปรับปรุงพื้นที่ทางประวัติศาสตร์นี้ ไม่อาจนำวิธีการคุ้มทุนเชิงเศรษฐศาสตร์มาใช้เป็นหลักการในการตัดสินใจดำเนินการ เนื่องจากมีปัจจัยด้านอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยมาก การแก้ไขหรือปรับปรุงพื้นที่ที่จะมีความซับซ้อนกว่าบริเวณอื่น

2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและการอนุรักษ์เมือง

การมีส่วนร่วมของประชาชน มีความจำเป็นมากในการอนุรักษ์และพัฒนา ซึ่งมักจะมี ความขัดแย้งแฝงอยู่ ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีความสำคัญ มากเพราะจะช่วยลดความขัดแย้ง ทำให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการ อนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยเหตุนี้การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ต้องมีแนวทางดังนี้

2.2.1 แนวคิดและหลักการการมีส่วนร่วม

2.2.2 ระดับของการมีส่วนร่วม

2.2.3 วิธีการและเทคนิคในการมีส่วนร่วม

แนวคิดและหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชน มาจากรากฐานในเรื่องสิทธิที่สามารถ มีความแตกต่างทั้งความคิดและการกระทำ ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นการแสวงหาความร่วมมือ เพื่อให้เกิดทางออกในการแก้ปัญหา การมีส่วนร่วมในสังคมไทยมักจะอิงกติกของการมีส่วนร่วมดังนี้

2.2.1.1 การมีส่วนร่วมลักษณะสากล มีรากฐานมาจากความเป็นประชาธิปไตยแบบ ตะวันตก ซึ่งมีพื้นฐานจากคริสต์ศาสนา ที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน (All Men are Equal) ที่ ประชาธิปไตยสัมพันธ์กับความมีส่วนร่วมฯ หรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participation Democracy)

2.2.1.2 การมีส่วนร่วมแบบประเพณี มาจากรากฐานวัฒนธรรมของโลกตะวันออก ที่มีความเป็นเจ้าขุนมูลนาย และไพร่ แต่กลไกของวัฒนธรรมที่มีความเห็นอกเห็นใจพึ่งพากัน ทำให้ ผู้มีอำนาจ แสดงความมีพระคุณ มากกว่าพระเดช รับฟังและแก้ปัญหาให้ลูกน้อง ในขณะที่ลูกน้องก็รักเคารพและเชื่อฟังนายที่ดี

2.2.1.3 กฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมฯ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 จนถึงรัฐธรรมนูญ 2550 มีหลายมาตราที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ ที่ทำให้การมีส่วนร่วมฯสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นทางการและเกิดผลจริงจังมากขึ้น

ระดับของการมีส่วนร่วม ซึ่งแต่ละสังคมมีระดับของการมีส่วนร่วมที่ไม่เท่ากัน ในประเทศตะวันตกประชาชนมีความเข้าใจลึกซึ้งในประชาธิปไตย สามารถใช้การมีส่วนร่วมระดับเข้มข้นได้ คือประชาชนสามารถมีบทบาทสูงถึงขั้นเข้ามาบริหารจัดการการอนุรักษ์ได้ การมีส่วนร่วมแบ่งเป็นสามระดับใหญ่ๆดังนี้

2.2.2.1 ระดับที่ถือว่ายังไม่มีส่วนร่วมฯไปจนถึงส่วนร่วมน้อย หรือ Non Participation

2.2.2.2 ระดับที่มีส่วนร่วมฯปานกลาง Degree of Tokenism

2.2.2.3 ระดับที่มีส่วนร่วมฯสูง หรือ Degree of Citizen Power

วิธีการและเทคนิคของการมีส่วนร่วมฯ เป็นการดำเนินงานต่อจากการวิเคราะห์ระดับของการมีส่วนร่วมฯว่าจะใช้วิธีการและเทคนิคอย่างไร จึงจะเหมาะสม ซึ่งแม้ว่าจะเห็นแนวทางเป็นหลักใหญ่แล้ว แต่ต้องอาศัยเทคนิคย่อยเพื่อให้หลักใหญ่บรรลุผลสำเร็จ วิธีการก็คือพิจารณาว่าใครควรมีส่วนร่วม ใครคือผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ตั้งแต่มากไปหาน้อย และกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมฯ (Participant Groups) โดยคำนึงถึงขนาด และองค์ประกอบ ระดับของผลประโยชน์ที่ทักษะวิชาชีพ บทบาทในชุมชน เวลาที่อุทิศ และกำลังวังชา กลุ่มที่แตกต่างในแต่ละช่วง (Stage) ของการทำแผน

เทคนิคการมีส่วนร่วมฯ (Participation Techniques) มีการจัดลำดับจากน้อยไปมากดังนี้

2.2.3.1 วิธีการสร้างจิตสำนึก (Awareness Methods) เพื่อสร้างความอยากในการเข้าร่วมการอนุรักษ์ เห็นคุณค่าของชุมชน จัดวิทยุชุมชน เดินสาย สัจจอรอธิบายความ ประชาสัมพันธ์ ด้วยสื่อที่เหมาะสม

2.2.3.2 วิธีทางอ้อม (Indirect Method) เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมทางอ้อมด้วยการสอบถามทัศนคติ ความคิดเห็น เก็บข้อมูล

ทั้งสองข้อนี้นับเป็นการมีส่วนร่วมฯระดับน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3.3 วิธีกลุ่มปฏิสัมพันธ์ (Group Interaction Methods) เพื่อการมีส่วนร่วมในกลุ่มที่มีความเข้มข้น (Intensive Participatory Process) จำทำในรูปกลุ่มสนทนา (Focus Group) ที่มีลักษณะเจาะจงเหมาะสมเพื่อหาแนวทางการตัดสินใจ การให้ข้อสรุป เป็นวิธีการที่ทำให้ฝ่ายวิชาชีพ และเทคนิคทำงานร่วมกันได้ เป็นกลุ่มทำงานกลุ่มเล็กที่ขับเคลื่อนเร็ว เพราะการทำงานร่วมกันเกิดการปรึกษาหารือถึงสิ่งที่เหมาะสมที่สุดที่จะใช้ในการอนุรักษ์ และคนที่เข้ามาในกลุ่มนี้ มักจะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมบริหารจัดการพื้นที่

2.2.3.4 วิธีปลายเปิด (Open-ended Methods) เพื่อการมีส่วนร่วมกลุ่มใหญ่ เพื่อฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Public Hearing) การประชุมสาธารณะ (Public Forum) วิธีนี้ใช้ได้ทั้งระดับการมีส่วนร่วมฯ น้อยหรือสูงก็ได้ โดยการบอกให้ชุมชนทราบว่าอยู่ในขั้นตอน Informing และให้บอกข้อมูลต่างๆที่มี ที่คิดให้กลุ่มได้ทราบ

2.2.3.5 วิธีระดมสมอง (Brain Storming Methods) เพื่อการมีส่วนร่วมกลุ่มเล็ก ประมาณ 6-12คน เฉพาะกลุ่มทักษะอาชีพ เป็น Group Process ที่ทุกคนได้นำเสนอความคิด แต่ไม่มีการชี้แนะ และเนื่องจากเป็นคนในแวดวงเดียวกันจึงสามารถแสดงออกทางความคิดได้เต็มที่ สามารถลงลึกไปจนถึงแนวคิดในการปรับปรุงการบริหารจัดการได้

2.3 กรณีศึกษาการวางแผนปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและการอนุรักษ์เมือง

การศึกษาวางแผนปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและการอนุรักษ์เมือง มีตัวอย่างมากมายในแถบยุโรปและอเมริกา เนื่องจากเป็นเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการปกครอง การมีสงคราม ทำให้สภาพของเมืองดั้งเดิมเกิดความเสียหาย สิ่งที่ถูกพันกับวิถีชีวิตของผู้คนอย่างเป็นรูปธรรมก็คือที่พักอาศัย สิ่งที่จะฟื้นฟูจิตใจของประชาชนที่ทุกข์ยากทหดหู่ภายหลังสงครามก็คือการมีบ้านอยู่อย่างมั่นคง มีความสุข ดังนั้น จึงได้มีแนวคิด มีการวางแผนปรับปรุงฟื้นฟูเมืองขึ้น ให้เห็นเป็นรูปธรรมหรือกายภาพที่ชัดเจน รวมทั้งเมืองที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ก็มีแนวคิดที่จะทำการอนุรักษ์ไว้เช่นกัน และการที่จะให้เกิดสิ่งต่างๆเหล่านี้ อย่างยั่งยืนก็ต้องมีกระบวนการคิดในเชิงการบริหารจัดการ ว่าจะทำอะไร อย่างไร ดังนี้

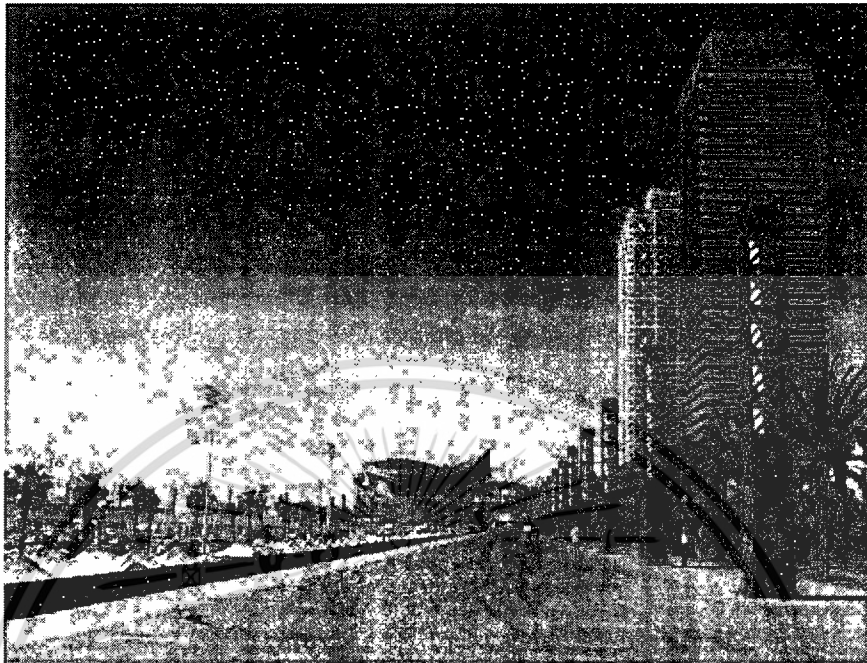
2.3.1 แนวคิดมิติเชิงการบริหารจัดการ

แนวคิดมิติเชิงพื้นที่ เป็นกรอบแนวคิดภายใต้การคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพ เป็นสำคัญ บางแห่งเรียกแนวคิดเช่นนี้ว่าเป็นการสร้างแบบเหมารวม (wholesale redevelopment) ซึ่งต่อมาได้เกิดปัญหาคือ ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า เกิดการต่อต้านจากประชาชนเนื่องจากไม่ได้ปรึกษาหารือกับส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจนเกิดปัญหาระหว่างชุมชนกับรัฐอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดดังกล่าวได้มีการปฏิบัติเรื่อยมาในประเทศตะวันตกจนถึงทศวรรษที่ 1990 หลังจากกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกระแสโลกาภิวัตน์ และกระแสการพัฒนาที่ยั่งยืนได้กลายเป็นแนวคิดหลัก (mainstream) ของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการที่เน้นการกระจายอำนาจหลักการประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองในช่วงหลังสงคราม ที่เน้นด้านกายภาพเป็นสิ่งสำคัญได้เปลี่ยนมาเป็นการคำนึงถึงทั้งในด้านกายภาพเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม รวมทั้งการเมืองไปพร้อม ๆ กัน จนเรียกว่าเป็นการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองแบบบริเวนเนอเรชั่น ในช่วงนี้เองที่ได้มีการนำเสนอวิธีการบริหารจัดการในการปรับปรุงฟื้นฟูเมือง โดยมีวิธีการที่สำคัญ 7 ประการ ดังนี้ (Robert 1998: 90-100)

วิธีที่ 1 การแทรกแซงด้วยยุทธศาสตร์ (Strategic intervention) คือการพัฒนาโครงการ โดยรัฐบาลต้องมีนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ชัดเจน โดยโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่สามารถดึงดูดให้ผู้คนหันมาสนใจในพื้นที่เขตเมืองชั้นในที่กำลังเสื่อมโทรมลงได้ เป็นโครงการที่ถือเป็นเรือธง (flagship) ที่เพิ่มกิจกรรมและรายได้ให้ชุมชนในเมือง เมืองที่ประสบความสำเร็จด้วยวิธีการนี้ มีตัวอย่างได้แก่กรุงปารีส ซึ่งมีโครงการ The Grand Projects ในสมัยประธานาธิบดีมีแตร์รอง (Mitterrand) เช่น การก่อสร้างศูนย์วัฒนธรรมปอมปีดู (Piano and Roger's Centre Pompidou) ในปลายปี ค.ศ. 1980 รวมทั้งโครงการต่อ ๆ มา ซึ่งทำให้เขตเมืองชั้นในมีการเปลี่ยนแปลงฟื้นคืนชีวิตอย่างเห็นได้ชัด ต่อมาได้มีเมืองต่าง ๆ ในยุโรปพัฒนาโครงการเรือธงในพื้นที่เมืองอีกเช่น The Museumsufer (Museums Embankment) หรือการสร้างพิพิธภัณฑ์ประเภทต่างๆริมฝั่งแม่น้ำในเขตชั้นในที่เมืองแฟรงก์เฟิร์ต ปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนาเมืองดังกล่าวอีกประการหนึ่งคือการได้เป็นเจ้าของในการจัดกิจกรรมระดับโลก เช่น เมืองบาร์เซโลนา (Barcelona) ในสเปนที่เป็นเจ้าภาพจัดกีฬาโอลิมปิก ก็ได้ใช้โอกาสนี้ในการปรับปรุงและก่อสร้างสิ่งก่อสร้างที่เป็นเรือธงหลายแห่งในเมือง ทำให้บาร์เซโลนากลายเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงระดับนานาชาติมาจนถึงปัจจุบัน



ภาพที่ 2.1 ย่านการค้าชายฝั่งของเมืองบาร์เซโลนา และอีกหลายอาคารที่เกิดขึ้นในช่วงโอลิมปิก ปี 1992 เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

วิธีที่ 2 การเปลี่ยนตำแหน่งและบทบาทของเมือง (*Repositioning*) หมายถึงการเปลี่ยนรูปลักษณ์ของเมืองด้วยการสร้างโครงการขนาดใหญ่ซึ่งเมืองต่าง ๆ มักจะเชิญสถาปนิกระดับโลกมาออกแบบโครงการต่าง ๆ เช่น Rem Koolhaas ในการออกแบบศูนย์ระบบขนส่งใหม่ในเมือง Euralille ในประเทศฝรั่งเศส

วิธีที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชน (*Community involvement*) การมีส่วนร่วมของชุมชนในที่นี้หมายถึงการได้รับการสนับสนุนทางการเมืองจากประชาชนด้วย ซึ่งไม่ได้หมายความว่าแค่การให้คำปรึกษาหรือการรับฟังชุมชนเท่านั้น แต่จะต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดทิศทางของโครงการตั้งแต่ต้น โดยมากมักเป็นโครงการที่ทำให้ชุมชนมีความเสี่ยงในการรื้อย้ายหรือเปลี่ยนแปลง เช่น โครงการสร้างสถานีรถไฟฟ้ายานยนต์ยักษ์ที่โคเวนท์ การ์เด้น (Covent Garden) ในกรุงลอนดอน ทำให้ชุมชนรวมตัวกันต่อต้านและเสนอรูปแบบทางเลือกในการฟื้นฟูตลาดและบรรยากาศในเมือง แทนการสร้างใหม่จนปัจจุบันกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง

วิธีที่ 4 การพัฒนาแบบผสมผสานแหล่งงบประมาณ (*Mixed development, mixed finance*) หมายถึง การพัฒนาโครงการที่มีผู้ร่วมดำเนินการด้วยหลายฝ่าย โดยแต่ละฝ่ายจะใช้ทรัพยากรที่ตนมีอยู่ในการดำเนินการให้เหมาะสมและแบ่งผลประโยชน์กัน นอกจากนี้ ในด้านงบประมาณก็เป็นลักษณะการลงทุนร่วมกันเพื่อลดความเสี่ยง การผสมผสานการพัฒนาและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งบประมาณนี้มีความเหมาะสมต่อรูปแบบการกระจายอำนาจ เนื่องจากรัฐบาลกลางไม่มีงบประมาณเพียงพอในการลงทุนทุกโครงการ ในขณะที่เดียวกันชุมชนส่วนหนึ่งก็พร้อมจะมีการลงทุนด้วยอยู่แล้ว

วิธีที่ 5 การสร้างความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึงการนำประวัติศาสตร์ที่เมืองชั้นในเกือบทุกเมืองมีอย่างเด่นชัด มาสร้างความต่อเนื่องกับการพัฒนาในปัจจุบัน ซึ่งการสร้าง ความต่อเนื่องดังกล่าว มิได้หมายถึงการเลียนแบบประวัติศาสตร์ของเมือง แต่เป็นการนำเอาประวัติศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชุมชนร่วมสมัย เช่น การใช้ผังบริเวณหรือโครงข่ายถนนเดิมมาปรับปรุงให้ดีขึ้นและในหลายพื้นที่ได้ปรับให้เป็นทางเดินเท้า พร้อมข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์ หรือการ นำอาคารเก่ามาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมกับชีวิตร่วมสมัย

วิธีที่ 6 การผสมผสานหรือบูรณาการ (Integration) หมายถึงการนำเอากิจกรรม ที่มาจากพฤติกรรมที่หลากหลายของเมืองมาเชื่อมโยงกัน ทำให้เกิดความน่าสนใจในเมือง เช่น การสร้างโครงข่ายทางเดินเท้าที่ผ่านย่านค้าปลีกเชื่อมโยงกับที่ว่างหรือที่พักผ่อนหย่อนใจในเมือง ทำให้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของเมืองดีขึ้น

วิธีที่ 7 การสร้างสรรค์ (Creativity) การปรับปรุงฟื้นฟูเมืองในรูปแบบริเริ่ม นวัตกรรม เรซิ่นหลายพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ มักมาจากความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ สร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ วัฒนธรรม ทั้งรูปแบบของอาคารและการใช้สอย การปรับ การใช้สอย การปรับการใช้สอยที่ว่างในเมืองที่ไม่ค่อยมีคุณค่าให้เกิดพื้นที่สำหรับการสร้างงานศิลปะ ก็ เป็นตัวอย่างของการใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณสูง



ภาพที่ 2.2 โกดังโรงเหล้าเก่ากลางกรุงไต้หวัน Huashan Creative Park กลายเป็นศูนย์การ เรียนรู้ทางการออกแบบและศิลปะ เป็นที่รวมของคนในครอบครัวเพราะมีกิจกรรมที่หลากหลาย พื้นที่ย่านเก่านี้จึงมีชีวิตชีวากลายเป็นที่พบปะของผู้คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการ 7 ประการที่ได้กล่าวมานี้ อาจถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบของความสำเร็จในโครงการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความซับซ้อนมากกว่าสมัยก่อน เนื่องจากมีผู้เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยมากขึ้น และกิจกรรมทางวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์นั้น จะต้องสอดคล้องกับลักษณะสังคมและประชากรที่เปลี่ยนไปด้วย



ภาพที่ 2.3 เมืองเล็กๆชื่อ Hofstetten อยู่ในเขต Black Forest มีการพัฒนาทางเดินเท้า และมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมหมุนเวียนตลอดปี ทำให้เกิดความคึกคักด้านการท่องเที่ยวและสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน

2.3.2 แนวคิดมิติเชิงสังคมเศรษฐกิจ (Socio-economic dimension)

หนึ่งในผู้ที่นำเสนอมุมมองแนวคิดการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองในด้านสังคมเศรษฐกิจ (Socio-economic dimension) ได้แก่ ซีเลนบัค (Zielenbach 2000) ซึ่งได้แบ่งประเภทของการปรับปรุงฟื้นฟูเมืองในมุมมองทางเศรษฐกิจและสังคมไว้ว่ามี 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่เน้นพัฒนาคน (Individual-based approach) และกลุ่มที่เน้นพัฒนาพื้นที่ (Place-based approach)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2.1 กลุ่มที่เน้นการพัฒนาคน (Individual-based approach) หมายถึง การปรับปรุงสภาพการอยู่อาศัยของประชาชนโดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยที่อาศัยในเขตเมืองชั้นในให้ดีขึ้น รวมถึงการเพิ่มสมรรถนะให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยมีรายได้สูงขึ้นจากงานและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ นับได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่รัฐบาลใช้ในการต่อสู้กับความยากจนในเมือง (anti-poverty program) ในกลุ่มนี้สามารถแบ่งเป็นวิธีการย่อยได้ 3 แบบดังนี้

ก) การพัฒนาสังคม (Social development) เป็นวิธีการที่นิยมในสยุค 1960 ด้วยการสร้างสาธารณูปการและบริการสังคมที่จำเป็น เช่น โรงเรียน วิทยาลัยชุมชน ศูนย์ฝึกอาชีพ ศูนย์กีฬา สถานพยาบาล และสถานีตำรวจขึ้นในชุมชนในพื้นที่เสื่อมโทรมหรือชุมชนแออัด เพื่อให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตและความรู้ประกอบอาชีพได้ โดยวิธีนี้ตัวชี้วัดทางสังคม เช่น คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนสูงขึ้น จำนวนนักเรียนที่เลิกเรียนกลางคันน้อยลง สถิติอาชญากรรมลดลง อัตราการรอดของทารกดีขึ้น อัตราการว่างงานลดลง และความพึงพอใจของผู้อยู่อาศัยดีขึ้น วิธีการนี้ไม่ได้เน้นที่การรื้อย้ายชุมชนออกไปแต่เป็นการพัฒนาพื้นที่ชุมชนแออัดหรือชุมชนที่มีสภาพเสื่อมโทรมให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น



ภาพที่ 2.4 การเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น street furniture หรือระบบสาธารณูปโภคอื่นๆให้แก่เมือง ก็ถือว่าเป็นการทำให้ผู้อยู่อาศัยในเมืองสะดวกขึ้น แต่รูปแบบที่ใช้มักจะสอดคล้องกับบริบทของเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโครงการต่าง ๆ (Program-driven economic development) หมายถึง การก่อสร้างโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการสร้างงานและ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีมาตรการดึงดูดให้มีการลงทุนจากภายนอกด้วยการสนับสนุนจากรัฐบาล NGO หรือมีการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค รวมถึงการฝึกอบรมคนในชุมชนให้มีความสามารถ ทำงานในแหล่งงานที่พัฒนาขึ้นใหม่ได้ เป็นการเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตในที่สุด นอกจากนั้นยัง รวมถึงการที่รัฐลงทุนปรับปรุงการเข้าถึงระบบสาธารณสุข โภค สารณูปการและร้านค้าให้ดีขึ้น

ค) การส่งเสริมเศรษฐกิจทางอ้อม (Trickle-down economic growth) หมายถึง การสนับสนุนหรือส่งเสริมการค้าหรือการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคมากกว่าระดับ พื้นที่ในเมืองชั้นใน แต่มีการกำหนดมาตรการแรงจูงใจ เช่น การลดภาษีให้แก่พนักงานที่รับพนักงาน ในชุมชนแออัดหรือมีการลดภาษีหากบริษัทที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้มีรายได้น้อยให้มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อ ช่วยเหลือให้ประชาชนในเขตเมืองชั้นในมีสภาพเศรษฐกิจดีขึ้น แต่วิธีนี้ในต่างประเทศกล่าวว่ามีไม่ ค่อยได้ผล เนื่องจากบริษัทต้องมีความเสี่ยงกับคุณภาพของพนักงานซึ่งอาจไม่คุ้มเมื่อเทียบกับภาษีที่ได้ ลดจากรัฐบาล

2.3.2.2 กลุ่มที่เน้นพัฒนาพื้นที่ (Place-based approach) หมายถึง การเน้น การเพิ่มมูลค่าให้กับอสังหาริมทรัพย์มากกว่าคิดเรื่องคุณภาพชีวิตของคน โดยมี 3 วิธีการย่อยเช่นกัน ดังนี้

1. เจนตรีฟิเคชัน (Gentrification) หมายถึง การมีนโยบายหรือ ปรากฏการณ์ที่คนจากภายนอกที่มีปัจจัยทางเศรษฐกิจดีกว่าคนที่อยู่ปัจจุบัน (หมายถึงมีการศึกษา และรายได้สูงกว่า) ย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่ โดยกลุ่มคนนอกเหล่านี้ มีแรงดึงดูดให้เข้ามาอยู่อาศัยในเขต เมืองชั้นในคือการอยู่ใกล้แหล่งงานใจกลางเมือง (โดยเฉพาะงานพวกสื่อ การโฆษณา หรือกลุ่มศิลปิน) การได้ประโยชน์จากสภาพภูมิศาสตร์เดิม (เช่น อยู่ริมแม่น้ำ อยู่ในพื้นที่ใกล้สวนสาธารณะ เป็นต้น) รวมทั้งอยู่ในอาคารประวัติศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์ แตกต่างจากการอยู่อาศัยในพื้นที่รอบนอกที่มี ลักษณะเหมือนกันหมด ลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นในประเทศไทยในเมืองใหญ่ด้วยเช่นกัน เช่น ในย่านถนน พระอาทิตย์ บางลำพู ย่านถนนนิมมานเหมินท์ในเมืองเชียงใหม่



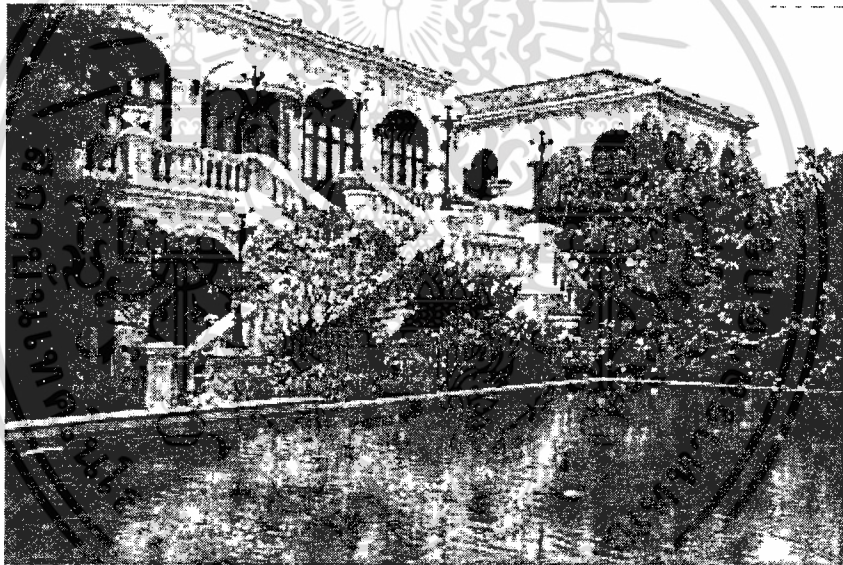
ภาพที่ 2.5 ร้านอาหารเครื่องดื่มนิมมานเหมินท์ เชียงใหม่

2. การฟื้นฟูโดยคนในชุมชน (*Incumbent upgrading*) หมายถึง การที่ชุมชนต้องการพัฒนาพื้นที่ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีบุคคลภายนอกเข้ามา วิธีการนี้มักเกิดขึ้นในชุมชนที่มีความเป็นเอกภาพในด้านเชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ (*ethnically homogenous*) เป็นการปกป้องนักลงทุนจากภายนอกและมักมีการบริหารและสนับสนุนโดยองค์กรชุมชนหรือแกนนำที่อยู่ในโรงเรียน โรงพยาบาล วัด หรือแม้แต่โรงงานขนาดใหญ่ การดำเนินการเช่นนี้มีตัวอย่างเช่น ชุมชนท่าเตียน ในเขตเกาะรัตนโกสินทร์ หรือชุมชนตลาดสามชุก สุพรรณบุรี ชุมชนตลาดเก่าริมน้ำห้วตะเข้ กรุงเทพฯ



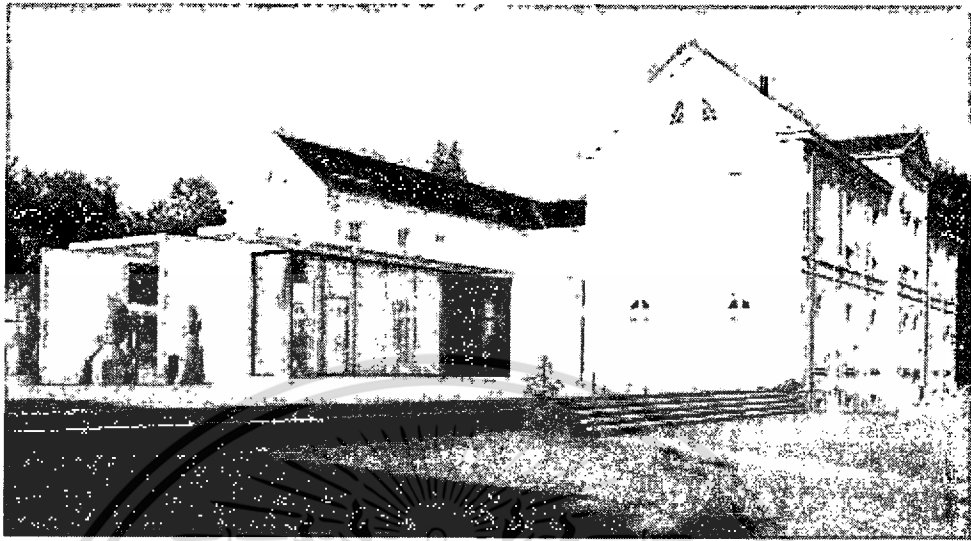
ภาพที่ 2.6 ชุมชนห้วตะเข้เชิญนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯลาดกระบัง ร่วมกันจัดกิจกรรมลอยกระทง ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมที่จะทำให้ชุมชนริมน้ำกลับมามีชีวิตชีวาดังเดิม เป็นการกระตุ้นจากคนในชุมชนเพื่อพัฒนาพื้นที่ของเขา

3. การปรับการใช้สอย (Adaptive re-use) หมายถึง การนำอาคารเก่า มาใช้ใหม่โดยปรับปรุงอาคารให้มีความเหมาะสมกับการดำรงชีวิตและสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยต้องคำนึงถึงคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมของอาคารเก่า ข้อจำกัดทางกฎหมาย ควบคุมอาคารโดยเฉพาะมาตรฐานการอยู่อาศัยที่อาจมีผลต่อรูปแบบอาคารหรือพื้นที่ภายในอาคาร รวมทั้งการพิจารณากิจกรรมใหม่ที่ทดแทนอาคารเก่าเดิม ที่นิยมในประเทศไทยคือ การปรับเปลี่ยนบ้านเก่าให้เป็นร้านอาหาร การปรับปรุงวังเก่าให้เป็นสำนักงาน หรือบางแห่งเป็นโรงแรม ทั้งนี้ เพื่อให้อาคารเก่ามีประโยชน์ใช้สอยทางเศรษฐกิจเพื่อให้สามารถดำรงสภาพอยู่ได้



ภาพที่ 2.7 โรงแรมและภัตตาคารเจ้าพระยาปาลาซโซ่ กรุงเทพฯ บูรณะจากอาคารเก่าที่ผุพังหมดสภาพขึ้นมาใหม่ได้อย่างสวยงามสมบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 2.8 พิพิธภัณฑ์แม็กซ์ แอร์นสต์ เมือง Bruehl สหพันธรัฐเยอรมนี บูรณะและตัดแปลงจาก
สำนักงานซีในอดีต



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ความสำคัญของอาคารที่จะทำการสำรวจ

ความสำคัญของอาคารที่จะทำการสำรวจ เป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาอย่างละเอียด เนื่องจากการสำรวจต้องใช้เวลา ใช้กำลังสมอง กำลังคนมากมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการคือแบบแปลน และรายละเอียดต่างๆ ต้องมั่นใจว่าอาคารที่จะสำรวจนั้นมีความสำคัญต่อเมืองหรือพื้นที่นั้นจริง ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการ ค้นคว้า จากเอกสารของจังหวัด พบปะ สัมภาษณ์นักปราชญ์ของจังหวัด และผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา ทำให้ได้ข้อมูลดังนี้

3.1 ความสำคัญของอาคารกับประวัติศาสตร์เมืองนครพนม

นครพนมเป็นจังหวัดชายแดนตั้งเลียบชายฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ตรงข้ามกับเมืองท่าแขก แขวงคำม่วนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นครพนมเป็นจังหวัดที่ประดิษฐานพระธาตุพนมอันศักดิ์สิทธิ์และเก่าแก่ ซึ่งเป็นพระธาตุที่ประดิษฐานพระอุรังคธาตุ (กระดูกหน้าอก) ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (สมณโคตม) และนับเป็นพระบรมธาตุคูเมืองนครพนม เป็นที่เคารพสักการะของชาวไทยและชาวลาวทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงมาตั้งแต่บรรพกาล พระธาตุพนมประดิษฐานอยู่ที่อำเภอธาตุพนม อยู่ห่างจากตัวเมืองนครพนม 52 กิโลเมตร จังหวัดนครพนมมีพื้นที่ประมาณ 5,512.668 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 740 กิโลเมตร นอกจากนี้ในตัวเมืองนครพนมยังมีพระธาตุนครประดิษฐานเป็นพระธาตุดกลางเมืองด้วย พระธาตุนครนี้เดิมเป็นวัดที่ใช้สำหรับประกอบพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของเจ้าเมืองนครพนมในอดีต

นครพนมเป็นจังหวัดที่มีบันทึกทางประวัติศาสตร์มาแต่โบราณกาล ในฐานะเมืองเก่าเคียงคู่อยู่กับอาณาจักรศรีโคตรบูร แต่เดิมนครพนมมีชื่อเต็มในจารึกสถาปนาวัดโสภาสรีบวบานว่าเมืองนครบุรีราชธานีศรีโคตรบูรหลวง เคยเป็นราชธานีที่มีกษัตริย์และเจ้าผู้ครองนครปกครองมาก่อนหลายสมัย เอกสารของล้านช้างส่วนใหญ่ออกนามว่าเมืองลครหรือเมืองนคร เดิมทีนั้นมีพื้นที่อยู่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงหรือเมืองเก่าท่าแขก ต่อมาได้ย้ายมาอยู่ฝั่งขวาที่เมืองเก่าหนองจันทน์ จากนั้นย้ายขึ้นไปทางตอนเหนือที่บ้านโพธิ์คำ คือตัวเมืองนครพนมในปัจจุบัน เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกตีเมืองนครเวียงจันทน์ได้แล้ว เจ้าเมืองนครพนมหรือเมืองศรีโคตรบองได้ทูลเกล้าถวายต้นไม้เงินต้นไม้ทองแก่สยามในฐานะนครประเทศราช ชื่อของดินแดนนี้ได้ถูกเปลี่ยนนามเป็นสันนิษฐานว่านามนี้มาจากนครพนมเป็นเมืองที่มีพื้นที่ติดต่อกับทิวเขามากมายทางฝั่งซ้าย "นครพนม" มเจ้าอนุวงศ์แล้ว พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ลดฐานะเมืองนครพนม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นหัวเมืองชั้นเอก ด้วยความเป็นอาณาจักรที่เคยเจริญรุ่งเรืองมาเก่าก่อน ประกอบกับแม่น้ำโขงเป็นแหล่งวัฒนธรรมของมนุษย์ชาติจากหลายชนเผ่า ดังนั้น นครพนมจึงมีโบราณสถานจำนวนมาก และมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์

จากการสัมภาษณ์นักปราชญ์และพ่อค้าจีนรุ่นเก่า ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา สามารถกล่าวได้ว่า อาคารที่พักอาศัยริมโขงบนถนนสุนทรวิจิตรเป็นกลุ่มเรือนค้าขายชุดแรกของตัวเมืองนครพนม สร้างเมื่อประมาณแปดสิบกว่าปีมาแล้ว เนื่องจากอยู่ริมแม่น้ำโขงซึ่งเป็นเส้นทางสัญจรหลักและพื้นที่นี้อยู่ตรงข้ามชุมชนท่าแขกของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งทั้งฝั่งไทยและลาวมีท่าข้ามเรือที่ใช้ติดต่อกันอยู่ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งสองฝั่งมีชุมชนที่เป็นตลาดสำหรับจับจ่ายซื้อขายสิ่งของทางการเกษตร และของอุปโภคบริโภคอื่นๆด้วย จึงมีความคึกคักทางด้านเศรษฐกิจพอสมควร แต่เมื่อมีการย้ายตลาดเข้าไปในเมืองเพื่อมีความกว้างขวางขึ้น ทำให้กิจการค้าบนย่านนี้ซบเซาลง อย่างเห็นได้ชัด เจ้าของกิจการหลายหลังย้ายไปซื้อตึกแถวใกล้ตลาดใหม่ และปิดร้านเดิม เหมือนบ้านร้าง เพราะลูกหลานก็ไปเรียนในกรุงเทพฯเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีใครดูแลอาคารกลุ่มนี้ จนบางหลังผุพังอย่างเห็นได้ชัด ทางเทศบาลจึงขอเวนคืนได้ไปหลายหลังเกือบจะหมดทั้งถนน แต่ยังมีเจ้าของอาคารอยู่กลุ่มหนึ่งได้รวมตัวกัน ประชุมหารือว่าจะไม่ย้ายออกจากที่ดินที่เขาเป็นเจ้าของโฉนดอย่างแน่นอน จะอยู่และซ่อมแซมปรับปรุงอาคารชุดนี้ต่อไปให้ลูกหลานได้อยู่และชื่นชมกับอาคารที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองตลอดไป แต่จะหาอย่างไรให้ภาครัฐเห็นด้วยที่จะทำการอนุรักษ์ ผู้วิจัยซึ่งเป็นลูกหลานของคนนครพนม จึงหาทุนมาจัดอบรมการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมบ้านริมโขง และเชิญชวนเพื่อนๆ สถาปนิกมาเยี่ยมชมเมือง ทำให้ประชาชนที่พักอาศัยในพื้นที่ที่มีความมั่นใจว่าถ้ารวมตัวกันและจะอนุรักษ์อาคารให้ดูสะอาดเรียบร้อย แข็งแรงมั่นคง ก็คงจะอยู่ต่อไปได้โดยไม่ถูกเวนคืน

อาคารชุดนี้เป็นกลุ่มอาคารที่สร้างก่อนจวนผู้ว่าราชการจังหวัดหลังเก่าซึ่งได้รับอิทธิพลของรูปทรงโคโลเนียลของฝรั่งเศสมาอย่างเต็มที่ แต่อาคารที่พักอาศัยริมแม่น้ำโขงถนนสุนทรวิจิตรเป็นฝีมือการสร้างของช่างจีน และช่างญวนในสมัยก่อน ลักษณะที่โดดเด่นคือเป็นเรือนแถวโครงสร้างไม้ ประกอบอิฐถือปูนครึ่งหนึ่ง มีทางเดินด้านหน้าอาคารกว้างประมาณสองเมตรมีหลังคาคลุม ด้านที่หันหลังให้แม่น้ำโขง จะมีที่ดินริมตลิ่งให้ปลูกพืชผักสวนครัวได้ด้วย บ้านแถวชุดนี้สามารถขึ้นลงไปตักน้ำจากแม่น้ำโขงมาใช้ได้ และเรือนแถวชุดนี้จะมีช่วงเว้นว่างประมาณสองถึงสามเมตรเพื่อให้ผู้ที่อยู่อาศัยอีกฝั่งถนนสามารถลงไปตักน้ำขึ้นมาเก็บไว้ได้เหมือนกัน และบางหลังของฝั่งนี้ก็มีย่าน้ำบาดาลอยู่กลางลานโล่งด้านในบ้านด้วย

ประตูหน้าบ้านทุกหลังเป็นบานเพียงลูกฟักไม้กระดานตัน เพื่อการปิดเปิดได้เต็มที่ บ้านที่อยู่ฝั่งแม่น้ำโขงจะมีหน้าตาดังหลังบ้านเป็นบานเลื่อน หรือเป็นระเบียงโล่งไว้รับลมจากแม่น้ำเต็มที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 3.1 ประตูหน้าบ้านมักจะเป็นบานเฟี้ยมลูกฟักกระดานคูน

รูปแบบของอาคารชุดนี้ไม่มีที่ไหนเป็นแบบนี้อีกแล้ว เนื่องจากที่มุกดาหารอาคารริมน้ำ ถูกทุบทิ้งทำเขื่อนริมน้ำ เพื่อชมวิว แต่เอากระโจมขายของมาตั้งบังวิว ระเกะระกะ บนเขื่อนริมน้ำที่ยกสูง ผู้คนที่อยู่ริมถนนเดิมไม่สามารถมองเห็นแม่น้ำโขงได้ เพราะเขื่อนยกสูงบังตา และหนองคาย อาคารริมน้ำเดิมได้ถูกปรับเปลี่ยนรูปลักษณะ กลายเป็นตึกแถวไปหมด ไม่เหลือเอกลักษณ์ใดๆของเมืองไว้เลย นั่งรถผ่านแล้วก็ยังไม่ได้ว่าอยู่จังหวัดไหน เพราะหน้าตาอาคารและป้ายโฆษณา เหมือนกันไปหมด ดังนั้น อาคารที่พักอาศัยริมแม่น้ำโขงบนถนนสุนทรวิจิตรนครพนมเป็นอาคารที่มีสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมชุดสุดท้ายที่ยังเหลืออยู่ และเมื่อผ่านพื้นที่นี้ ก็จะสามารถจดจำภาพเอกลักษณ์ของเมืองนครพนมกับหอนาฬิกาได้เสมอ

“เมืองที่ไร้อาคารเก่า เปรียบเสมือนคนที่ไร้ความทรงจำ” (Swigielski 1973: 135-174) เป็นคำกล่าวของ เลวิส มัมฟอร์ด (Lewis Mumford) นักปรัชญาสังคมคนสำคัญของอเมริกา เป็นคำคมที่ควรตระหนักที่จะต้องเก็บรักษาอาคารเก่าของเมืองไว้ ดังนั้นความเก่าแก่ ความมีเอกลักษณ์ของอาคารกลุ่มนี้ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ประวัติศาสตร์ของเมืองด้วย จึงสมควรที่จะทำการอนุรักษ์ไว้ให้เป็น Land mark เกิด sense of place เป็นจุดที่ตั้งตูดนักท่องเที่ยวของเมือง

3.2 ความสำคัญของอาคารด้านสถาปัตยกรรม

ลักษณะสถาปัตยกรรมของอาคารที่พักอาศัยริมแม่น้ำโขง ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนมนี้มีความเป็นกลุ่มก้อนที่พิเศษแตกต่างจากอาคารอื่นๆ มีความเป็นรูปแบบเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชัดเจน คือเป็นเรือนแถวโครงไม้ประกอบอิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้อง แต่ปัจจุบันเป็นหลังคามุงสังกะสีเนื่องจากหากระเบื้องได้ยากขึ้น แบ่งการใช้พื้นที่ออกเป็นสี่ส่วนหลัก ๆ คือ



ภาพที่ 3.2 หลังคาเดิมเป็นกระเบื้องดินเผา ภายหลังกระเบื้องดินเผาหายาก ช่างมุงหลังคากระเบื้องก็ไม่มี จึงเปลี่ยนเป็นสังกะสี เกือบหมด



ภาพที่ 3.3 รูปแบบทั่วไปของอาคารพักอาศัยริมโขง สุนทรวิจิตร อาคารเสมือนชั้นเดียว ที่มีทางเดินหลังคาคลุมด้านหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3.2.1 ส่วนหน้าสุดเป็นทางเดินด้านหน้ามีหลังคาคลุม
- 3.2.2 ส่วนหน้าเป็นร้านค้า และรับแขก
- 3.2.3 ส่วนกลางเป็นพื้นที่พักผ่อน ส่วนรับประทานอาหาร ส่วนนอน
- 3.2.4 ส่วนหลัง เป็นพื้นที่ครัว ห้องน้ำ

นอกจากนี้ลักษณะพิเศษของอาคารชุดนี้คือเป็นเรือนแถวที่มีผนังแต่ละบ้านแยกขาดจากกัน ไม่ได้ใช้ผนังร่วมเหมือนกับตึกแถวหรือทาวน์เฮาส์ในปัจจุบัน แสดงถึงความประณีตในการออกแบบและการก่อสร้างของช่างยุคก่อน ซึ่งมีผลดีหากมีอศศิภัย หรือการก่อสร้างต่อเติมหรือปรับปรุงอาคารก็จะได้ไม่กระทบกระเทือนต่อเพื่อนบ้าน ผนังเป็นอิฐโบราณที่มีขนาดใหญ่และหนามาก เป็นข้อมูลให้คนรุ่นหลังได้ตระหนักว่าความปลอดภัยในการออกแบบก่อสร้างอาคารเป็นเรื่องสำคัญต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย

นอกจากนี้เหตุผลเชิงนามธรรมที่ไม่สามารถวัดได้ นั่นคือความรักชาติ(patriotic) หรือความเป็นชาติ (nationalistic) ใช้กันในแทบทุกประเทศ เนื่องจากมรดกวัฒนธรรมนั้นบ่งบอกถึงความเป็นชาติ อันจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจและความรักชาติในประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงมีพระราชดำรัสในพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง จังหวัดสุโขทัย เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2507 ว่า

“ชาติไทยเรานั้น มีเอกราช มีภาษา มีศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นของตนเองมาช้านานหลายศตวรรษแล้ว ทั้งนี้เพราะบรรพบุรุษของเราได้เสียสละอุทิศชีวิต อุทิศทั้งกายและใจสะสมสิ่งเหล่านี้ไว้ให้พวกเรา จึงจำเป็นที่พวกเราจะต้องรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ให้คงทนถาวร โบราณวัตถุและศิลปวัตถุทั้งนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ชี้ให้เห็นอดีตอันรุ่งโรจน์ของชาติไทยเรา เป็นประโยชน์แก่การศึกษาทั้งในทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ โบราณคดี และวัฒนธรรม จึงควรที่ทุกฝ่ายจะได้ช่วยกันทะนุถนอมบำรุงรักษาอย่าให้สูญสลายไป”

ดังนั้นการสำรวจเก็บข้อมูลและเขียนแบบอาคารประวัติศาสตร์ชุดนี้ของนครพนมจึงเป็นเรื่องที่ต้องทำไว้อย่างยิ่ง เพื่อผลทางการอนุรักษ์และพัฒนาของนครพนมในอนาคต และเพื่อให้พื้นที่อื่นๆได้ทำการศึกษา เพื่อดำเนินการในลักษณะที่คล้ายกันต่อไป

แต่อาคารเก่าหรือชุมชนเก่าก็มีภัยคุกคาม ที่สามารถตั้งข้อสังเกตได้ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีความสนใจจากนานาชาติในด้านการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมในเขตเมืองในประเทศที่กำลังพัฒนา และในภูมิภาคเอเชียเป็นจำนวนมากและได้กล่าวถึงภัยคุกคามที่มีต่อเมืองประวัติศาสตร์หรือย่านประวัติศาสตร์ไว้หลายประการ (ดูใน Feilden & Jokilehto 1998: 79; Stovel 2004: 108-109; Stubbs 2009: 325-329) พอประมวลได้ดังต่อไปนี้

- การพัฒนาเมืองอย่างรวดเร็ว (rapid urbanization) โดยที่ในภูมิภาคเอเชียรวมทั้งประเทศไทยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขั้นทุติยภูมิ (ภาคอุตสาหกรรม) และตติยภูมิ (ภาคบริการ) อย่างรวดเร็วส่งผลให้มีการอพยพเข้าสู่เมืองมากขึ้น ก่อให้เกิดความต้องการพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนามากขึ้น การพัฒนาดังกล่าวส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งการรื้อถอนพื้นที่เกษตรกรรมชานเมืองและการแทนที่อาคารเก่าในเขตเมืองชั้นในซึ่งในหลายกรณีเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์
- การเคลื่อนย้ายของประชากรจากชนบทเข้าสู่เมือง (drift of rural population towards urban centers) ผลสืบเนื่องจากการเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง ทำให้ประชากรในชนบทอพยพเข้ามาสู่เมืองมากขึ้นและต้องหาที่พักอาศัย ซึ่งมีผลทำให้อาคารย่านประวัติศาสตร์กลายเป็นอาคารเช่าสำหรับผู้ใช้งานซึ่งอยู่อาศัยอย่างแออัด ขาดสุขลักษณะ ตัวอย่างในประเทศไทย เช่น อาคารตึกแถวบริเวณ ย่านปากคลองตลาด หรือย่านถนนนครนอก นครในจังหวัดสงขลา
- การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลมากขึ้น (increasing use of private motor transport) ทำให้มีการขยายโครงข่ายถนนและปริมาณการจราจรเข้ามาในย่านเมืองเก่า ส่งผลให้เกิดแรงสั่นสะเทือนและมลพิษทางอากาศที่เป็นอันตรายต่ออาคารประวัติศาสตร์ได้
- การพัฒนาอาคารสูง (development of high-rise buildings) ซึ่งบดบังปิดล้อมหรือเสมือน “กด” ย่านประวัติศาสตร์ให้จมลงไป ซึ่งมีผลต่อสภาพการไหลเวียนของอากาศและการได้รับแสงแดดในพื้นที่
- การเปลี่ยนแปลงวิธีการและขนาดของกิจการค้าและอุตสาหกรรม (changes in methods and scale of industrial and commercial operations) ซึ่งมีผลทำให้กิจการค้าและการผลิตดั้งเดิมที่อยู่ในย่านเมืองเก่าไม่สามารถแข่งขันได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสมัยใหม่แทนระบบดั้งเดิม (replacement of modern functions and services to traditional infrastructures) เพื่อรองรับการเติบโตของเมืองทำให้เมืองเก่าล้ำสมัยและถูกละเลยและละทิ้งจากผู้อยู่อาศัย
- การขาดการบำรุงรักษาอาคารเก่าและความรู้ความเข้าใจในคุณค่าวัฒนธรรมและบทบาทของเมืองเก่า (lack of maintenance of old buildings and failure to understand cultural and functional values) ส่งผลให้ไม่มีนโยบายการอนุรักษ์ในพื้นที่ นำมาซึ่งการเสื่อมสลายในที่สุด
- การเน้นการอนุรักษ์อาคารและโบราณสถานเดี่ยว (focus on the conservation of single monuments) ทำให้การอนุรักษ์ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่โดยรอบและพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นเมืองหรือย่านประวัติที่มีความซับซ้อนกว่าโบราณสถานเดี่ยว ๆ
- การส่งเสริมการท่องเที่ยวมากเกินไป (over-emphasis on catering for tourism demands) ซึ่งส่งผลต่อการลงทุนในสิ่งก่อสร้างในเมืองเก่าที่เกินความจำเป็น และมีผลกระทบต่อสภาพโดยรอบที่สัมพันธ์กับคุณค่าทางวัฒนธรรมของเมือง
- การขาดบุคลากรและผู้ปฏิบัติวิชาชีพในด้านการอนุรักษ์ (insufficiency of qualified conservation personnel and professionals) เป็นผลสืบเนื่องมาจากการขาดนโยบายสนับสนุนการอนุรักษ์เมืองและการขาดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ โดยงานอนุรักษ์จะต้องมีนักวิชาชีพโดยตรง แต่ปัจจุบันจะต้องอาศัยนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการ เช่น นักโบราณคดี นักประวัติศาสตร์ สถาปนิก และวิศวกร

บทที่ 4

การทำความเข้าใจเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสำรวจ

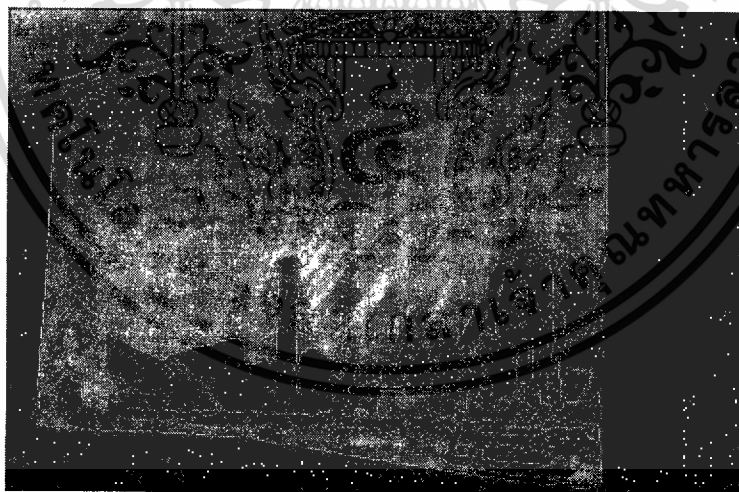
เนื่องจากการลงพื้นที่บ้านพักอาศัยริมแม่น้ำโขงถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมืองจังหวัดนครพนม เพื่อพูดคุยถึงการอนุรักษ์ในพื้นที่ประวัติศาสตร์ที่ถูกกลืนไปนานนั้นเป็นเรื่องที่อาจจะเข้าใจได้ยากของคนในพื้นที่ ซึ่งอาจจะไม่เคยมีความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ใดๆเลย ไม่เข้าใจว่าทำไมต้องเก็บบ้านผุๆพังๆนี้ไว้ ให้เมืองดูรกรุงรัง ดังนั้นการพูดคุยอธิบายให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ การยกตัวอย่างข้อดีต่างๆที่ชุมชน หรือแม้กระทั่งจังหวัด จะได้มาหลังจากการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมในพื้นที่นี้อันเป็นเอกลักษณ์ของเมือง แม้การเคหะแห่งชาติยังเลือกให้เป็นชุมชนที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์หนึ่งในสี่ชุมชนนำร่องของประเทศ แต่อย่างไรจึงจะรับรู้และเข้าใจในวงกว้าง ผู้วิจัยจึงจัดอบรมการอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นบ้านริมโขงที่นครพนมถึงสามครั้ง โดยมี นักเรียนมัธยมประจำจังหวัด ทั้งสองแห่งคือโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย โรงเรียนนครพนมพิทยาคม เจ้าหน้าที่ของเทศบาลประชาชนชาวนครพนม พระสงฆ์ และผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ มาเข้าร่วมประชุมอบรมด้วย เพื่อให้มีความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์ไปในทิศทางเดียวกัน และยอมให้เข้าทำการสำรวจ ทำรังวัดอาคารในพื้นที่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้



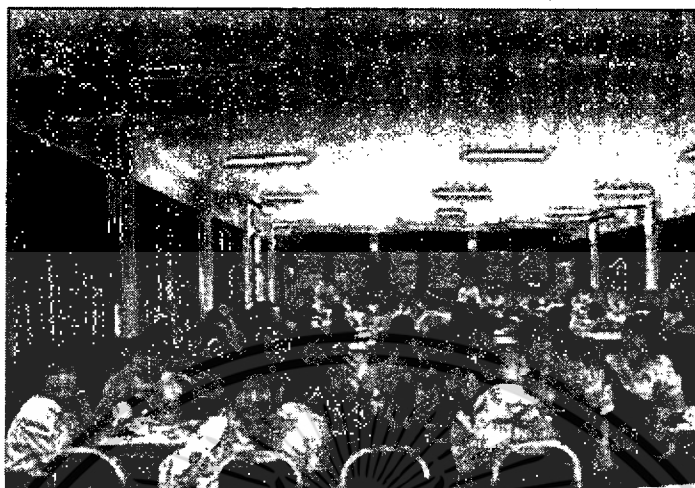
ภาพที่ 4.1 การไปขอติดโปสเตอร์การอบรม เจ้าของอาคารข้างเคียง ปินติดโปสเตอร์ให้เองแสดงความมีส่วนร่วม

4.1 การอบรมการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมพื้นถิ่นบ้านริมโขง

ผู้วิจัยขอทุนสนับสนุนจากสถาบัน เชิญนักวิชาการด้านการอนุรักษ์ เช่น อาจารย์สมเจตน์ วิมลเกษม อาจารย์ปुरुณ์ ขวัญสุวรรณ อาจารย์ปริญญา ชูแก้ว อาจารย์ปราณี ตันธนโชติ และนักศึกษาอาสาสมัครเพื่อเดินทางไปจัดอบรมที่นครพนม สามครั้ง คือในปี พ.ศ.2552 และ พ.ศ. 2553 เพื่อเป็นการให้คนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของเมือง และค่อยๆทำการสำรวจ รั้ววัดไปด้วย แต่ด้วยความที่เจ้าของบ้านหลายๆหลัง ได้ละเลยที่จะดูแลบ้านของตนเอง เพราะมีประเด็นในการเวนคืนพื้นที่ของภาครัฐอยู่เสมอ จึงไม่ได้ทำการดูแล ซ่อมแซมอาคารให้อยู่ในสภาพที่สามารถไหวได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลได้ไม่กี่หลัง เวลาของการวิจัยก็ล่วงเลยไปมาก และในที่สุดก็มีโอกาสได้พบทายาทของบ้านหลังที่มีความโดดเด่นเป็น Landmark ของเมือง คือ ไทยสามัคคี ตรงหอนาฬิกา และบ้านขายและซ่อมจักรยานที่กำลังจะปรับปรุงใหม่ จะเปิดให้เข้าทำสำรวจได้ จึงได้ไปจัดอบรมอีกครั้งในปี พ.ศ.2557 ทำให้ผู้วิจัยตัดสินใจสรุปงานวิจัยขึ้นนี้ได้ เนื่องจากต่อไปคงจะยังไม่มีใครให้เข้าชมอีกแน่นอน และเป็นบ้าน 7หลังที่สามารถเข้าทำสำรวจ รั้ววัดเพื่อเขียนแบบได้อย่างสมบูรณ์



ภาพที่ 4.2 ฉากหลังเวทีของการอบรมการอนุรักษ์



ภาพที่ 4.3 บรรยากาศในห้องประชุม ระหว่างการอบรม



ภาพที่ 4.4 ภายในห้องอบรมมีการติดโปสเตอร์ให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ไว้ให้อ่านด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 4.5 ระหว่างการอบรมการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมพื้นถิ่นอีสานบ้านริมโขง ปี 2552 มีการเดินชมสถาปัตยกรรมในตัวเมือง เพื่อทำกิจกรรมเวิร์คช็อป บ้านเมืองของเรา มีนักเรียนทำคลิปวิดีโอ เล่นละคร และวาดภาพ พร้อมพิธีเซนต์ถึงความมีคุณค่าของอาคารเก่าในนครพนม ในห้องประชุม

4.2 การเยี่ยมชมปะและสัมภาษณ์เจ้าของอาคารและคนในพื้นที่

จากการอบรมการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมพื้นถิ่นบ้านริมโขง เป็นการปูทางสู่การสำรวจที่เหมาะสมมาก เพราะผู้วิจัยและนักศึกษาสามารถเข้าพื้นที่พร้อมกล้องถ่ายรูป ตลับเมตร กระจดาชปากกา และเครื่องบันทึกเสียง ได้ทุกคน การทำงานจะแบ่งกลุ่มกันทำ คือ สัมภาษณ์ ถ่ายภาพนิ่ง ถ่ายวิดีโอ ทำรังวัด จดบันทึก แล้วกลับมาเขียนแบบที่ที่ปัก แล้วกลับไปทำต่อ ตรวจสอบในวันรุ่งขึ้นเพื่อเช็คความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง



ภาพที่ 4.6 การพูดคุยเก็บข้อมูลกับเจ้าของบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สถาปัตยกรรมและรายละเอียดภายในที่สำคัญ

5.1 บริเวณอาคารที่ทำการสำรวจ

5.2 การสำรวจภายในอาคาร รายละเอียดการใช้พื้นที่ภายใน การเขียนแบบ

5.3 รายละเอียดเชิงช่างในส่วนต่าง ๆ ของอาคาร

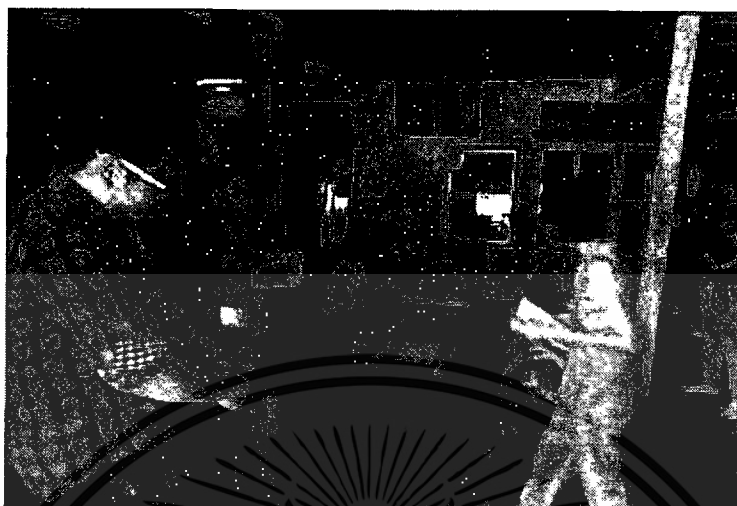
5.1 บริเวณอาคารที่ทำการสำรวจ

บริเวณที่ทำการสำรวจอาคารอยู่บนถนนสุนทรวิจิตร ขนานกับแม่น้ำโขง จากหอนาฬิกาขึ้นไปทางด้านทิศเหนือ ถึงบริเวณจุดที่ถนนลูกเสือมาบรรจบกับถนนสุนทรวิจิตร เป็นอาคารที่อยู่ติดแม่น้ำโขง ทิศหลัง และเป็นอาคารที่อยู่อีกด้านของสุนทรวิจิตร ไม่ติดแม่น้ำโขง อีกหนึ่งหลัง ระยะทางในการสำรวจ ประมาณ 200 เมตร



ภาพที่ 5.1 พื้นที่ศึกษา บนถนนสุนทรวิจิตร จากบริเวณหอนาฬิกาขึ้นไปทางทิศเหนือประมาณ 200 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.2 แบ่งหน้าที่กันทำงาน ถ่ายวิดีโอ เตรียมบทสัมภาษณ์ ถ่ายภาพนิ่ง วัดพื้นที่ สเก็ตซ์

5.2 การสำรวจภายในอาคาร รายละเอียดการใช้พื้นที่ภายใน และการเขียนแบบ

ผู้วิจัยทำการสำรวจจริงวัดอาคารที่พักอาศัยริมแม่น้ำโขง ถนนสุนทรวิจิตร นครพนมเป็นจำนวนเจ็ดหลัง ดังต่อไปนี้

บ้านหลังที่ 1 ร้านมณีพรรณ

บ้านเลขที่ 249-255 ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม บริเวณใกล้หอ นาฬิกา เจ้าของคือ คุณน้ามณีพรรณ รัตนโกศล คุณน้ามณีพรรณ อายุ 84 ปี (2559) เป็นคนไทยเชื้อสายจีน เดิมชื่อเตียง เป็นธิดาคนที่สองของอากงอยู่หง แซ่ลิ้ม(รัตนโกศล) แต่เดิมครอบครัวทั้งหมดค้าขายอยู่ที่อำเภอธาตุพนม ต่อมาย้ายมาสร้างบ้านหลังนี้อยู่ และทำการค้าตลอดมา เมื่อลูก ๆ เรียนหนังสือ มีครอบครัว แยกย้ายไปที่อื่น ๆ และกรุงเทพฯ จึงมีแต่คุณน้ามณีพรรณ ที่ดูแลบ้านหลังนี้แทนพี่น้อง แต่เดิมคุณน้ามณีพรรณสอนและออกแบบตัดเย็บชุดสตรี ชุดแต่งงาน และชุดชั้นในสตรี ต่อมาเปลี่ยนเป็นขายผ้าไหมและดอกไม้ประดิษฐ์จนถึงปัจจุบัน พื้นที่ใช้สอยในบ้านหลังนี้แบ่งเป็น

1. ส่วนทางเดินหน้าร้านกว้าง 2 เมตร มีหลังคาคลุม และมีเสาไม้รับหลังคาด้วย
2. ส่วนหน้าบ้านที่เป็นร้านค้า
3. ส่วนกลางบ้านเป็นที่พักอาศัย, สวดมนต์, นั่งเล่น, รับประทานอาหาร
4. ส่วนหลังบ้านเป็นครัว ที่นั่งชมวิวแม่น้ำโขง ที่นั่งดื่มกาแฟ บริเวณซักล้าง และห้องน้ำ

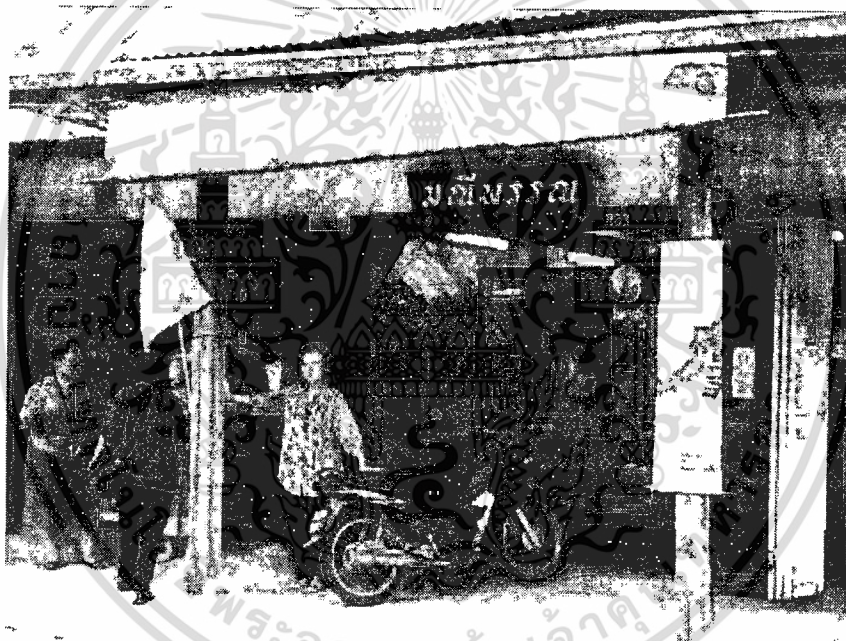
นอกจากนี้ยังมีพื้นที่พิเศษได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ชั้นบนส่วนหน้าบ้านเป็นห้องเก็บของ ชั้นบนส่วนหลังบ้านต่อเติมเป็นห้องนอน
2. ชั้นล่างเป็นพื้นที่เก็บของ ห้องพักของผู้ดูแล ส่วนซีกล่าง ผึ่งผ้า และห้องน้ำ
3. พื้นที่ด้านล่างสุดริมตลิ่งเป็นที่ปลูกผักสวนครัว

รายละเอียดที่โดดเด่นของบ้านนี้ คือ

1. บ้านหน้าต่างรางเลื่อน 3 ชั้น รับลมจากแม่น้ำโขง ในบริเวณครัวที่อยู่ระดับเดียวกับตัวบ้าน และระดับเดียวกับถนนสุนทรวิจิตร
2. พื้นที่สวนมนต์ที่ใช้มุ้งวงกลมพอดิตัว กางครอบร่ม ล้อมเก้าอี้นั่งสวนมนต์



ภาพที่ 5.3 ทางเดินหน้าร้านมีหลังคาคลุม และมีเสาค้ำด้วย เห็นประตูบานพับมหน้าร้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.4 โถงกลางบ้านเป็นส่วนพักผ่อน ส่วนนอนและ รับประทานอาหาร และที่อยู่ใ้สุดคือส่วนครัว ซัก ล้างและห้องน้ำ หน้าต่างที่มีแสงสว่างคือบานเลื่อนกระจกปิดเปิดรับลมจากแม่น้ำโขงได้เต็มที่

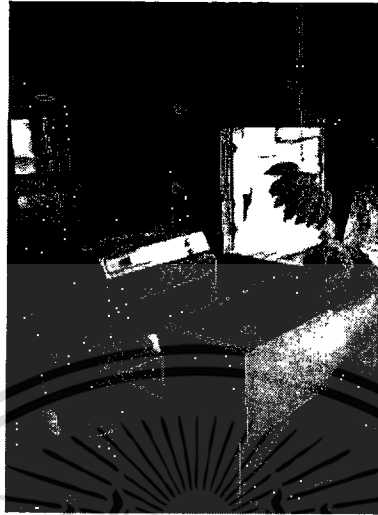


ภาพที่ 5.5 บริเวณนั่งสวดมนต์ ใช้มุ้งครอบเก้าอี้ กันยุงเฉพาะตัวเลย บริเวณนี้สามารถมองผ่าน หน้าต่างไปหน้าบ้านและหลังบ้านได้ด้วย



ภาพที่ 5.6 ผนังไม้เนื้อแข็งติดตั้งบังใบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.7 ส่วนที่เป็นครัวเล็กๆบริเวณระเบียงด้านหลัง

บ้านหลังที่ 2 ร้านยาฮงเฮงโอสถ

บ้านเลขที่ 233-237 สามคูหา ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม บริเวณ
ใกล้หอนาฬิกา

เจ้าของเดิมคือ อาแปะกาบวง แซ่เต็ง

เจ้าของปัจจุบันคือ คุณยายบัวดี และคุณราตรี อินธิราช อาแปะมาจากเมืองจีน เปิดร้าน
ขายยามาตั้งแต่มัธยม คุณยายบัวดี ช่วยงานที่ร้านยานี้ตั้งแต่อายุ 17 ปี ปัจจุบันอายุ 85 ยังแข็งแรง
ตั้งแต่เช้าถึงค่ำเหนียว ตักบาตรพร้อมกับคุณน้า มณีพรรณทุกวัน พื้นที่ใช้สอยแบ่งเป็น

1. ทางเดินหน้าร้าน กว้างประมาณ 2 เมตร มีหลังคาคลุมต่อเนื่องมาจากร้าน
ข้างเคียง
2. พื้นที่ส่วนหน้า เป็นห้องขายยาประกอบด้วย ตู้เก็บยา หิ้งแบบบานกระจกใส
และลิ้นชักไม้ มีโต๊ะทำงาน ให้คำปรึกษาการรักษาอาการต่าง ๆ
3. พื้นที่ส่วนกลาง เป็นที่พักอาศัย มีส่วนนั่งเล่น ดูโทรทัศน์ ชั้นเก็บสต็อกยา
ห้องนอน และห้องเก็บยาห้องเล็กอีกหนึ่งห้อง
4. พื้นที่ส่วนหลัง เป็นครัว และห้องน้ำอยู่ด้านหลังสุดใกล้แม่น้ำโขง เป็นเสมือน
ระเบียงชมวิว เดิมครัวอยู่ชั้นล่าง แต่เมื่ออายุมากขึ้นลงไม่สะดวกจึงย้ายครัว
ขึ้นมาที่ชั้นนี้
5. พื้นที่ชั้นบน ส่วนหน้าบ้านเป็นห้องนอนชาย-ขวา 2 ห้อง ตรงกลางเป็นแท่นพระ
และที่ว่าง ซึ่งมีช่องมองที่พื้น สำหรับส่องของได้ด้วย เมื่อเปิดหน้าต่างตรงกลาง
หลังแท่นพระจะเห็นหอนาฬิกาพอดี ผนังของโถงกลางนี้มีภาพเก่า ๆ ของบรรพ

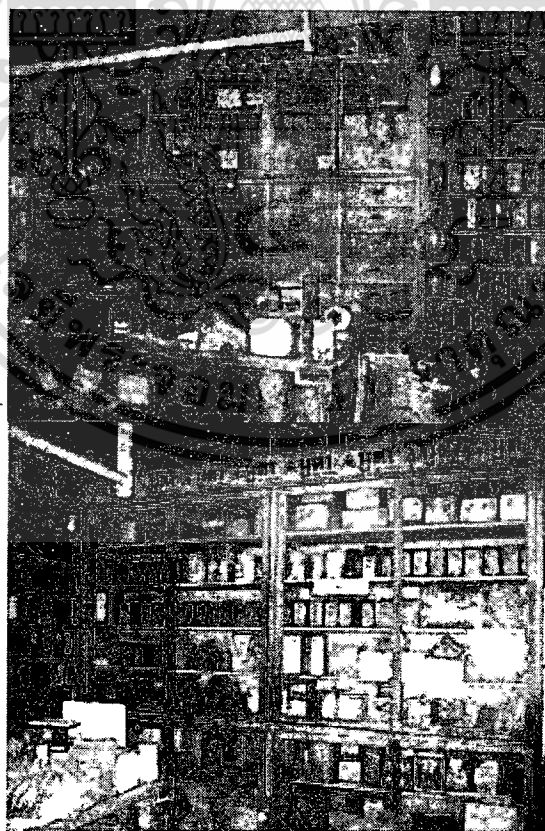
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุรุษและเพื่อนพ่อค้าชาวจีน (ผู้วิจัยพบภาพถ่ายของคุณพ่อผู้วิจัยถ่ายกับเพื่อน ๆ ในสมาคมพ่อค้าจีนที่นี้ด้วย) โถงกลางเชื่อมต่อไปยังระเบียงชั้น 2 ด้านหลังที่ ใกล้แม่น้ำโขง เป็นที่นั่งเล่น ดากผ้า ลมพัดเข้าทางหน้าต่างด้านนี้กระจายลมเย็น จากแม่น้ำโขงสร้างภาวะความสบายให้กับตัวบ้าน

6. พื้นที่ชั้นล่าง เป็นครัวเก่า มีแท่นเตาอั้งโล่ขนาดใหญ่แบบโบราณ ส่วนอบยา ตู้อบยาสมุนไพร และห้องน้ำ
7. พื้นที่พิเศษ ได้แก่พื้นที่ปลูกผักชายฝั่ง

รายละเอียดการก่อสร้างภายในที่น่าสนใจ คือลูกกรงบันไดแห่งไม้สีเหลี่ยมที่บิดมุกทแยง มาประกอบกัน และต่อไม้อย่างประณีตสวยงามมาก

สิ่งสำคัญของร้านยาสมัยก่อนคือ “มิดหันยา” คนโบราณเชื่อว่า “ผีเห็นคร้าม” เนื่องจาก มิดหันยารักษาชีวิตผู้คนเป็นจำนวนมากจึงเหมือนมิดหมอที่มีคาถาอาคม บางแห่งที่เชื่อว่าเจ้าที่แรง หรือมีอาถรรพ์ มักจะเอามิดหันยาไปตั้งไว้เพื่อให้สิ่งชั่วร้ายคร้ามกลัว ซึ่งยังเป็นความเชื่อหนึ่งของคนโบราณที่นี้

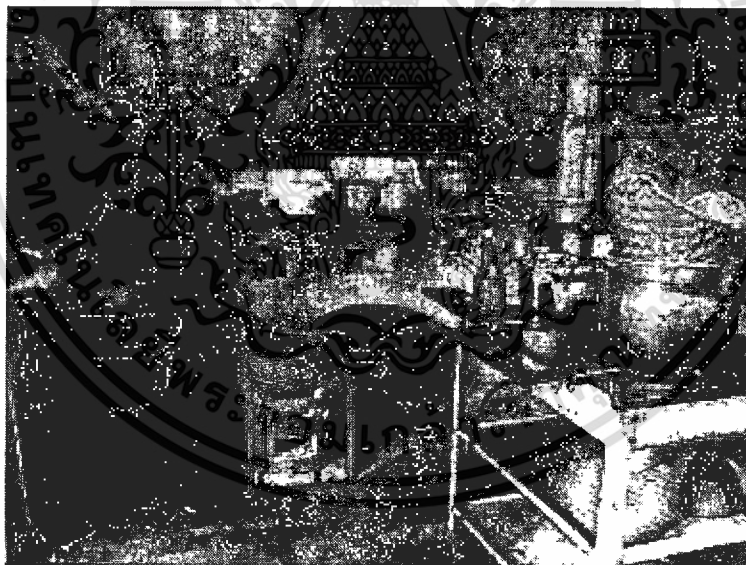


ภาพที่ 5.8 ส่วนหน้าเป็นห้องขายยา มีตู้ยาแบบจีน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

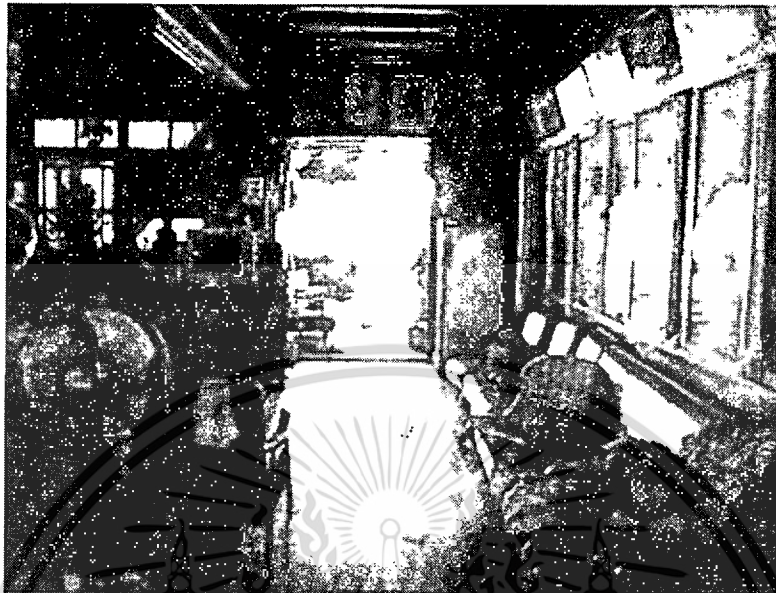


ภาพที่ 5.9 คุณยายบัวคี อินธิราช ผู้ดูแลร้านยาฮงเฮงโฮสถ



ภาพที่ 5.10 ส่วนครัวเดิมที่อยู่ชั้นล่างสุด เป็นเตาโบราณขนาดใหญ่ ชั้นล่างนี้มีตู้อบยา และมีทางเดินออกไปที่สวนผักด้านหลังด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

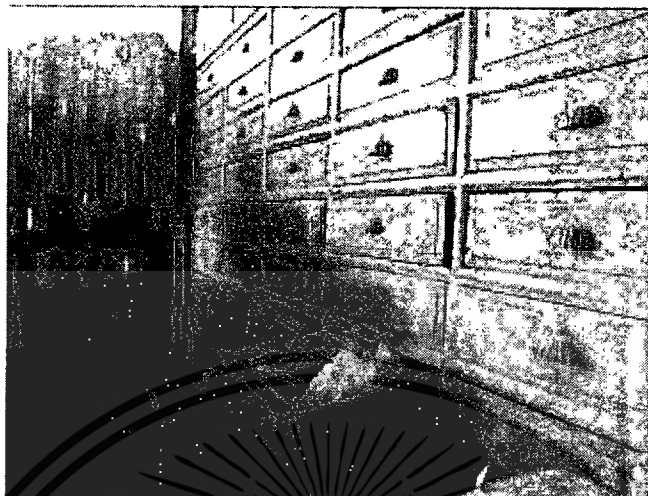


ภาพที่ 5.11 โถงกลางบ้านเป็นที่นั่งเล่นและส่วนนอนอยู่ขวามือ และชั้นบน



ภาพที่ 5.12 ประตูสำหรับปิดช่องทางลงไปชั้นล่าง เพื่อความปลอดภัย ในภาพจะเห็นลูกกรงบันไดที่ ออกแบบได้สวยงาม เพียงแค่พลิกมุมของไม้เท่านั้น และการเข้าไม้ประณีตมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.13 ลินซึกเกียบบยาแบบจีน ยังมีมือจับทองเหลืองรูปเปลือกหอยสวยงาม

บ้านหลังที่ 3 ร้านไทยสามัคคี

บ้านเลขที่ 486-488 ทรงครึ่งแปดเหลี่ยม ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม บริเวณใกล้หอนาฬิกา

เจ้าของเดิมคือ คุณลุงม้าว เจ้าของกิจการเรือกลไฟ และเจ้าของรถยนต์คันแรกในนครพนม ต่อมา คือ คุณสมศรี คุณสกุล และปัจจุบันเป็นสมบัติของตระกูลยังไม่ได้แบ่งเป็นของใครชัดเจน

เดิมเป็นร้านขายกาแฟ โอวัลติน ไข่ลวก และโจ๊ก เป็นอาคาร 2 ชั้นทรงแปดเหลี่ยมที่หัวมุมถนนสุนทรวิจิตรพบกับถนนศรีเทพ บริเวณหอนาฬิกา โดดเด่นเป็นพิเศษ จึงมักจะเป็นที่พบปะชุมนุมของพ่อค้าจีน และข้าราชการในช่วงเช้า หรือสภากาแฟของจังหวัดนครพนมสมัยก่อน โครงสร้างเป็นไม้เนื้อแข็งชั้นดี ประกอบด้วยโครงสร้างก่ออิฐถือปูนในส่วนล่าง และพื้นชั้นบนอยู่บนเสาปูนกลมตันเดี่ยวตรงกลาง และใช้คานไม้กระจายออกเป็นรัศมีโดยรอบเพื่อรับพื้นชั้นบน ชั้นล่างเป็นส่วนของร้านกาแฟทั้งหมด มีห้องน้ำอยู่ใต้บันไดที่องศาชันมากขึ้นสู่ชั้นสอง ชั้นสอง เป็นพื้นที่ส่วนนอน มี 3 ห้องนอน 1 ห้องพระ และมีห้องน้ำอยู่บริเวณก่อนลงบันได ลักษณะที่โดดเด่นที่สุดของอาคารนี้คือ รูปทรงของอาคารที่เป็นส่วนของแปดเหลี่ยม และเป็นระเบียบที่มีไม้ฉลุประดับ โดยรอบอาคาร มีไม้เชิงชายที่ทำโค้งเหมือนโค้งคิ้วระหว่างช่วงเสา

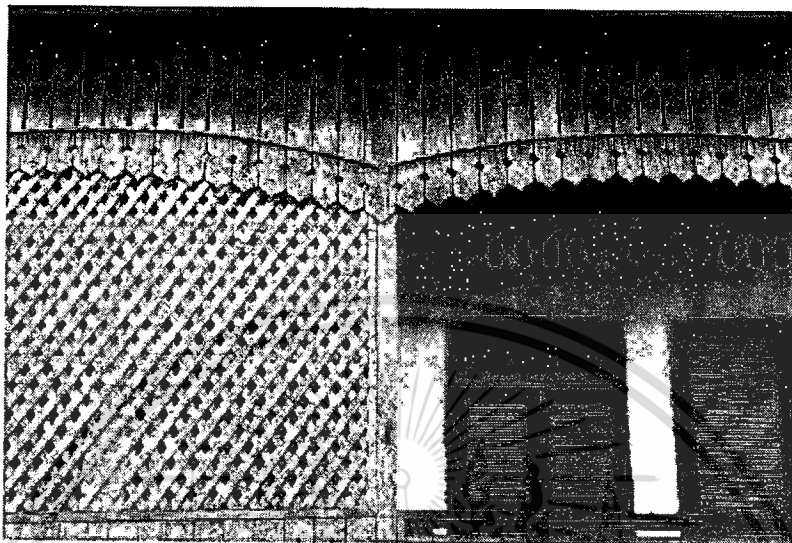


ภาพที่ 5.14 ร้านไทยสามัคคี สภากาแฟแห่งแรกของนครพนม



ภาพที่ 5.15 รายละเอียดของงานไม้ชั้นครูที่บ้านประตู่ ลูกกรงระเบียงและกันสาทรูปโค้งคิ้ว
ที่สัดส่วนลงตัวสวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.16 แสดงเทคนิคเชิงช่างไม้ของอาคารไทยสามัคคี

บ้านหลังที่ 4 ร้านคุณวันเพ็ญ แซ่เฮง

บ้านเลขที่ 213-215 สองคูหา ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

เจ้าของคือ คุณวันเพ็ญ แซ่เฮง

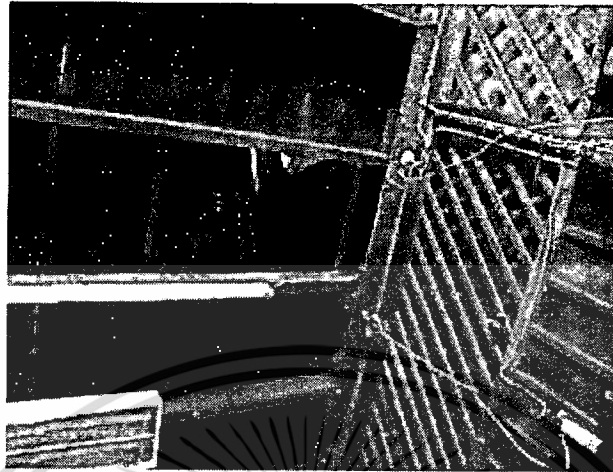
เป็นบ้านชั้นเดียวที่ไม่มีต่อเติม มีการใช้พื้นที่ดังนี้ คือ

1. ทางเดินหน้าบ้าน มีหลังคาคลุม
2. พื้นที่ส่วนหน้า เป็น ห้องนั่งเล่นรับแขก และห้องนอนต่อชั้นลอยเล็ก ๆ เพื่อเก็บของ และเผื่อไว้รับแขก
3. พื้นที่ส่วนหลัง เป็นครัวและห้องน้ำ



ภาพที่ 5.17 หลังคาคลุมทางเดินหน้าบ้าน กับประตูบานเพี้ยม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.18 ช่องลมและโครงฝ้าเพดาน



ภาพที่ 5.19 วันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เป็นโอกาสที่จะทำการค้าเล็กๆแต่มั่นคง เพราะคุณภาพความอร่อย

บ้านหลังที่ 5 บ้านคุณวิรัช คุณสกุล

บ้านเลขที่ 428-436 ห้าคูหา ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

เจ้าของคือ คุณวิรัช คุณสกุล

บ้านหลังนี้แต่เดิมเป็นโรงน้ำแข็ง ปัจจุบันขายส่งวัสดุห่อหุ้มกล่องกระดาษ โฟม และพลาสติก คุณวิรัชมีร้านอีกร้านหนึ่งในตลาด บ้านนี้จึงคล้ายที่เก็บสินค้า เปิดเฉพาะช่วงเย็น แบ่งส่วนใช้สอย ดังนี้

1. ทางเดินมีหลังคาคลุมหน้าร้าน ที่มีเสาปูนเหลี่ยม ขนาด 40x40 มีความกว้าง 5 คูหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. พื้นที่ส่วนหน้า ห้องที่ 1-2 เป็นส่วนเก็บของและทางเอารถเข้า ห้องที่ 3-4 และ 5 เป็นที่พักอาศัย นั่งเล่น
3. พื้นที่ส่วนกลางเป็นที่เก็บของ ห้องอาหาร ห้องครัว ห้องน้ำ
4. พื้นที่โล่งกลางที่ดินด้านในมีต้นไม้ใหญ่ (ต้นมะเหมี่ยว) อยู่ด้านขวา และมีบ้านตึก 2 ชั้น อยู่ด้านซ้าย ด้านในสุดเป็นบ่อน้ำและสวน

บ้านหลังนี้เป็นหลังเดียวที่อยู่ตรงข้ามแม่น้ำ จึงแตกต่างจากหลังอื่น ๆ คือมีบ่อน้ำอยู่

ในบ้านด้วย



ภาพที่ 5.20 ทางเดินหน้าร้าน มีเสารับและหลังคาคลุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.21 มองจากลานโล่งภายในบ้านออกไปหน้าบ้านอาคารด้านหน้าเปลี่ยนหลังคาใหม่เป็นmetal sheetสีแดง



ภาพที่ 5.22 ที่นั่งเล่นกลางลานบ้าน เชื่อมต่อกับห้องครัวและที่รับประทานอาหารด้านในอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านหลังที่ 6 ร้านไพบูลย์ยาสูบ

บ้านเลขที่ 145-149 สามคูหา ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

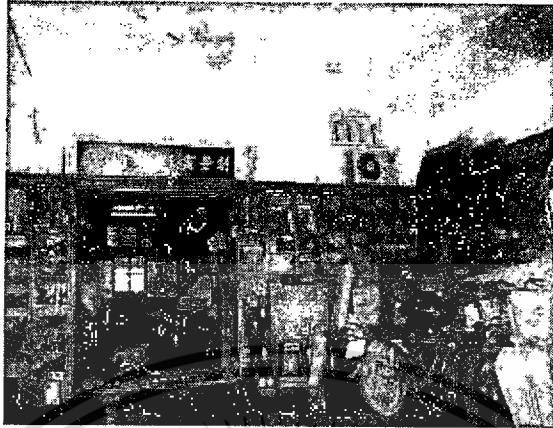
เจ้าของคือ คุณกอบโชคและคุณเจียมจิตร เมธเมาลี

เป็นร้านขายส่งบุหรี่ของโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง มีความกว้าง 3 คูหา แบ่งส่วนใช้สอยดังนี้

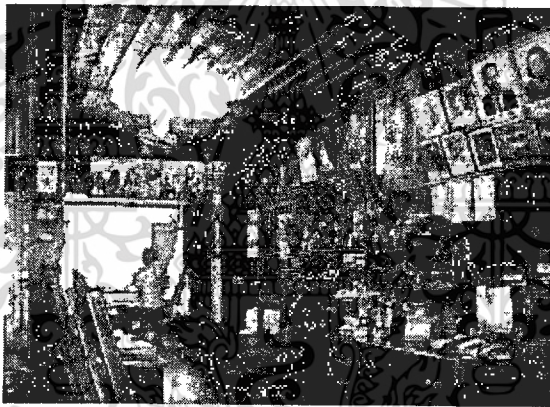
1. ทางเดินหน้าร้าน มีหลังคาคลุม แต่ไม่มีเสารับ
2. พื้นที่ส่วนหน้า เป็นตู้โชว์ยาสูบ และที่จอดรถ
3. พื้นที่ส่วนกลาง เป็นส่วนทำงาน ห้องนอน และส่วนเก็บของ
4. พื้นที่ส่วนหลังเป็น ครัว ที่รับประทานอาหาร และห้องน้ำ ที่รับลมและได้วิวของแม่น้ำโขง มีบันไดลงไปยังชั้นล่าง
5. พื้นที่ชั้นล่างเป็นที่เก็บของ มีห้องนอนเล็ก และห้องน้ำ
6. พื้นที่ออกไปปลูกผักที่ชายฝั่ง



ภาพที่ 5.23 ส่วนหน้าร้านไพบูลย์ที่ขายบุหรี่ของโรงงานยาสูบ



ภาพที่ 5.24 ส่วนหน้าในอาคารเป็นตู้เก็บของและที่จอดรถ

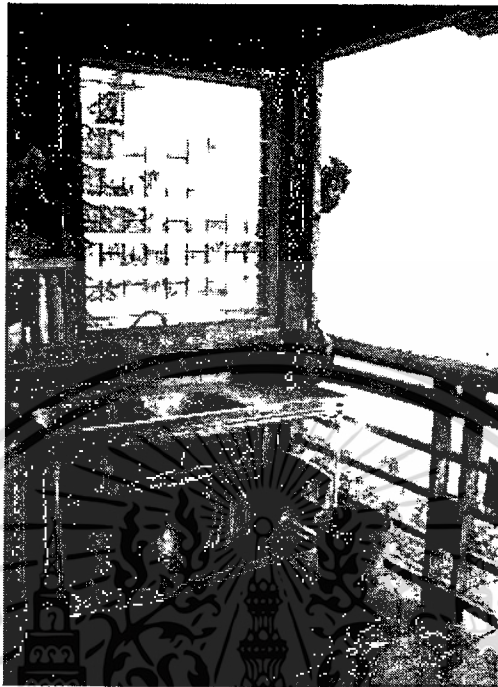


ภาพที่ 5.25 พื้นที่ภายในส่วนกลางของร้านไฟบูลย์ เป็นส่วนรับแขกส่วนติดต่อธุรกิจ และสองข้างเป็นส่วนนอน

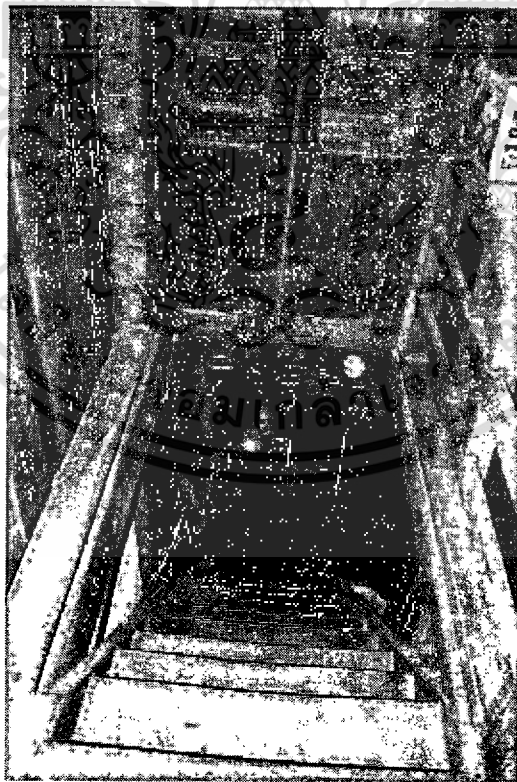


ภาพที่ 5.26 บริเวณโต๊ะรับประทานอาหาร บนระเบียงหลังบ้านด้านแม่น้ำโขง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.27 ระเบียงด้านแม่น้ำโขงเป็นที่เตรียมอาหาร และรับประทานอาหารพร้อมชมวิวแม่น้ำโขง



ภาพที่ 5.28 บันไดลงไปชั้นล่าง เป็นส่วนเก็บของและห้องน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.29 ส่วนเก็บของชั้นล่างสุด

บ้านหลังที่ 7 ร้านจักรยาน

บ้านเลขที่ 245-247 สองคูหา ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

เจ้าของคือ คุณเยาวนุช เอื้อตระกูล

เป็นอาคาร 2 คูหา ที่ซ่อมจักรยาน แบ่งพื้นที่ใช้สอยดังนี้

1. พื้นที่ทางเดินหน้าร้าน 2 เมตร มีหลังคาคลุม แต่ไม่มีเสารับ
2. พื้นที่ส่วนหน้า เป็นส่วนโชว์จักรยาน และส่วนซ่อมจักรยานที่ผนังมีตู้เก็บของและชั้นส่วนของจักรยาน
3. พื้นที่ส่วนกลางเป็นห้องนอน ครีว ห้องน้ำ และทางลงไปชั้นล่าง
4. พื้นที่ส่วนในใกล้แม่น้ำโขงเป็นระเบียบตากผ้าแคบ ๆ
5. พื้นที่ชั้นล่างเป็นที่เก็บของและอะไหล่จักรยาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

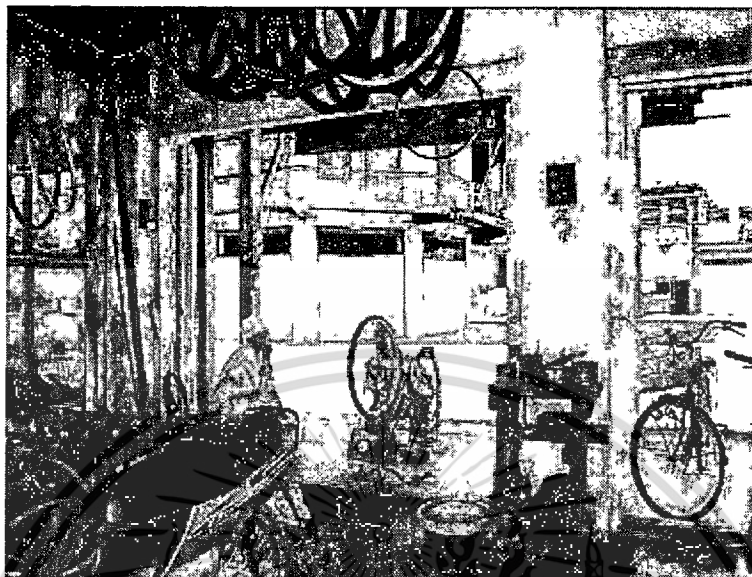


ภาพที่ 5.30 ร้านซ่อมจักรยาน



ภาพที่ 5.31 พื้นที่ในร้านเป็นโต๊ะทำงานและตู้เก็บอะไหล่ พื้นชั้นบนรองรับด้วยตงไม้ขนาดใหญ่ และช่องไฟถี่ แข็งแรงมั่นคงมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.32 ส่วนทำงานของช่างซ่อมจักรยาน



ภาพที่ 5.33 เพดานมีช่องแอบมองและส่งของจากชั้นบนได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 รายละเอียดเชิงช่างในส่วนต่าง ๆ ของอาคาร

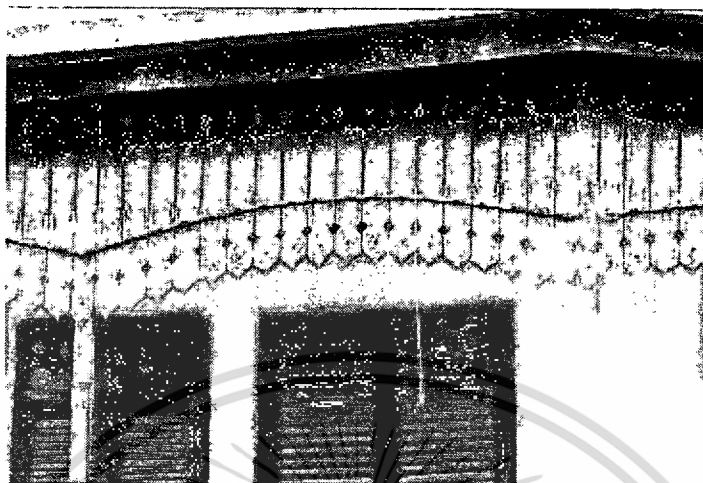
อาคารเก่ามักจะมีเทคนิค และรายละเอียดเชิงช่างในการก่อสร้างที่น่าสนใจให้ศึกษาและนำไปต่อยอดประยุกต์ใช้ได้เสมอ อาคารที่พักอาศัยริมโขงถนนสุนทรวิจิตร นครพนมก็เช่นกัน รายละเอียดเชิงช่างที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

5.3.1 เทคนิคการใช้ช่องปิดช่องเปิดเช่นประตู หรือหน้าต่าง เพื่อให้ได้ลมและแสง แต่สามารถกันขโมยหรือผู้บุกรุกได้ โดยเจาะช่องที่วงกบด้านบนและด้านล่างให้ตรงกัน เพื่อท่อนซุงมาเสียบตามตั้งในช่องที่เจาะไว้ เมื่อตั้งซุงจนครบช่อง ก็ใช้ไม้เนื้อแข็งแผ่นแคบๆยาวๆที่มีความหนาพอดีกับช่องที่เว้นว่างไว้ด้านบน สอดเข้าไปเพื่อปิดหัวท่อนซุง ไม่ให้ขยับ หรือดึงออกได้ ก็เป็นการปิดประตูนั้นทันที แต่เมื่อจะเปิดประตู ก็เพียงแค่ดึงแผ่นไม้นั้นออก ก็สามารถขยับท่อนซุงและดึงออกได้



ภาพที่ 5.34 เจาะช่องที่วงกบ บนและล่าง เพื่อตั้งท่อนซุงกันขโมย ขณะที่แสงและลมยังผ่านได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

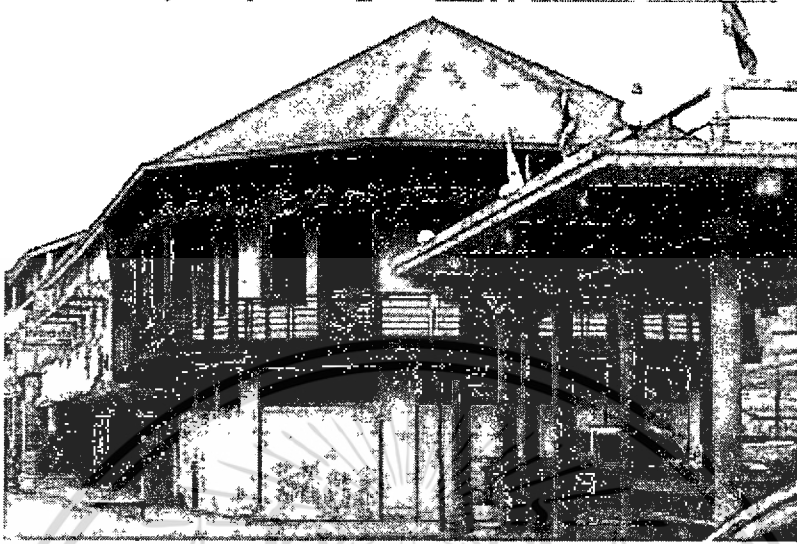


ภาพที่ 5.35 ลายฉลุต่างๆแต่สวย บนกันสาดไม้ ของอาคารไทยสามัคคี



ภาพที่ 5.36 ประตูภายในอาคารมักจะเป็นประตูไม้เนื้อแข็งทำลูกฟักกระดานดุนเปิดเป็นบานคู่ เพื่อประหยัดพื้นที่เวลาปิดเปิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.37 อาคารริมโขง มักจะเป็นอาคารที่หายใจได้ คือมีช่องลม และช่องแสงโปร่งๆ เพื่อการถ่ายเทอากาศที่ดี



ภาพที่ 5.38 พื้นที่ในมุมอับแคบๆ ควรเจาะช่องแสง และช่องลม เพื่อไม่ให้รู้สึกอึดอัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 5.39 ลูกกรงบันไดเรียบงายแต่สง่างามและแข็งแรงมั่นคง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

สรุปผลการสำรวจและเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่สำรวจ เก็บข้อมูล เขียนแบบที่พักอาศัยริมโขง ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมืองจังหวัดนครพนม ได้ผลการสำรวจ ดังนี้

6.1 สรุปผลการสำรวจ

6.1.1 สรุปผลการสำรวจ ผู้วิจัยสามารถเข้าทำการสำรวจทำรังวัดเก็บข้อมูลอาคารที่พักอาศัยริมแม่น้ำโขงซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษา ตามที่เจ้าของอาคารอนุญาตได้จำนวน 7 หลัง เนื่องจากผู้อาศัยหลายคนเป็นผู้เช่าตัดสินใจอนุญาตไม่ได้ และที่เป็นเจ้าของอาคารเองก็ไม่มี ความมั่นใจต่อการครอบครองอาคาร เนื่องจากมีประเด็นที่ทางเทศบาลได้ทำการเวนคืนบ้านริมโขงไปหลายหลังแล้ว และยังมีข่าวลือว่าจะยังคงมีโครงการนี้ต่อไปอยู่ ทำให้เจ้าของพื้นที่ ไม่กล้าตัดสินใจที่จะซ่อมแซมอาคารอย่างเต็มที่ เพราะเกรงจะถูกประกาศให้เวนคืน บ้านจึงค่อนข้างรกและมีอาคารผุพังบ้างพอสมควร จึงไม่ต้องการให้ใครเห็นสภาพบ้าน ส่วน 7 หลังที่ได้ทำการสำรวจ ยังมีความสมบูรณ์อยู่ เนื่องจากเจ้าของอาคารตัดสินใจแน่นอนว่าจะไม่ย้ายไปไหน และจะไม่ยอมออกจากพื้นที่ที่เป็นบ้านเกิดของเขา รวมทั้งได้รับข้อมูลจากการเคหะแห่งชาติแล้วว่า พื้นที่ชุมชนบ้านริมโขงถนนสุนทรวิจิตรนี้เป็นชุมชนที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ 1 ใน 4 ของชุมชนกว่าสองร้อยแห่งทั่วประเทศไทย ที่ได้รับเลือกจากการเคหะแห่งชาติให้เป็นชุมชนนาร่องที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ จึงอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทำงานในบ้านได้อย่างเต็มที่ จนเกิดเป็นแบบทางสถาปัตยกรรมที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานทางสถาปัตยกรรมพื้นที่นัยุคหนึ่งของนครพนม

6.1.2 ลักษณะทางกายภาพของที่พักอาศัยริมโขง ถนนสุนทรวิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ส่วนใหญ่จะเป็น อาคารโครงสร้างไม้ ผสมการก่ออิฐถือปูน หลังคาเป็นกระเบื้องดินเผาขนาดเล็กหางมน แต่ปัจจุบันหากกระเบื้องแบบเดิม และข้างมุงหลังคากระเบื้องได้ยาก จึงเปลี่ยนวัสดุ มุงเป็นสังกะสี และ metal sheet และการใช้พื้นที่ภายใน ส่วนหน้าเป็นร้านค้า ส่วนในจะเป็นที่พักอาศัยแทบทั้งหมด

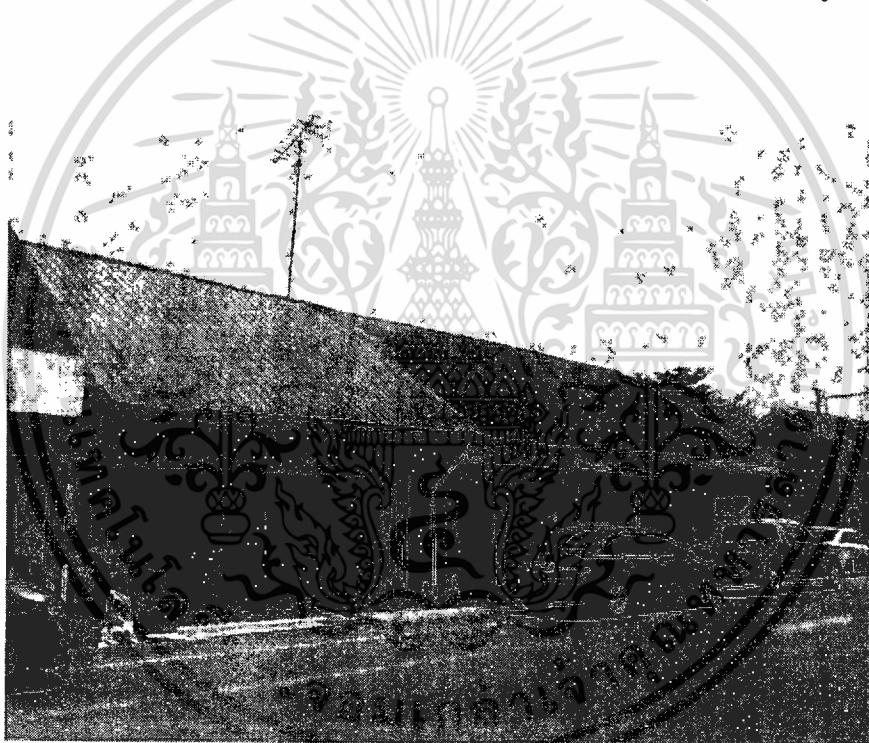
6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจทางกายภาพ และได้สนทนากับผู้ที่อยู่ในพื้นที่ ผู้เกี่ยวข้อง ด้านปัญหา และการอนุรักษ์พัฒนาของพื้นที่ที่ทำการวิจัย ได้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

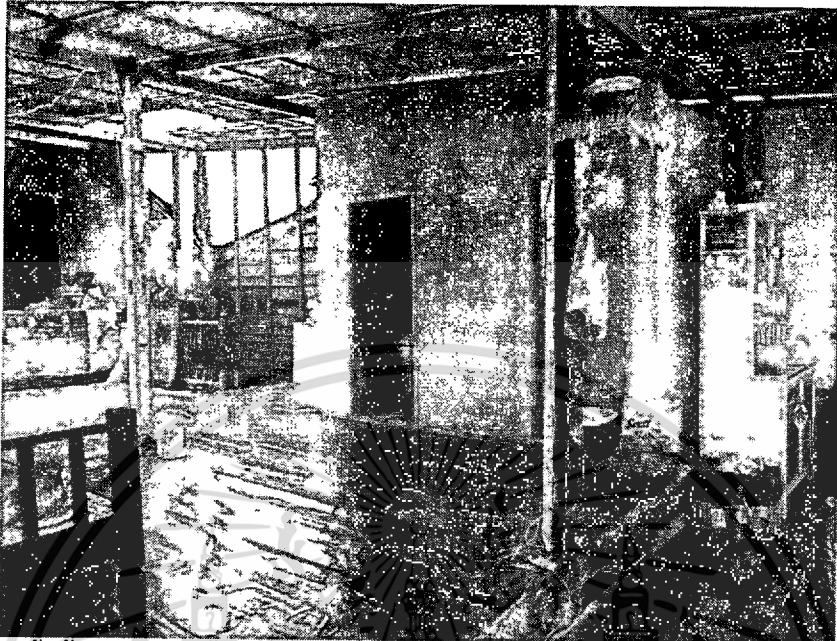
6.2.1 การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์สำคัญของเมืองแห่งนี้ ควรมีกฎระเบียบที่ชัดเจน ให้ถือปฏิบัติร่วมกัน ว่า มีขอบเขตในการซ่อมสร้างปรับปรุงได้ในระดับไหน และระหว่างการสำรวจนี้ คุณเยาวนุช เอื้อตระกูลเจ้าของที่เคยเป็นร้านซ่อมจักรยาน ได้กลับจากกรุงเทพฯ จะมาตั้งศูนย์ให้ความรู้สุขภาพ จากเอ็นโซมของเห็ด เพื่อให้คนนครพนมได้ดูแลสุขภาพจากสมุนไพรที่สามารถทำได้เอง จึงได้ทำการซ่อมแซมปรับปรุงอาคาร ในบริบทของความเป็นอาคารเก่า เป็นตัวอย่างที่ดีตัวอย่างหนึ่ง เพราะยังรักษาความดั้งเดิมของชุมชนของเมืองไว้ได้ และในขณะเดียวกันก็สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้ดีขึ้นด้วย

ภาพต่าง ๆ ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของการปรับปรุงบ้านคุณเยาวนุช เอื้อตระกูล



ภาพที่ 6.1 การซ่อมปรับปรุงอาคารเก่าให้ใช้งานได้ใหม่ด้วยการเคารพในรูปแบบดั้งเดิม วัสดุใหม่สีเดิม
องศาหลังคาเท่าเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 6.2 พื้นชั้นสองแต่เดิมกันเป็นห้องเล็กๆสองห้อง และไม่มีพื้นที่ระเบียงต่อออกไปทางแม่น้ำโขง
 ใดๆที่มีพื้นที่ห้องชั้นล่างรองรับ ปัจจุบันจึงเปิดเป็นที่โล่ง และมีระเบียงขนาดใหญ่ที่มีหน้าต่างล้อมรอบ
 พร้อมทั้งเพิ่มห้องน้ำทุกชั้น

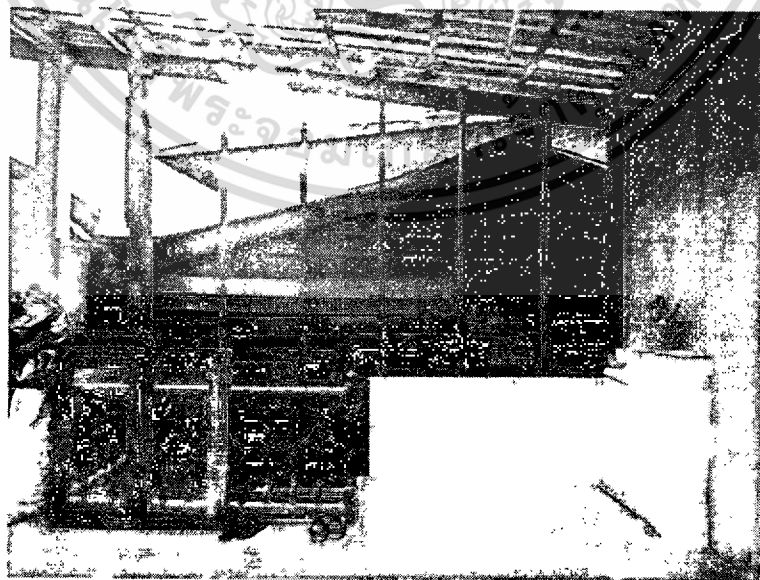


ภาพที่ 6.3 พื้นที่ระเบียงชั้นสองที่ปิดล้อม แต่มีช่องหน้าต่างกระจกใสรับลมและวิวของแม่น้ำโขงได้
 เต็มที่ ถ้ามีแขกมาพัก อาจปรับเป็นส่วนนอนได้โดยบุพรมนอนและกางมุ้งนอนได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 6.4 พื้นที่ชั้นสองส่วนหน้า ที่เคยเป็นห้องเก็บของ ก็สามารถทำเป็นห้องนอนขนาดใหญ่ได้ เปลี่ยนโครงสร้างภายในใหม่เป็นเหล็กกล้าวาล์นซ์ มุง metal sheet ที่ภายนอกเป็นสีน้ำตาลเหมือน หลังคาสังกะสีที่เป็นสนิม



ภาพที่ 6.5 โครงคร่าผนังด้านข้างเปลี่ยนเป็นโครงเหล็ก แทนไม้ที่ปลวกกิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 6.6 ชั้นล่างเชื่อมต่อกับสวนผักริมตลิ่งอย่างเดิม

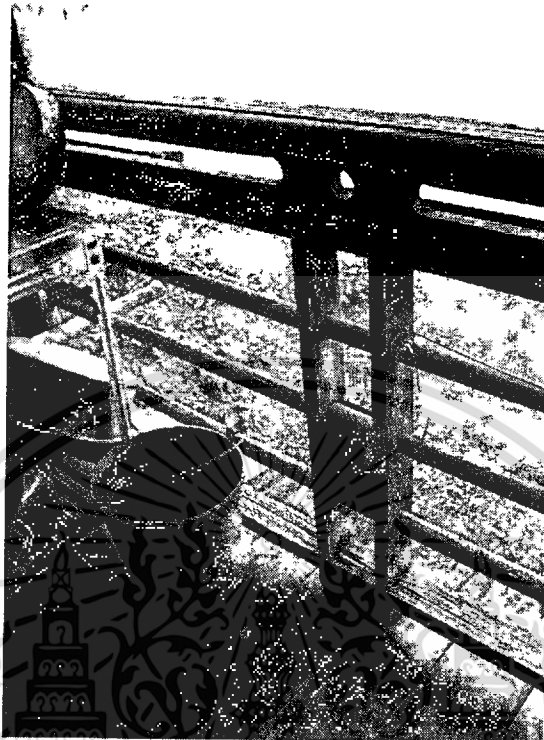
6.2.2 รายละเอียดเชิงช่างในอาคารชุดนี้มีสวยงามอยู่หลายอย่าง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ เพื่อให้เห็น ของบ้านริมโขง ดังนี้ "ภูมิรัฐครูโบราณ"

6.2.2.1 ช่องแสง ช่องลม ลูกกรง ระเบียง บันได



ภาพที่ 6.7 ช่องลมของบ้านแต่ละหลังมีรูปแบบต่างๆกัน ไม้ระแนง ตีทแยงเป็นช่องสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัด เป็นรูปทรงที่คลาสสิกดงามเสมอ ลูกกรง ที่ช่องไฟตามตั้งเป็นเส้นยาวแสดงความมั่นคงแข็งแรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



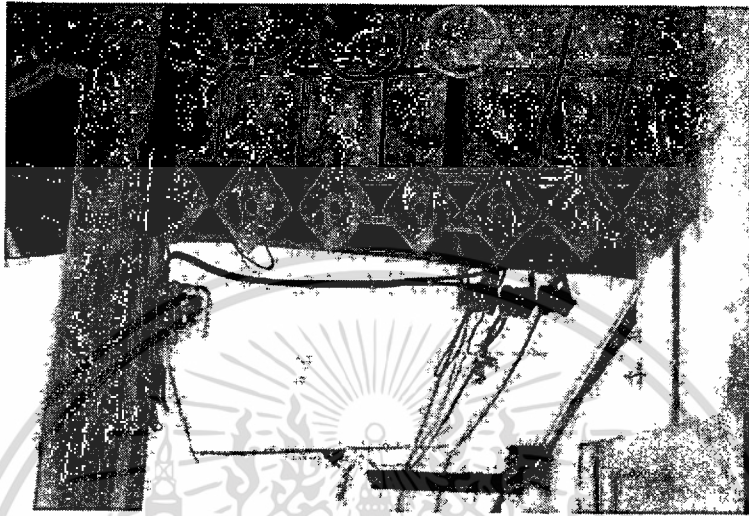
ภาพที่ 6.8 ลูกกระเรียงระยะการวางไม้ ขนาดของไม้ ที่เหมาะแก่การใช้งาน



ภาพที่ 6.9 ลูกกระบังไม้ที่บิดไม้และเข้าไม้ที่แยงมุม ในร้านยาเอกเองโฮส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.2.2 เชิงชาย ค้ำยัน กันสาด บังตา



ภาพที่ 6.10 เชิงชายที่มีรายละเอียดเรียบง่าย มีเพียงเล็กน้อย แต่ดูดี ไม่รก

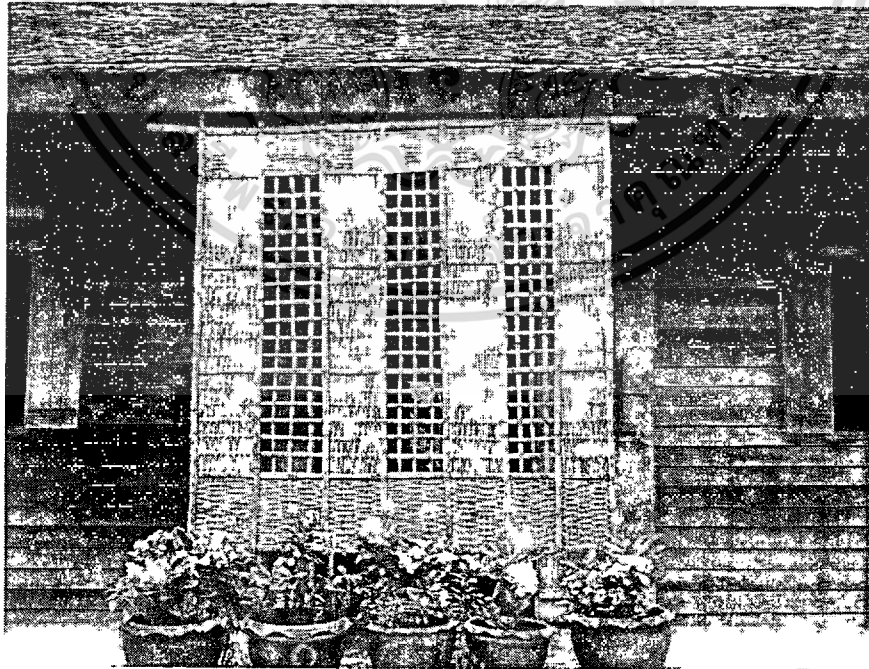


ภาพที่ 6.11 ค้ำยันไม้ ที่ตัดไม้โค้งเพิ่มความแข็งแรงสวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



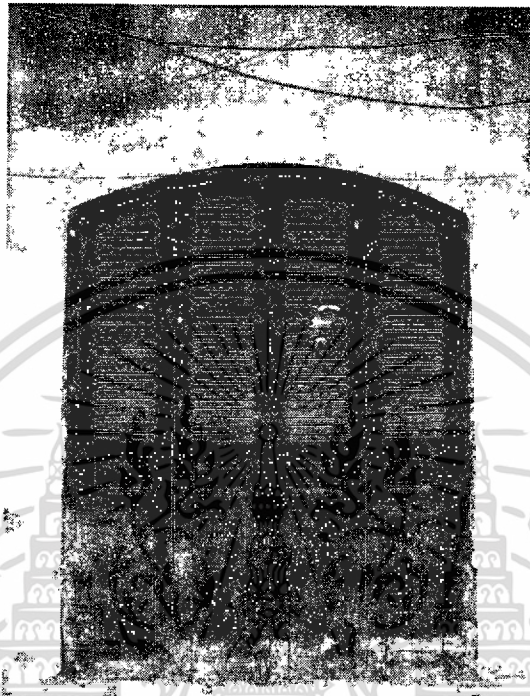
ภาพที่ 6.12 ระแนงกันสาดที่ฉลุและเรียงเป็นโค้งคว่ำ ทำง่ายๆแต่สวยงามนุ่มนวลแสงลอดเข้าได้บ้าง
แต่กันฝนด้วย



ภาพที่ 6.13 บังตาไม้ไผ่สาน พรางสายตา และเกิดแสงเงาที่มีมิติของอารมณ์การมองผ่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.2.3 บานประตู หน้าต่าง



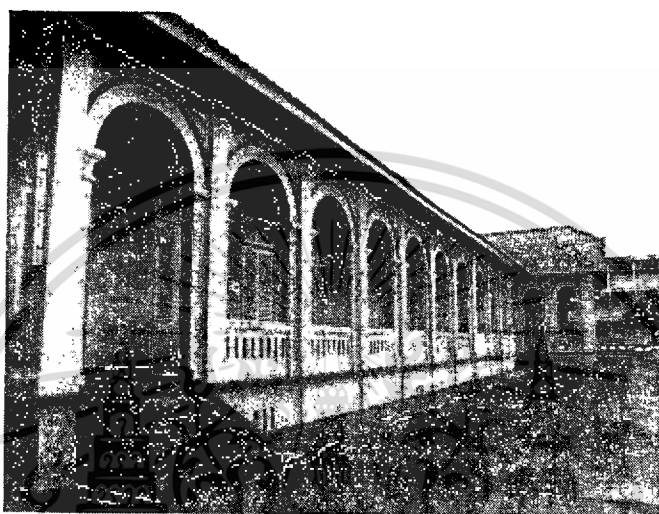
ภาพที่ 6.14 ประตูบานเฟี้ยม ลูกฟักกระดานคูน เนื้อไม้สีธรรมชาติ เห็นลวดลายในเนื้อไม้ดั้งเดิม



ภาพที่ 6.15 บานหน้าต่างห้องดงมแข็งแรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.3 นอกจากนี้ยังมีอาคารที่มีความงดงามด้วยรูปแบบและอายุหรือความเก่าแก่ของ มันอีกมากมายในนครพนม ที่สมควรทำการสำรวจและอนุรักษ์ไว้ เพื่อการพัฒนาเมืองให้เป็นเมือง วัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรม ประเพณี อาคารอื่นๆมีภาพให้เห็นและชื่นชมดังนี้



ภาพที่ 6.16 โรงเรียนสุนทรวิจิตร



ภาพที่ 6.17 บ้านบนสุนทรวิจิตร ใกล้แยกถนนอนันตสิทธิ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 6.18 บ้านคหบดีในอดีต ที่ยังคงความงดงามทางสถาปัตยกรรม ถนนอนัมสฤดิย์



ภาพที่ 6.19 บ้านหลังเล็กที่สัดส่วนสวยงามมาก บนถนนสุนทรวิจิตร แต่อยู่ทางทิศเหนือของเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 6.20 บ้านไม้สองชั้น กระจายอยู่ทั่วไปในนครพนม



ภาพที่ 6.21 เรือนแถวไม้ประกอบอิฐถือปูน สองชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ภาพที่ 6.22 เรือนครัวใต้ต้นกระถ่อน บ้านหลังเล็กที่หนองแสง ถนนสุนทรวิจิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

1. คณะกรรมการอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรม.2547 .174 มรดกสถาปัตยกรรมในประเทศไทย: 20 ปีรางวัลอนุรักษ์ดีเด่น 2525-2534 กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์.
2. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง .2542โครงการวางผังเฉพาะแห่งในพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ บริเวณท่า .ปากคลองตลาดรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอต่อสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร -เตียน
3. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.2553โครงการศึกษาวิจัยมาตรฐานที่อยู่อาศัยและชุมชนเพื่อกองไว้ซึ่งเอกลักษณ์และคุณค่าของเมือง รายงานฉบับสมบูรณ์เสนอต่อการเคหะแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร.
4. ชูวิทย์ สุธงษา .2552.การอนุรักษ์เมืองคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ บริษัทอมรินทร์พริ้นท์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด .มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ
5. ปิ่นรัชฎ์ กาญจนรัชฎี.2552.การอนุรักษ์มรดกสถาปัตยกรรมและชุมชนในกรุงเทพมหานครจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .
6. ยงนิศร์ พิมลเสถียร. 2556การปรับปรุงฟื้นฟูเมืองและการอนุรักษ์ .สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร .เมือง
7. Chapin, F. Stuart & Kaiser, Edward.1997. *Urban Land Use Planning 3rd Edition*. Chicago: University of Illinois Press.
8. Cohen, Nahoum.1999. "Methodology", *Urban Conservation, Massachusetts*: The MIT Press.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. Feilden, M. Bernard & Jokilehto, Jukka. 1998. *Management Guidelines for World Cultural Heritage Sites*. Second Edition, Rome: ICCROM
10. Goodal, Brian. 1972. *The Economic of Urban Area*. Oxford: Pergamon.
11. Manley, Sanra and Guise, Richavol. 1998. "Conservation in the Built Environment". *Introducing Urban Design: Interventions and Response*. Singapore: Longman Singapore
12. Sanoff, Henry. 1978. *Designing With Community Participation*. Pennsylvania: Dowden, Hudchison & Ross, Inc.
13. Sawicki, S. David. 1980. "Policy Analysis". *Urban Planning* 2nd ed. McGraw-Hill, Inc.



ประวัติผู้วิจัย

.1หัวหน้าโครงการ นางสาว พวงเพชร รัตนรามา

.2รหัสประจำตัว 465(พ)

.3ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์

.4หน่วยงานที่ติดต่อ ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

กรุงเทพมหานคร 10520

โทรศัพท์ และโทรสาร 2142-739-02

E-mail : ramaratt@yahoo.com, krpuangp@kmitl.ac.th

5. ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524 สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต (สถาปัตยกรรมภายใน)เกียรตินิยม

พ.ศ.2538 Diplom Ingenieur [Innenarchitektur] Munich Germany 1995)2538(

โดยทุน อานันท์มหิตลซึ่งมูลนิธิคอนราต อะเดเนาเออร์ ทูลเกล้าฯถวายเป็นกรณีพิเศษเนื่องในวโรกาส
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระชนมายุ 60 พรรษา

6. ประวัติผลงาน

พ.ศ.2529 ชนะเลิศประกวดแบบนิทรรศการถาวรเรื่องชนชาติไทย เพื่อศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย โดยมูลนิธิโสภณพนิช และกรมศิลปากร

พ.ศ.2546 ออกแบบนิทรรศการเรื่องธนบุรี ในพิพิธภัณฑ์บ้านเอกนาค มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา ธนบุรี

พ.ศ.2546 ดำารการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในพิพิธภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ. 2547 ที่ปรึกษาการออกแบบนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ใน
กองพัน สัตว์ต่าง เชียงใหม่

พ.ศ.2548 ออกแบบนิทรรศการ จากยอดเขาถึงใต้ทะเล ในพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา เกาะ
และ ทะเลไทย สัตหีบ ชลบุรี โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารีฯ เสด็จเปิดพิพิธภัณฑ์ วันที่30 ตุลาคม 2550

พ.ศ.2551 ที่ปรึกษาการออกแบบนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์จวนผู้ว่าราชการจังหวัดหลังเก่า
นครพนม

พ.ศ.2555 ที่ปรึกษาการออกแบบพิพิธภัณฑ์ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โครงการ
อนุรักษ์ พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารีฯ
ศูนย์คลองไผ่ นครราชสีมา

พ.ศ. 2557 บทความนำเสนอทางวิชาการ สำหรับ Fourth International Symposium on
Technology for Sustainability, November 19-21, 2014 Taipei, Taiwan เรื่อง
Characteristic of Mangrove Trees for Coastal Erosion Protection on East Coast of the
Gulf of Thailand

พ.ศ.2558 บทความนำเสนอทางวิชาการ สำหรับ International Journal of Spatial
Design & Research 2015.11.Vol.15 Asian Interior Design Institute Association)AIDIA (
เรื่องThe Old Building and the Sense of Place Rehabilitation หน้า26-35

พ.ศ. 2558 บทความนำเสนอทางวิชาการ สำหรับ The Twenty-fifth)2015 (
International Ocean and Polar Engineering Conference Kona, Big Island, Hawaii, USA,
June 21-26, 2015 by International Society of Offshore and Polar Engineers)ISOPEเรื่อง (
Prediction of Surface Elevation Change in Mangrove Forest and Evaluation of Coastal
Erosion Prevention by Mangrove Forest หน้า 1365-1371

พ.ศ. 2558 ออกแบบนิทรรศการในอาคารหลังที่3 พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา เกาะและทะเล
ไทย สัตหีบ ชลบุรี โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

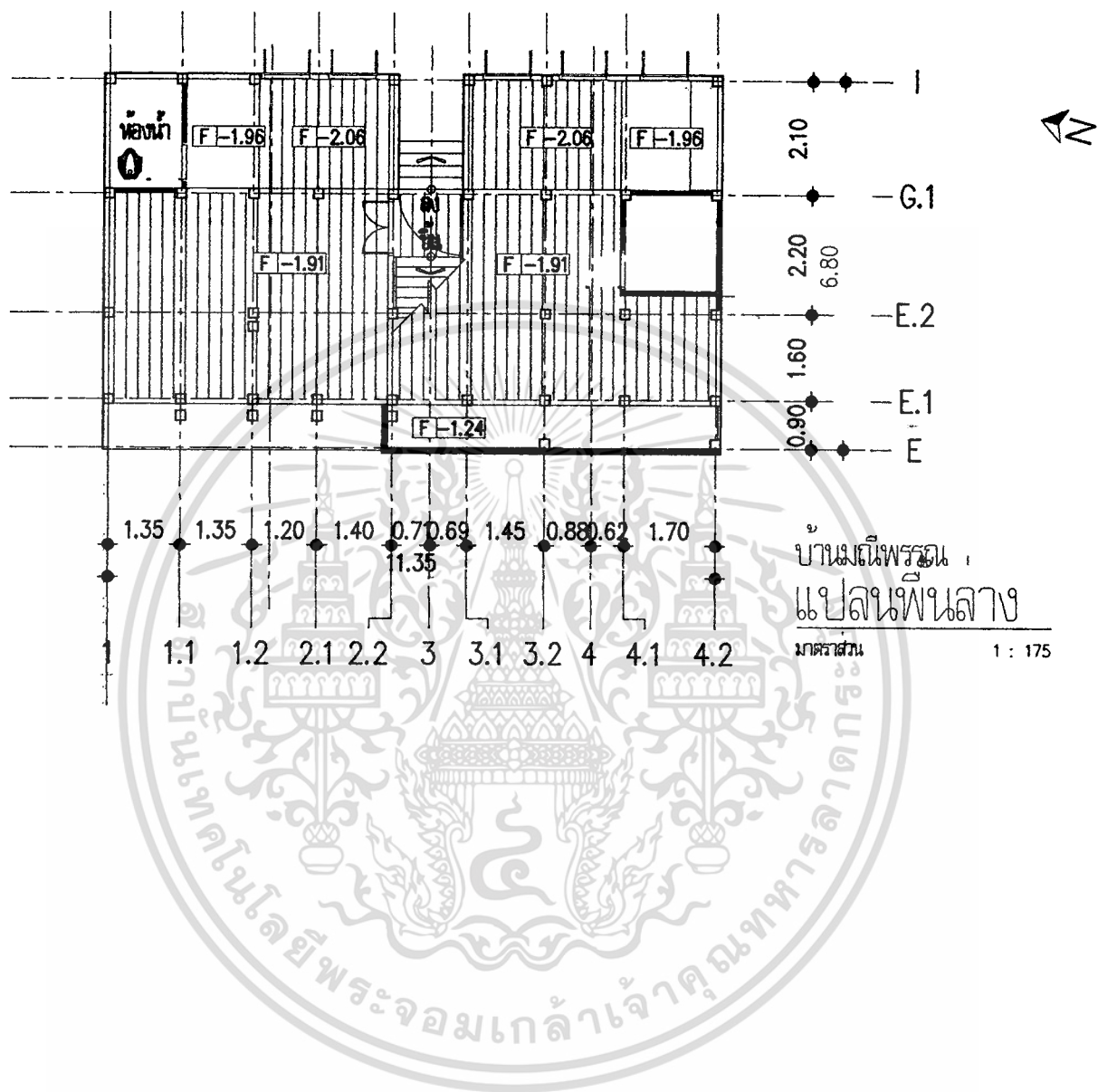


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

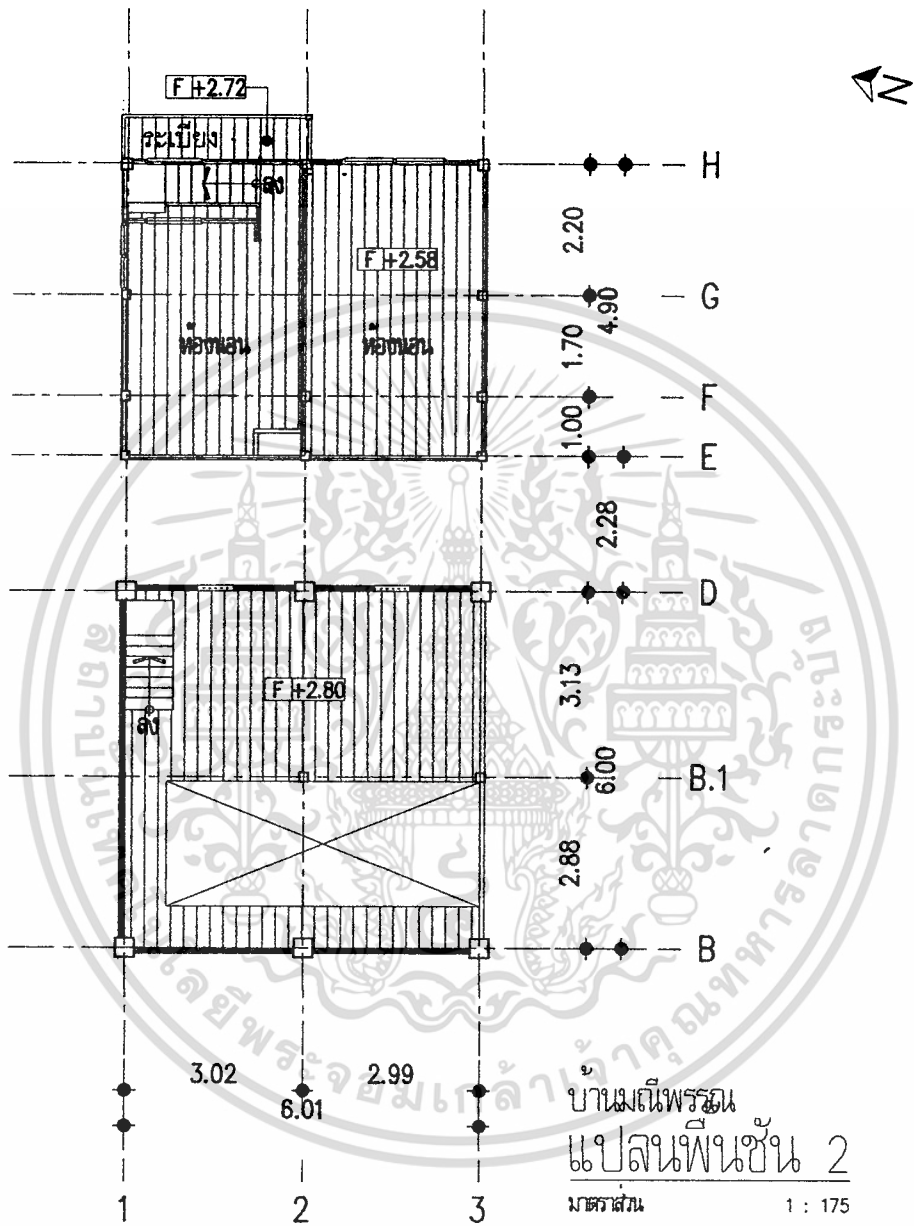
บ้านคุณมณีพรรณ รัตนโกศล



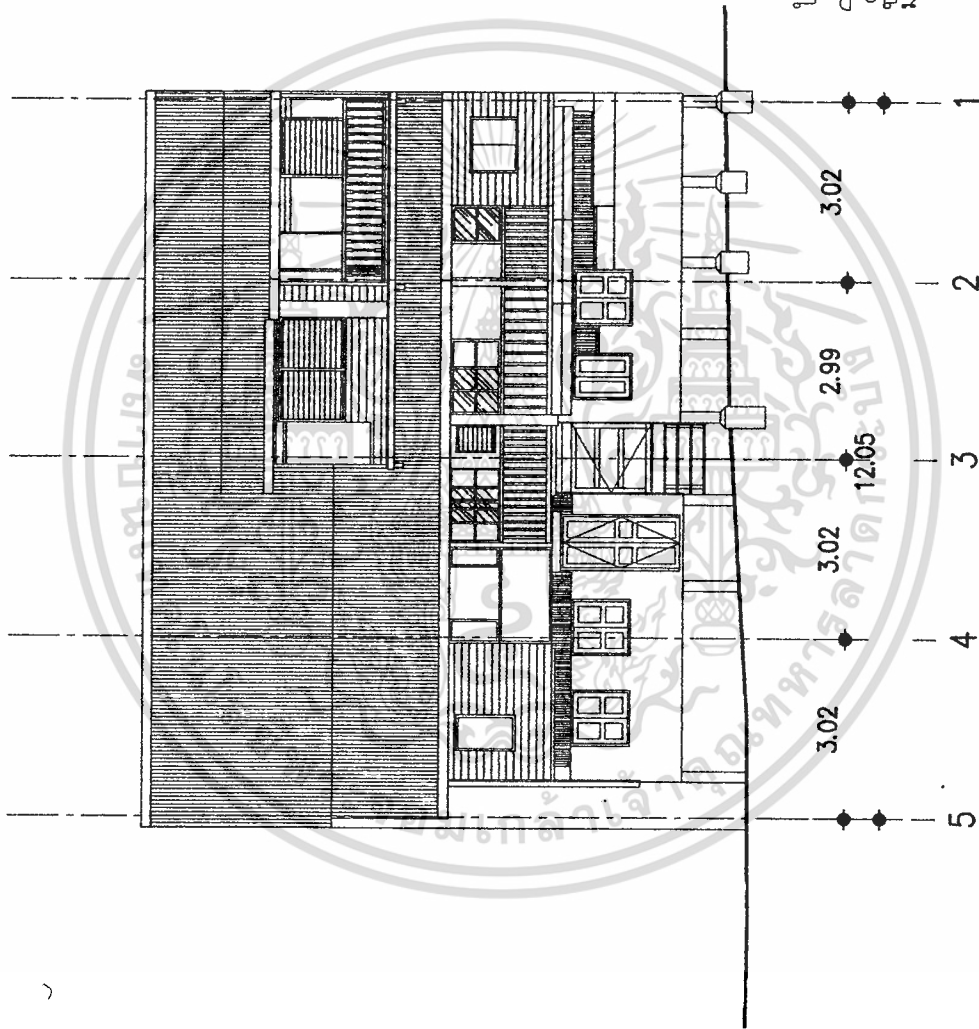
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

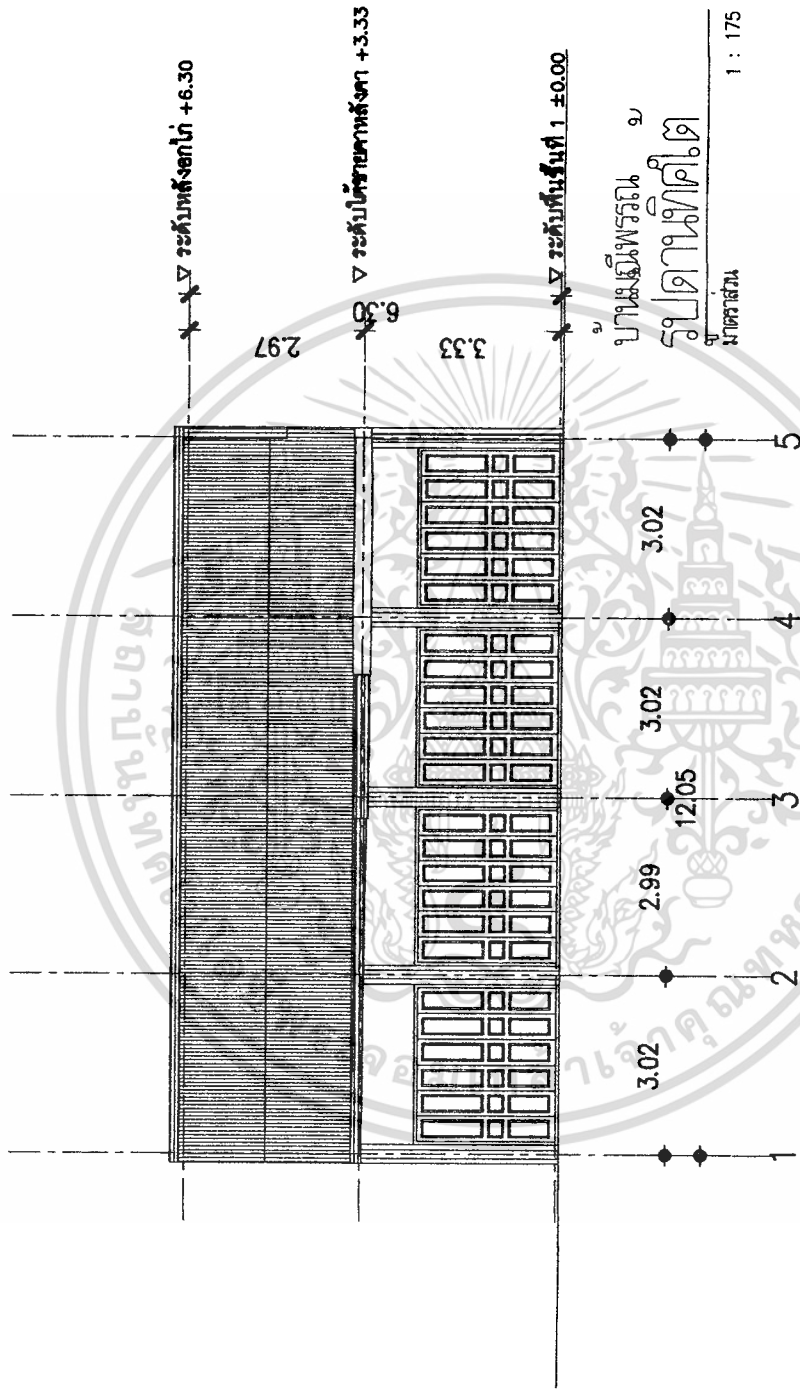


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

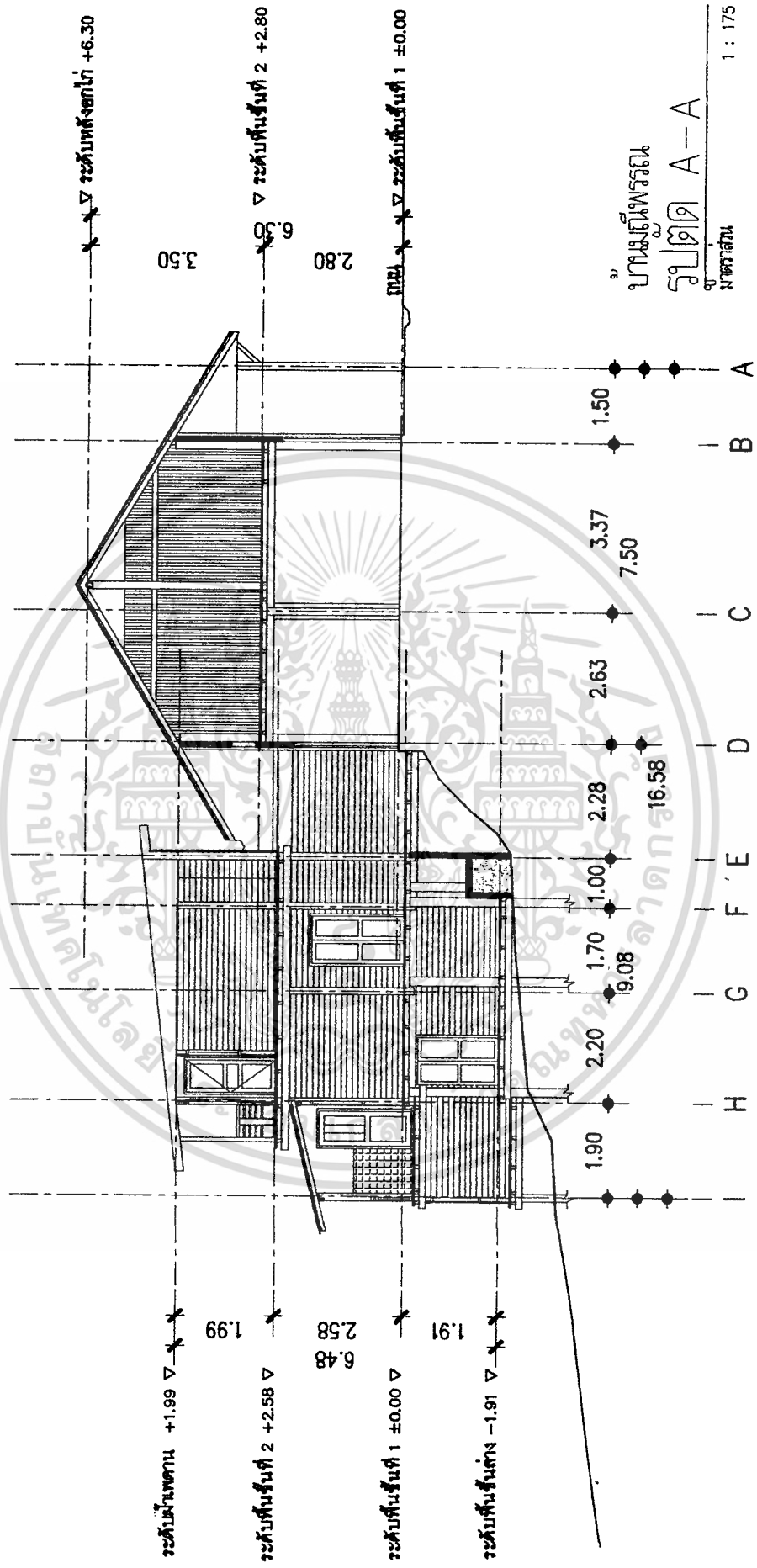


บ้านเชิงพรอน
 รูปด้านทิศตะวันออก
 มาตราส่วน 1 : 175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

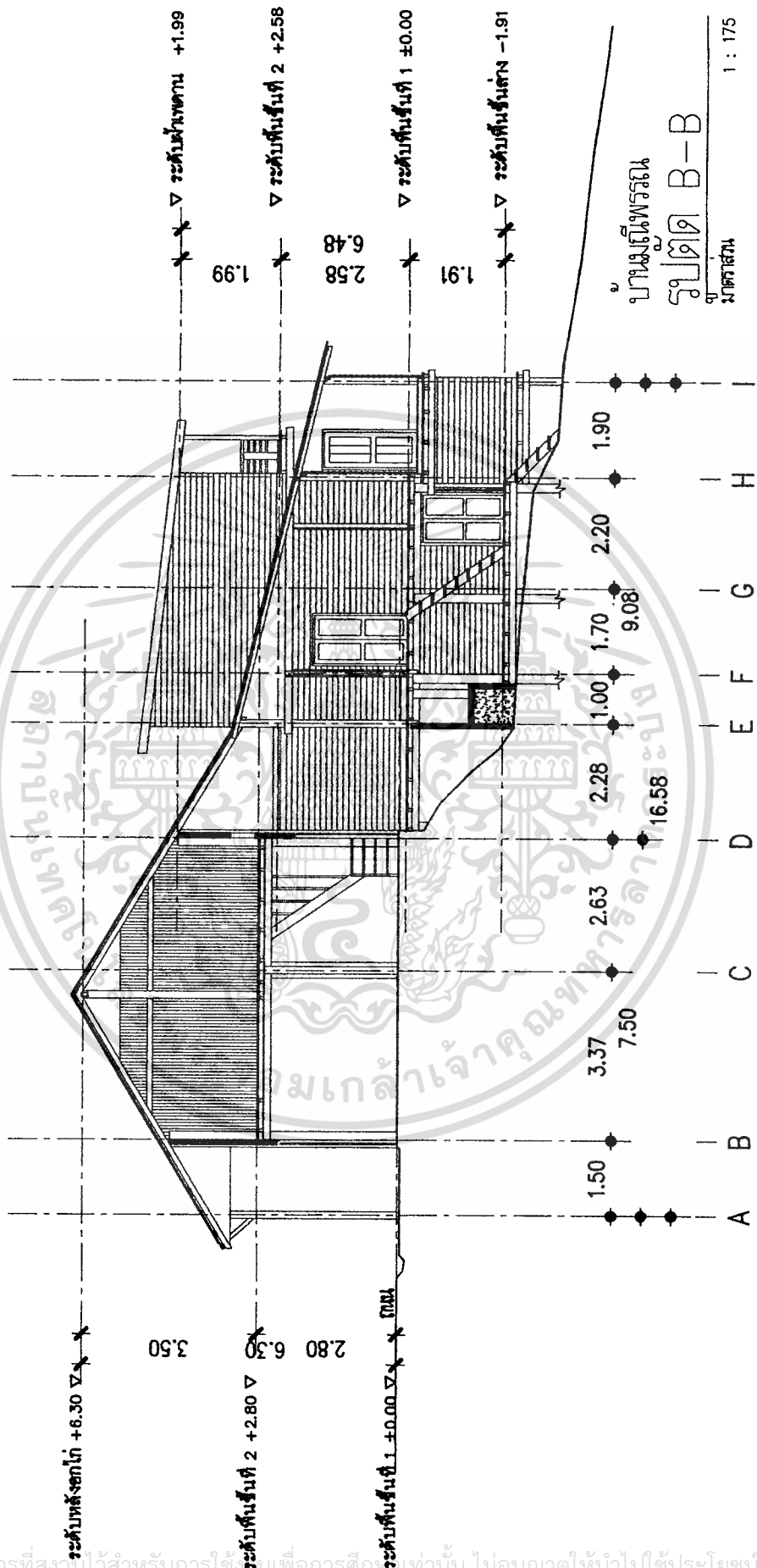


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



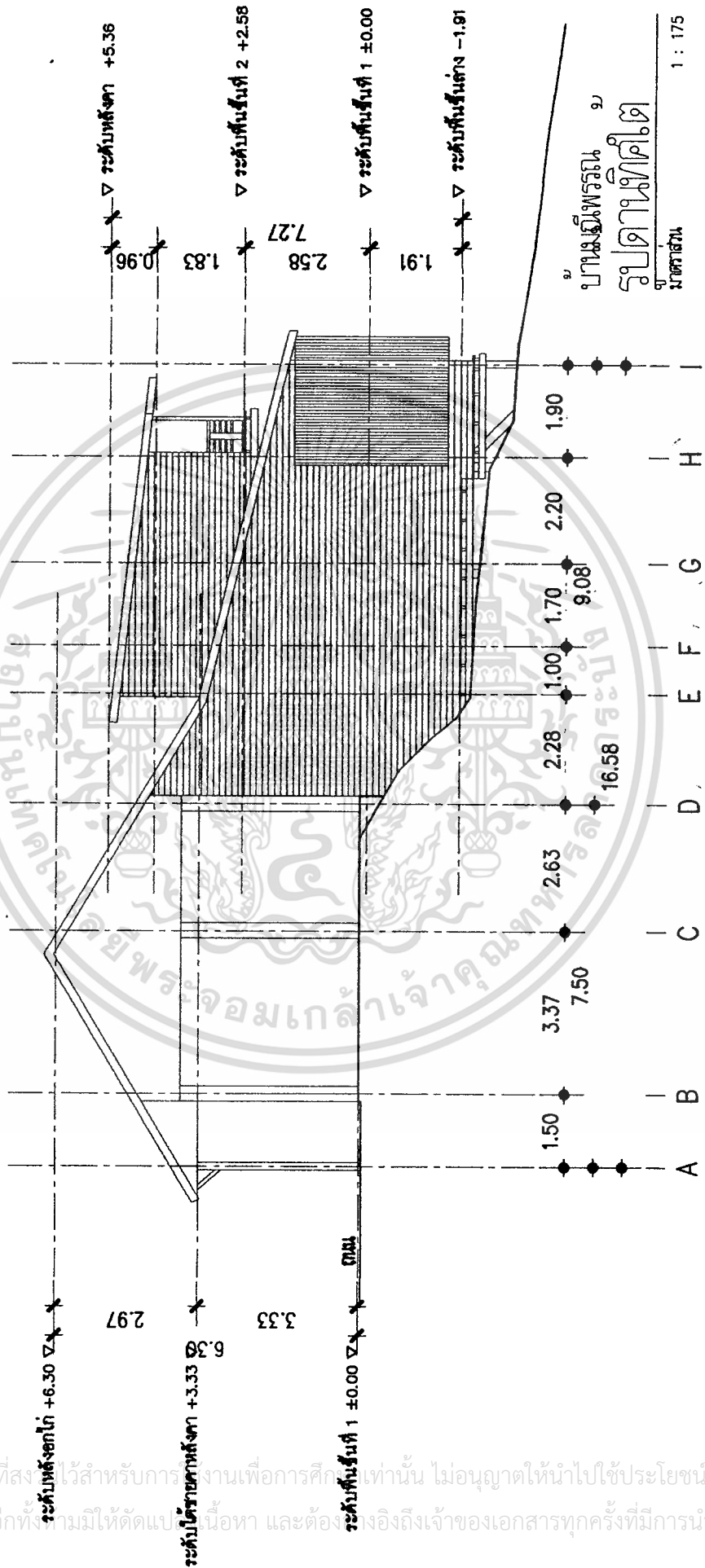
บ้านภูเก็ตพรณี
รูปตัด A-A
มาตราส่วน 1 : 175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



บ้านเชิงไพรพรรณ
รูปตัด B-B
มาตราส่วน 1 : 175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



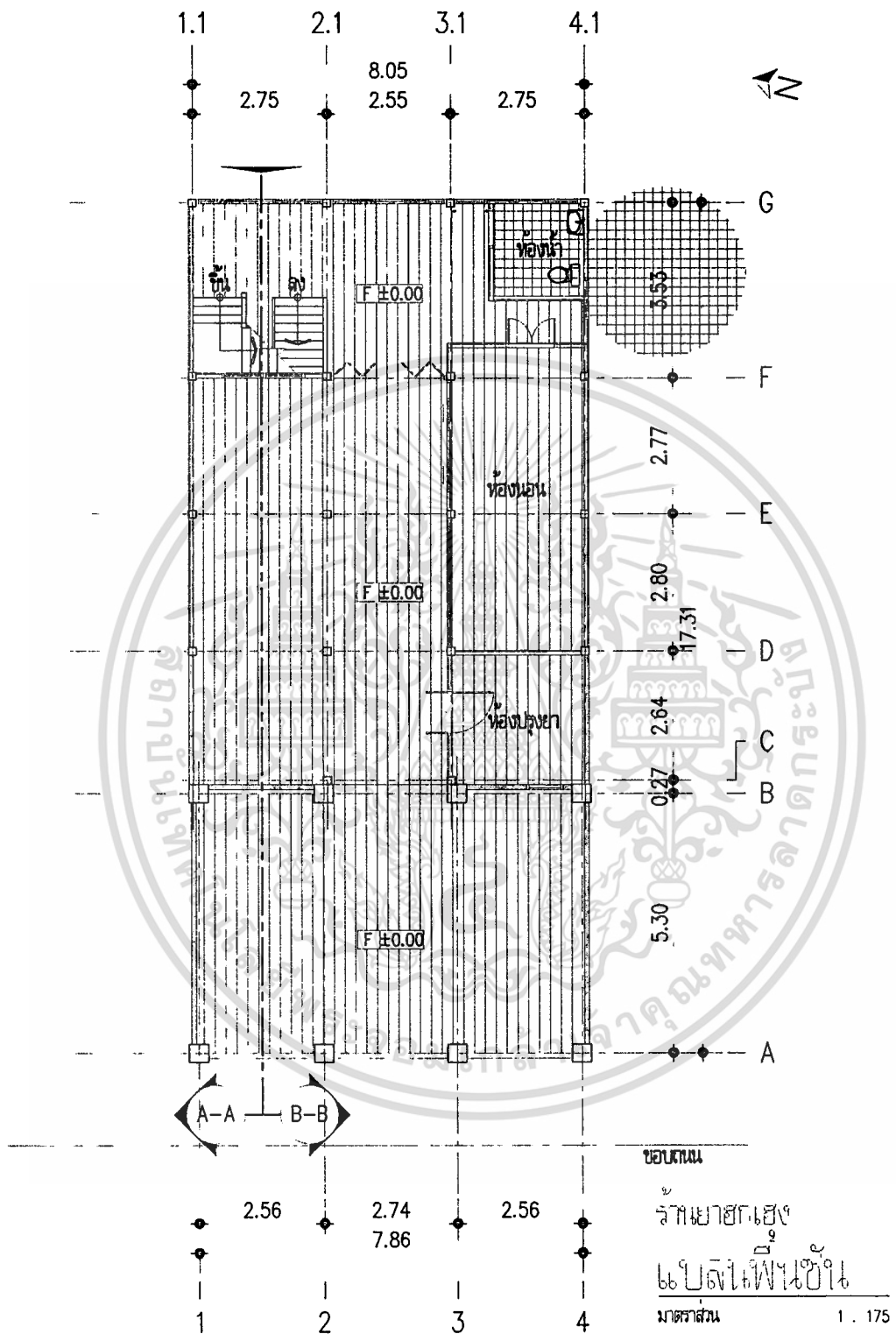
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะ, นื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้านยาฮกเฮงโอสถ

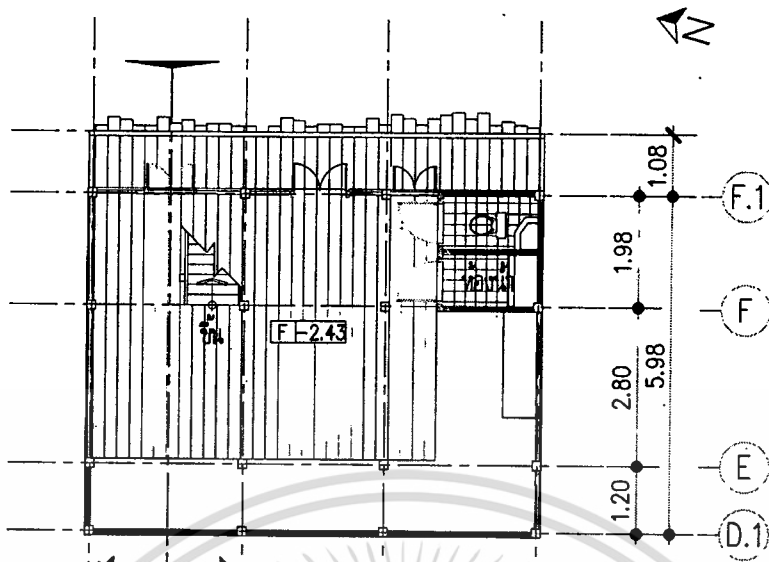
คุณยายบัวศรี อินธิราช



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



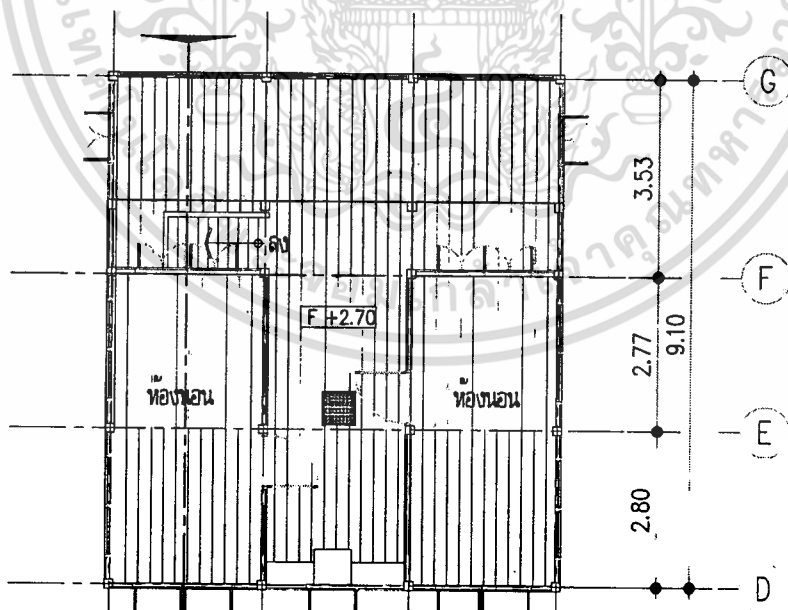
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



A-A B-B

2.75 2.55 2.75
8.05
1.1 2.1 3.1 4.1

ร้านยาฮกเฮง
แปลนพื้นชั้นล่าง
มาตราส่วน 1 : 175

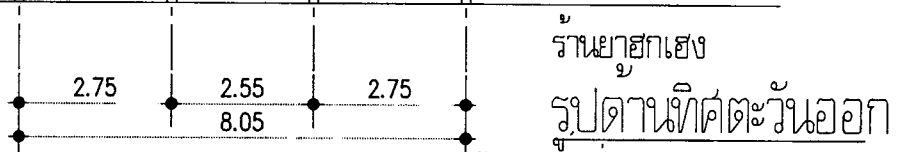
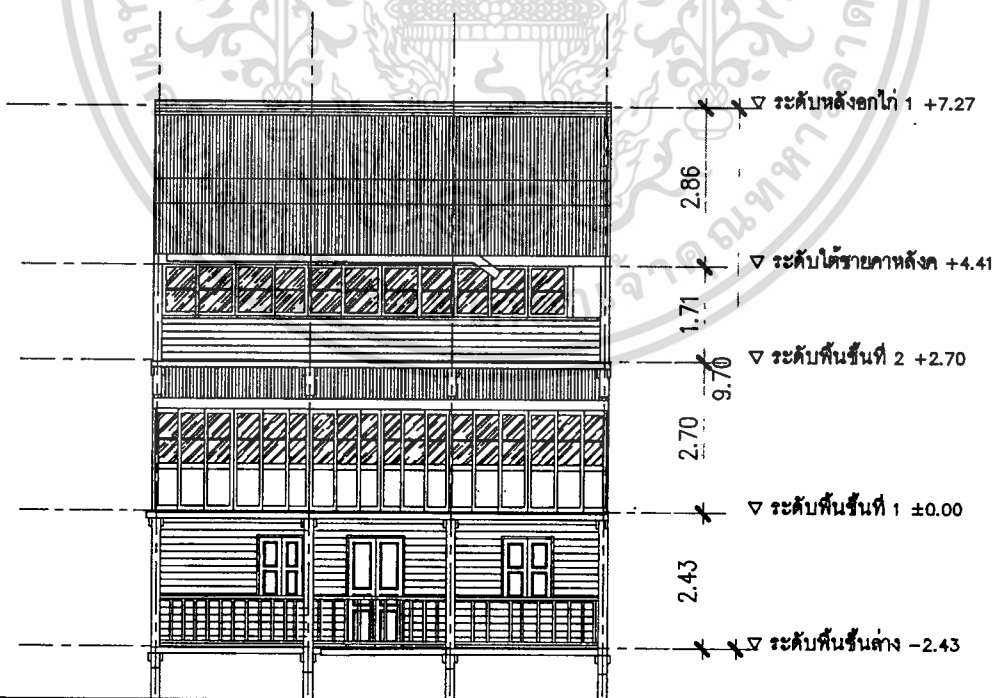
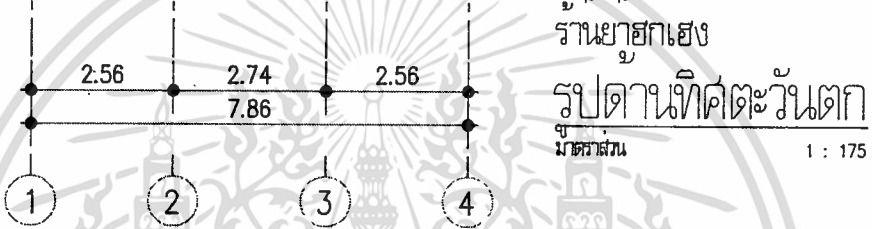
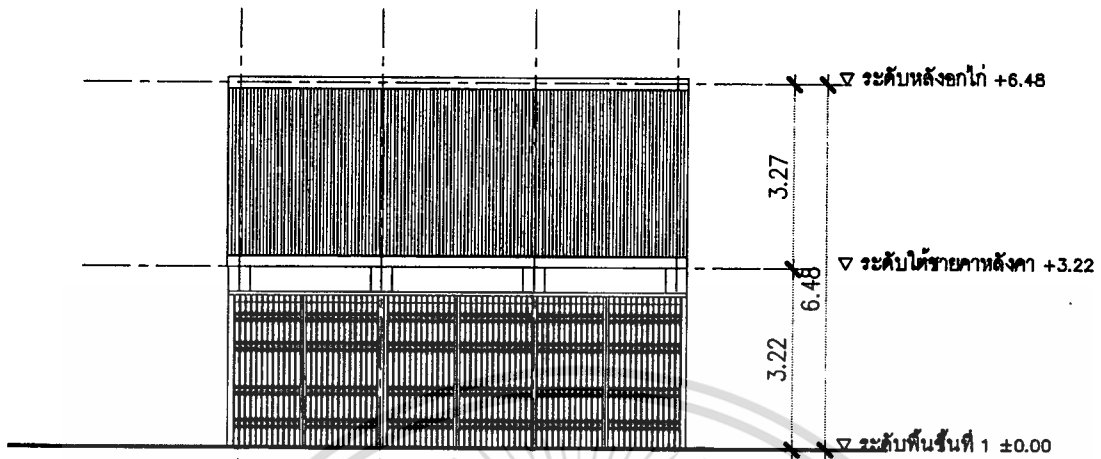


A-A B-B

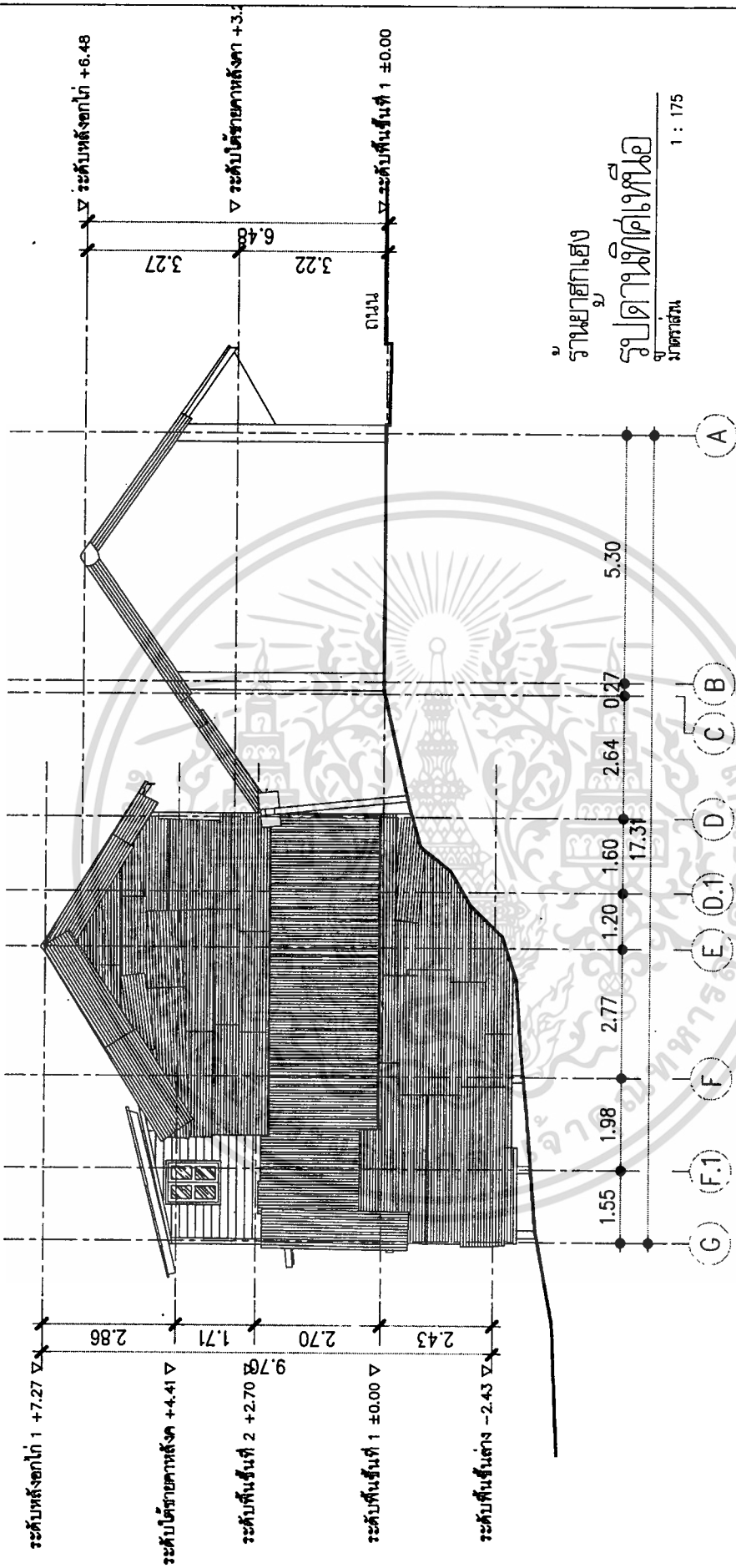
2.75 2.65 2.65
8.05
1.1 2.1 3.1 4.1

ร้านยาฮกเฮง
แปลนพื้นชั้น 2
มาตราส่วน 1 : 175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ 1.1 ใช้สำหรับ 2.1 ช่างงานเพื่อ 3 ศึกษาเท่านั้น 4.1 ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



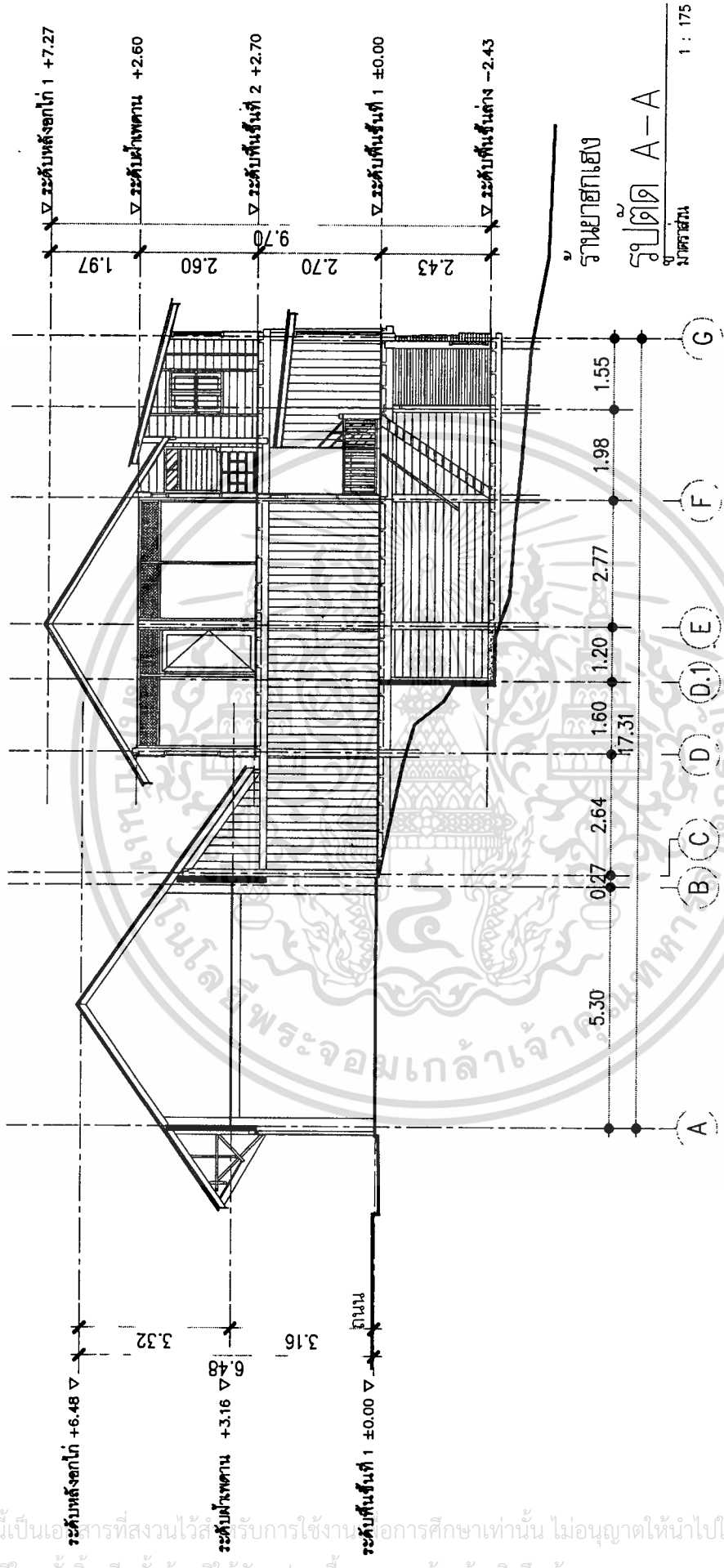
รายนามช่าง
ผู้
จัดทำ

รูปด้านทิศเหนือ

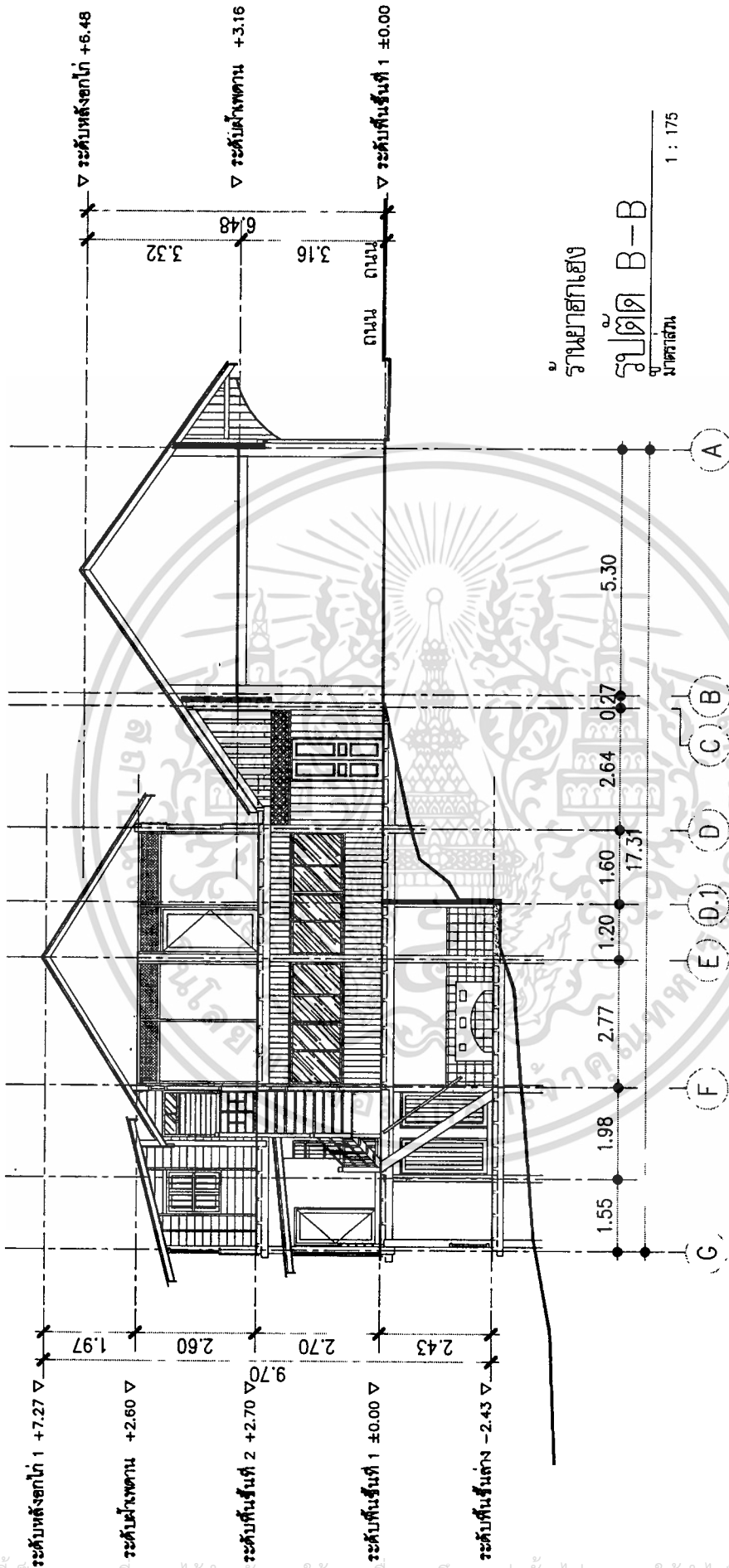
มาตราส่วน

1 : 175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



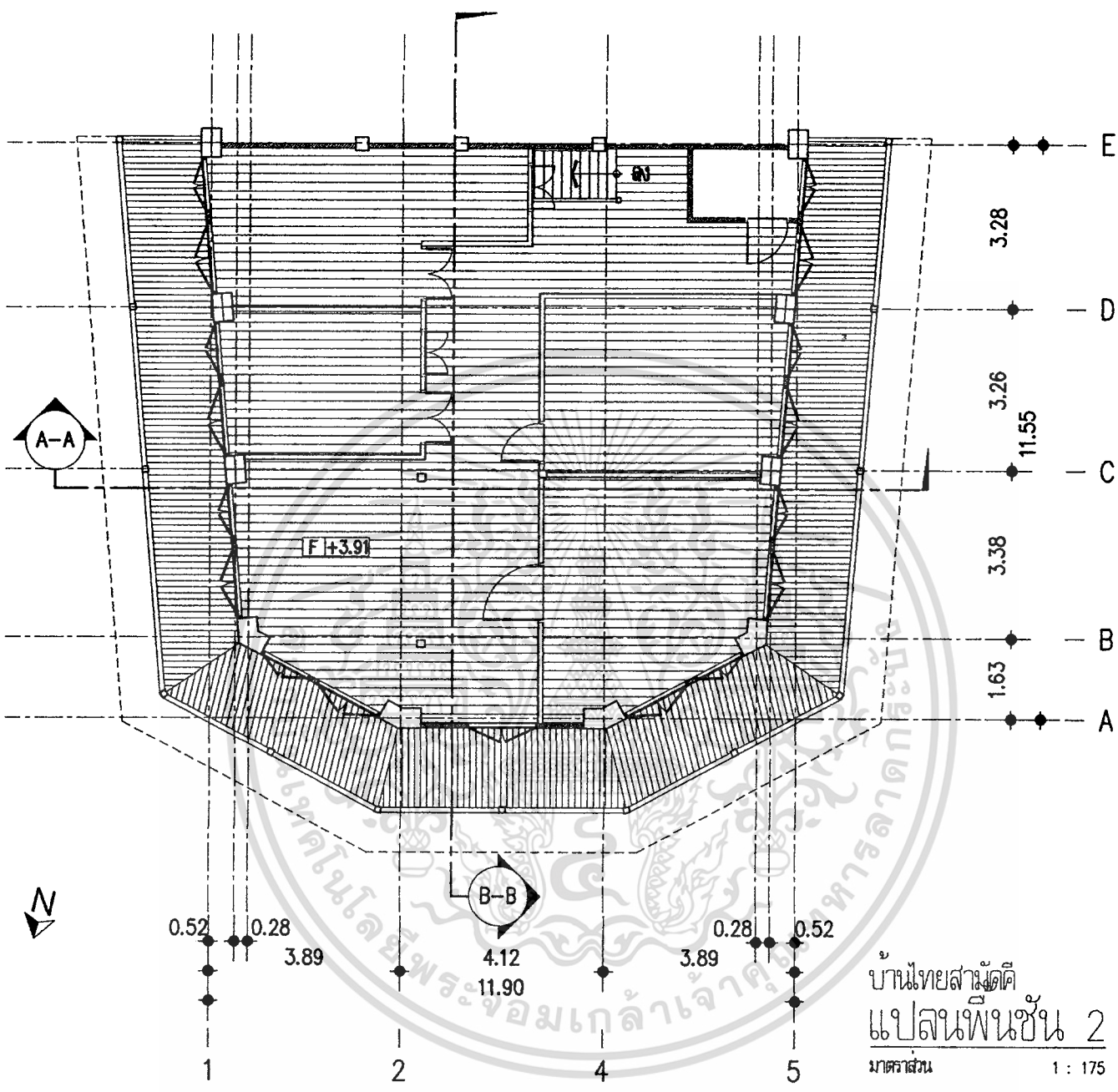
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้านไทยสามัคคี

คุณสมัคร คุณสกุล

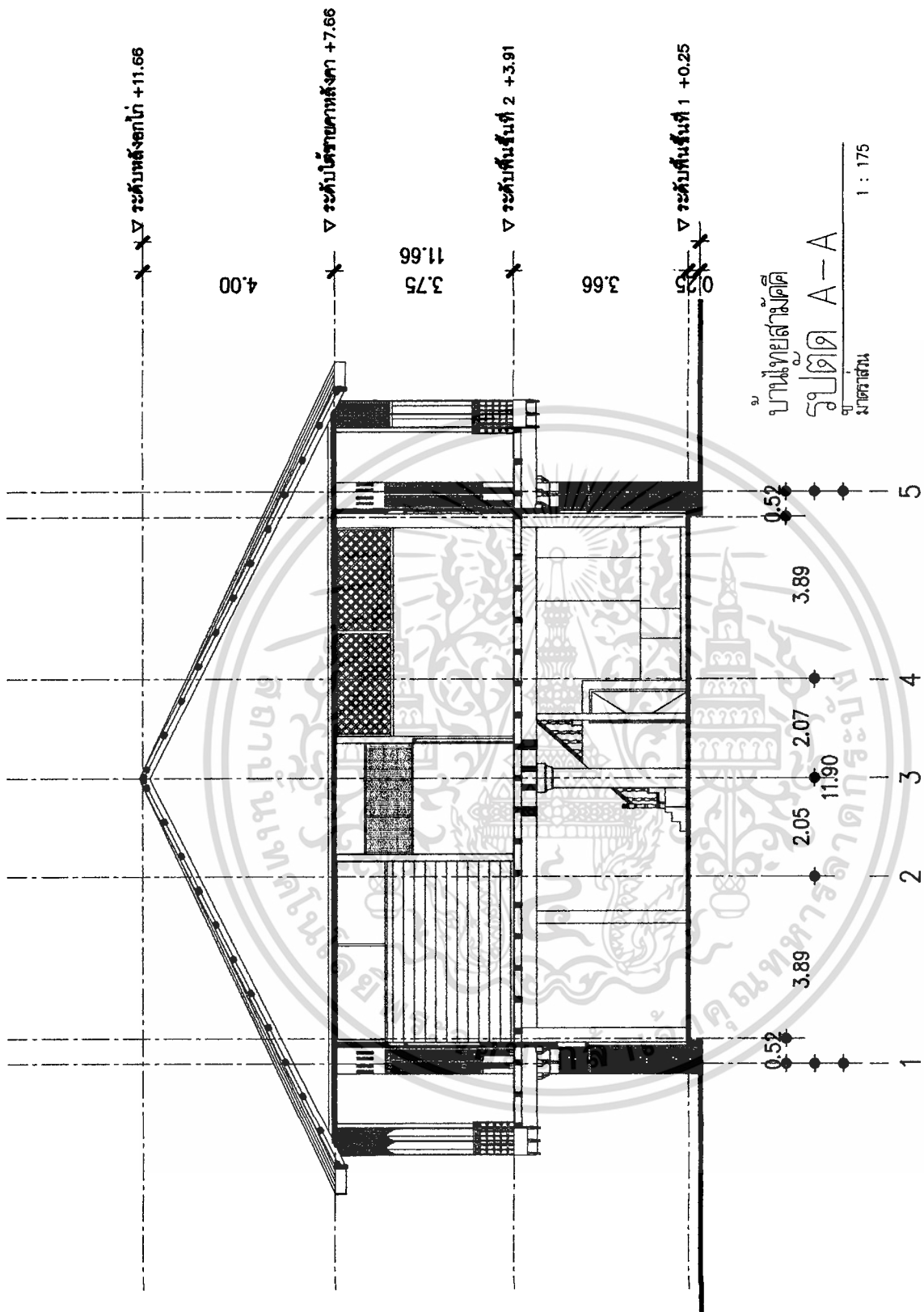


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

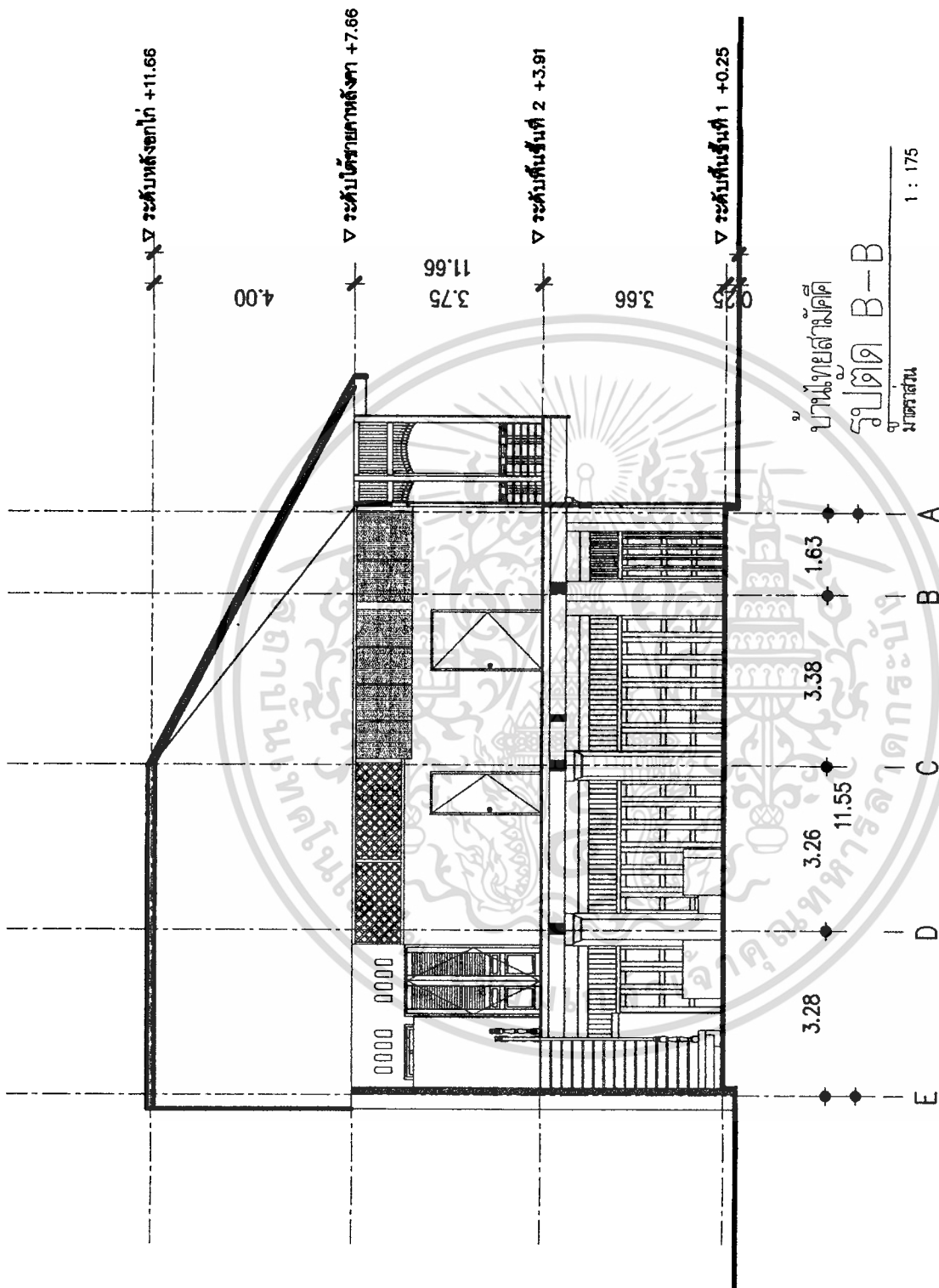


บ้านไทยสามัคคี
 แปลงพื้นที่ 2
 มาตราส่วน 1 : 175

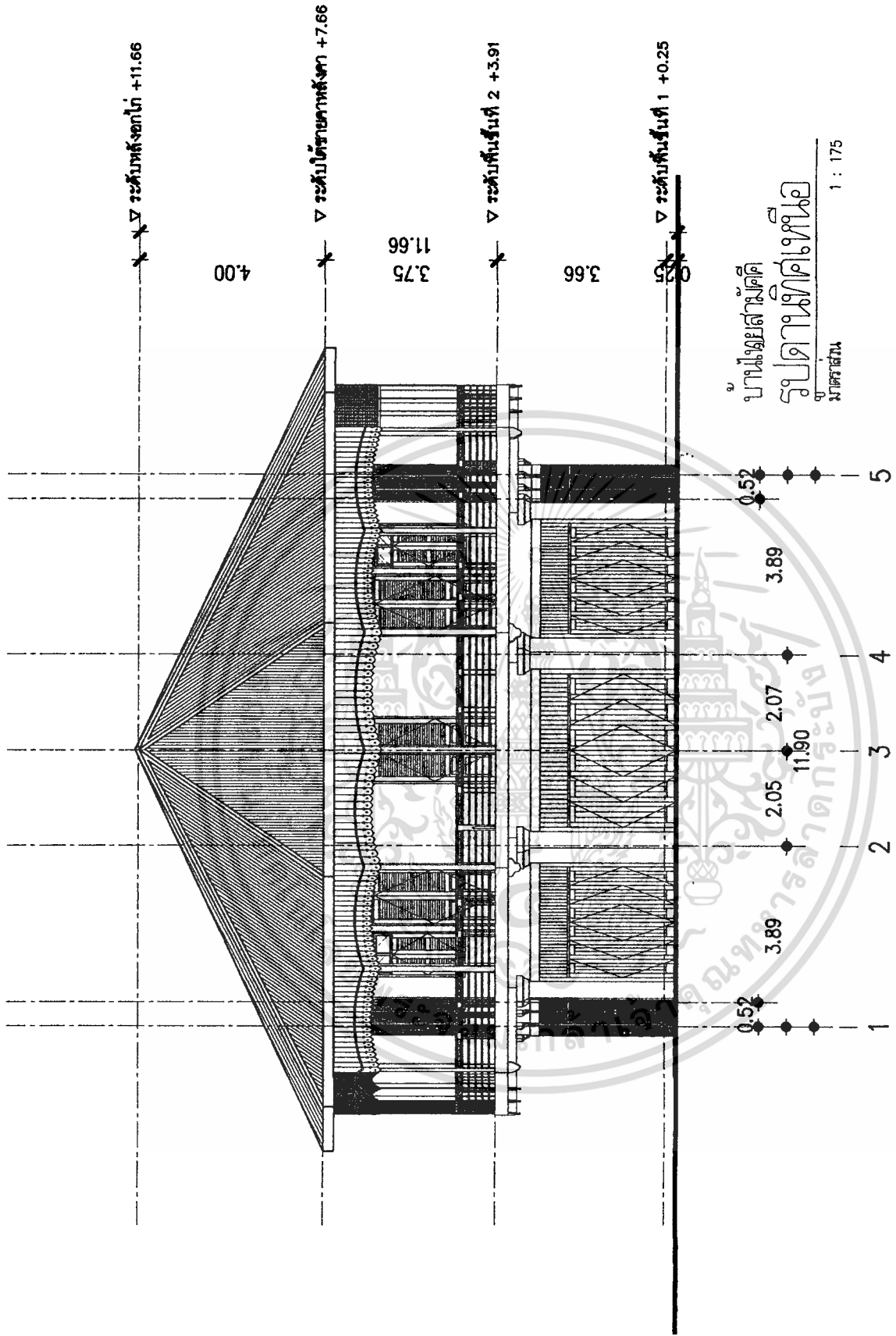
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

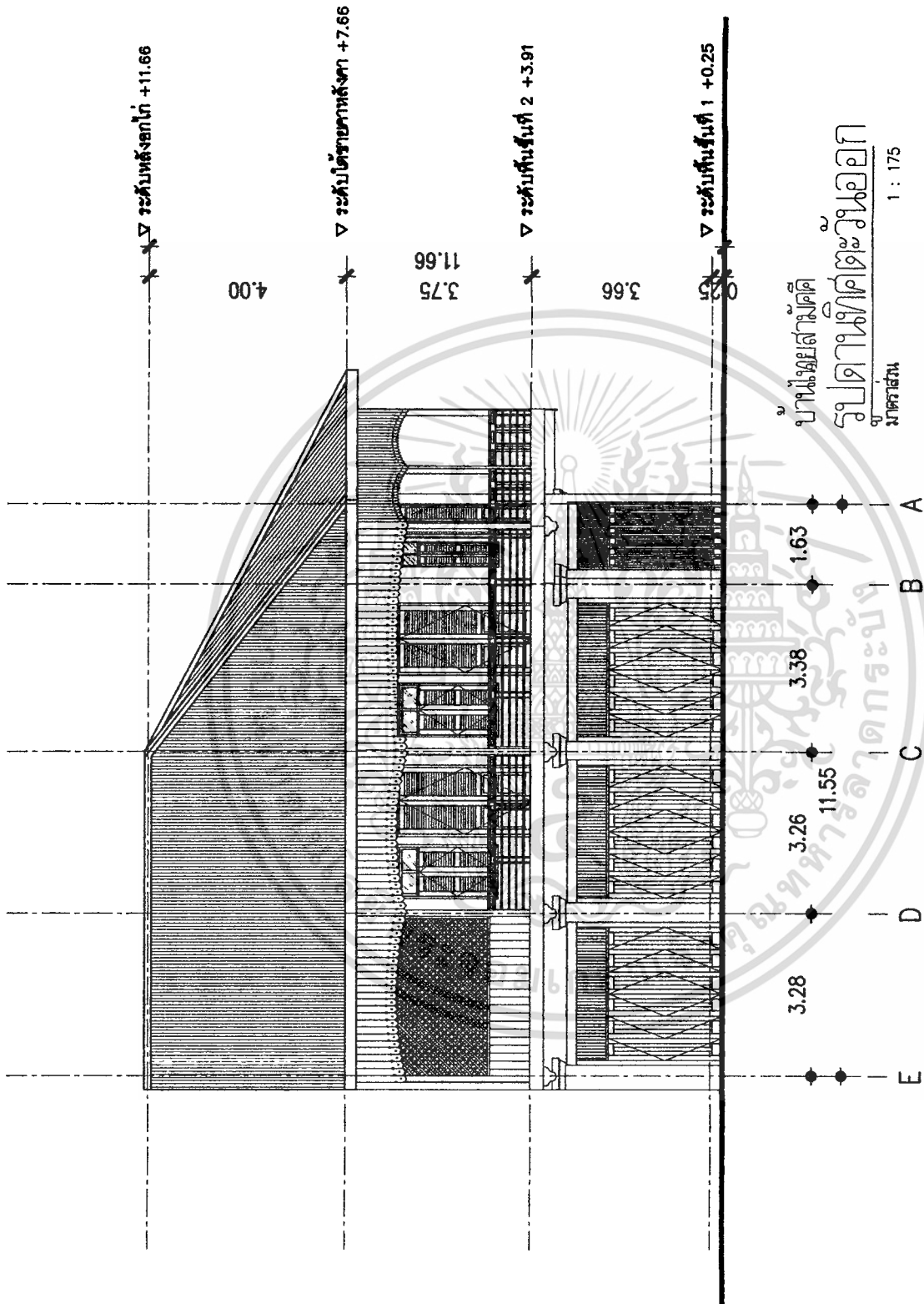


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

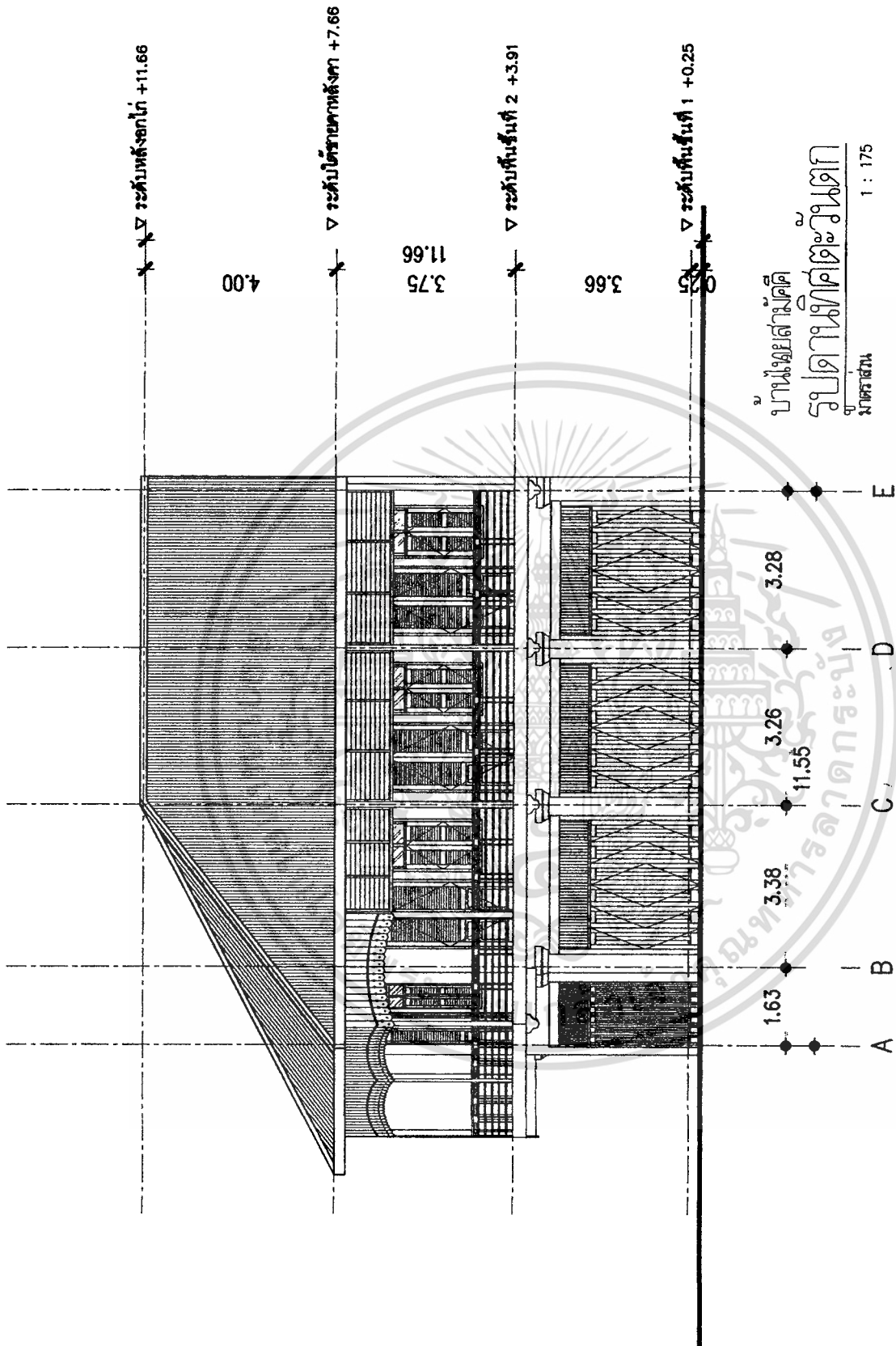


บ้านเฒ่าสามัคคี
 รูปถ่ายตัดเทรื่อ
 มาตราส่วน 1 : 175

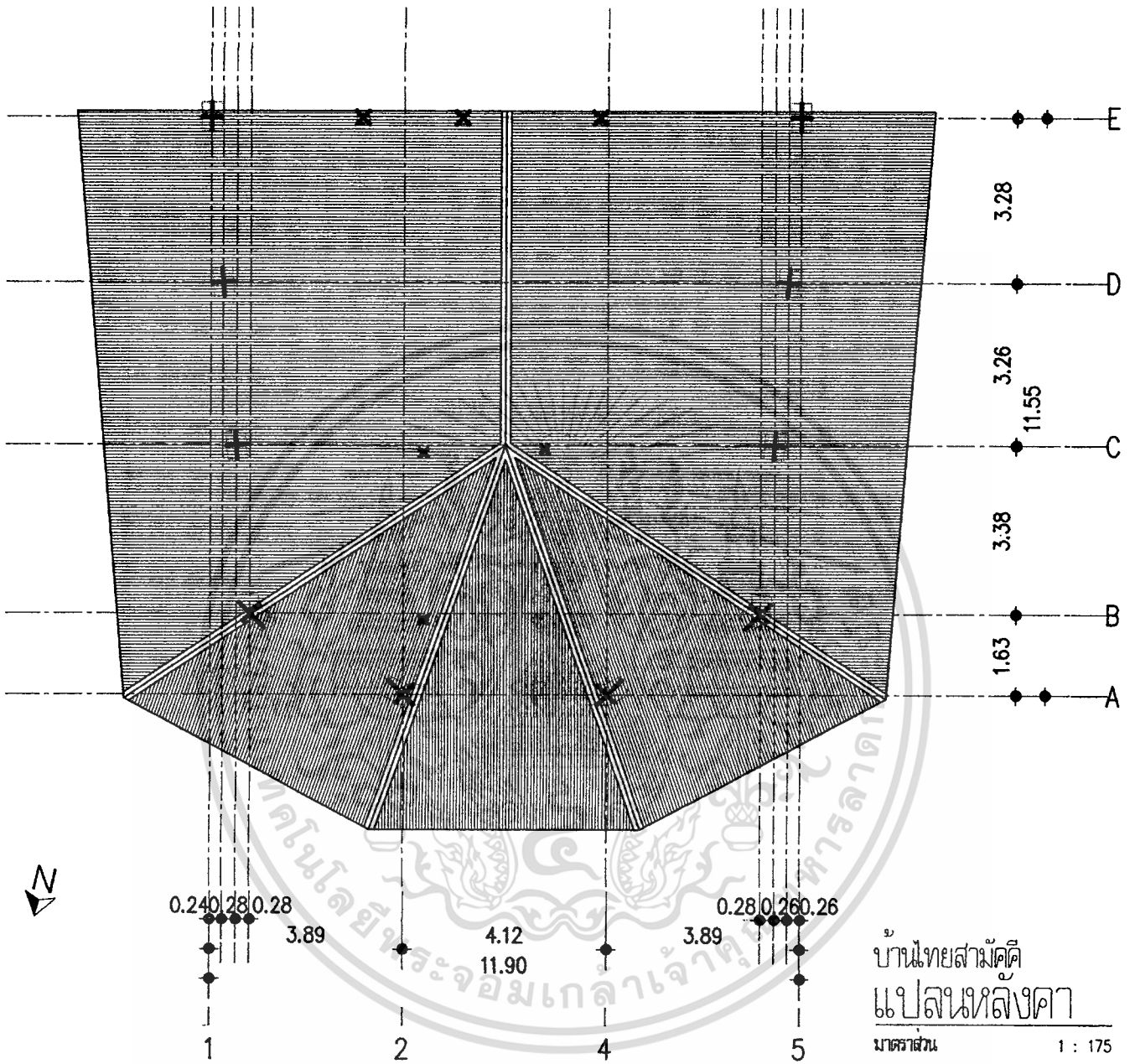
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

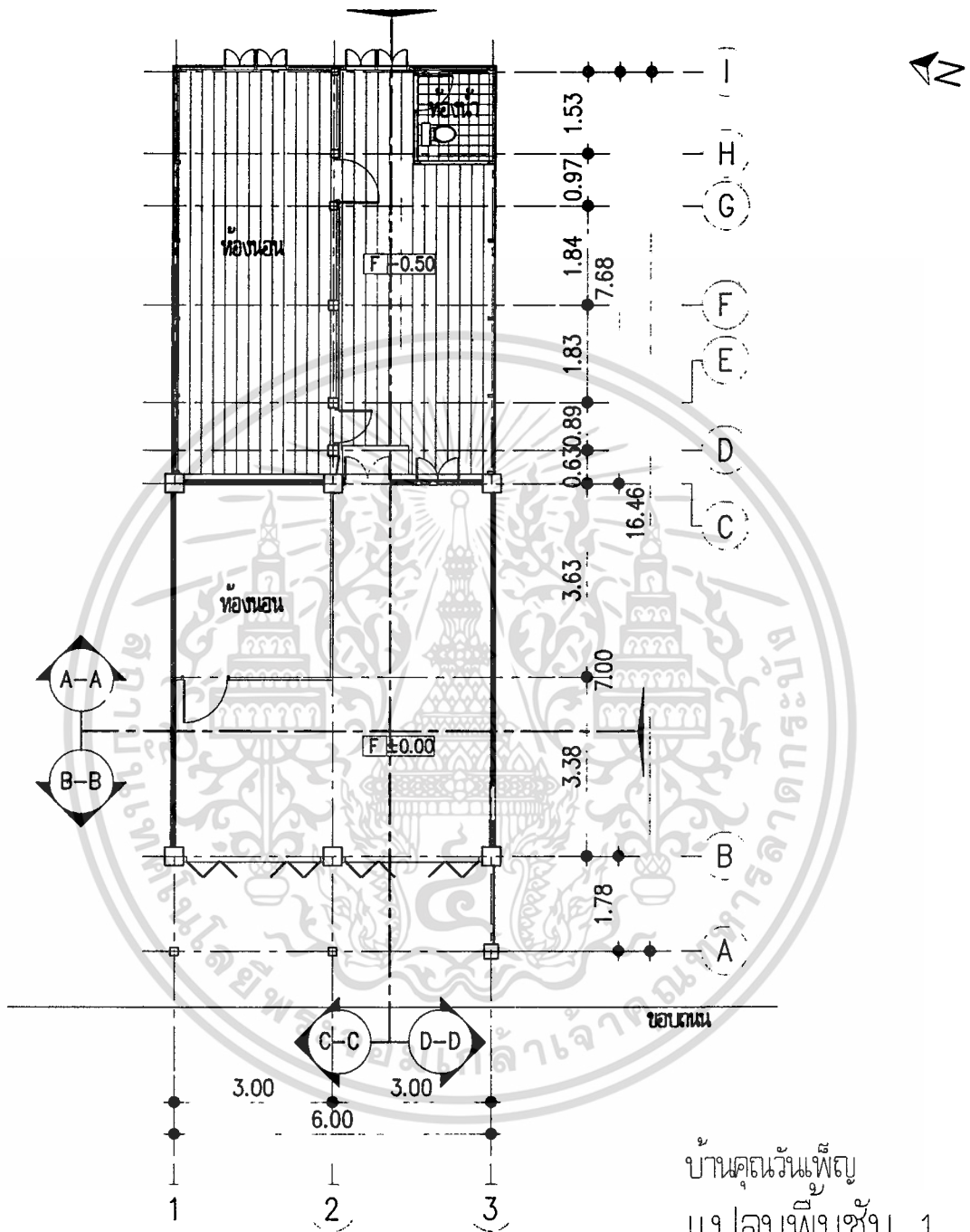


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านคุณวันเพ็ญ แซ่เฮง

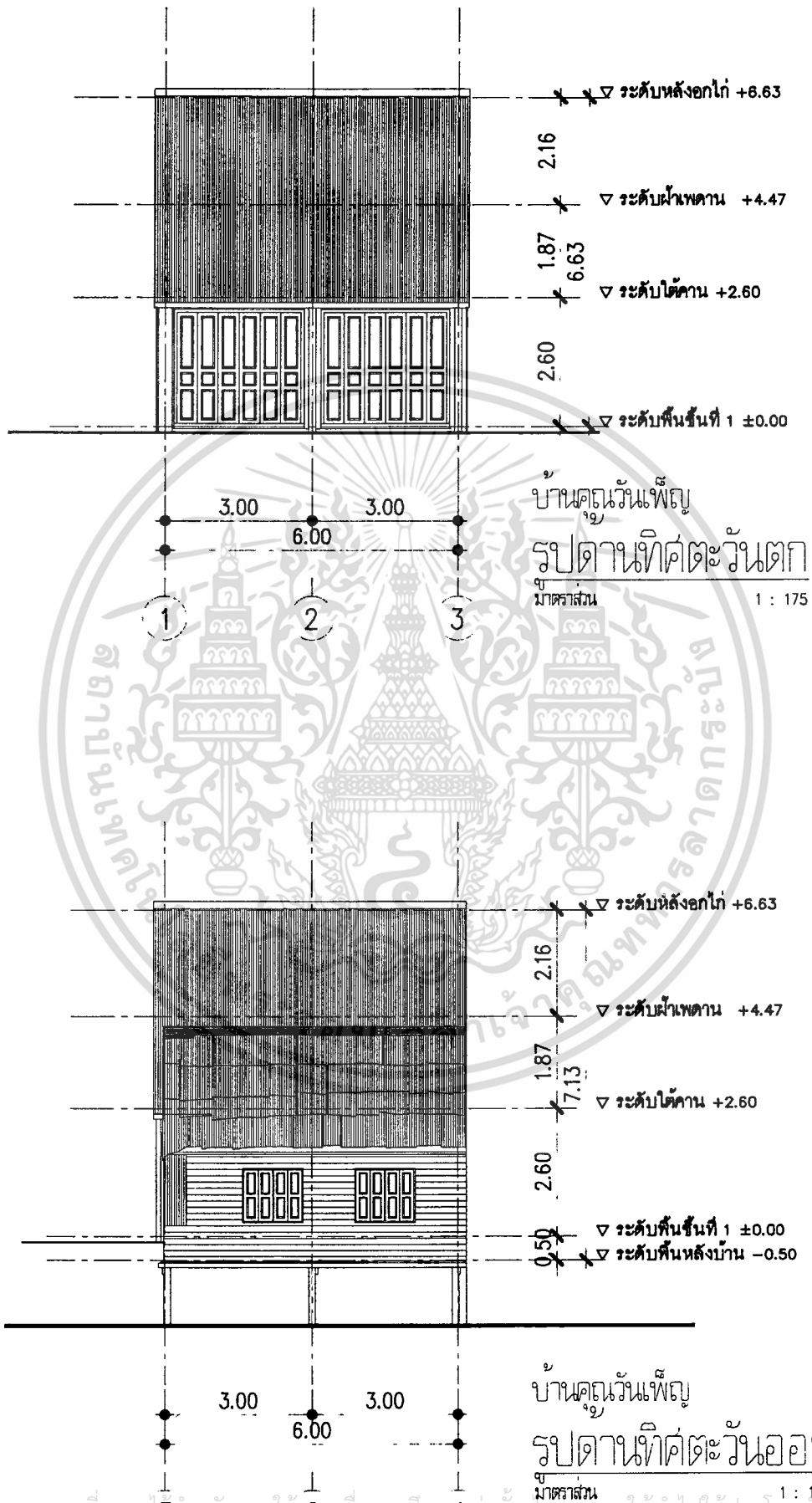


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

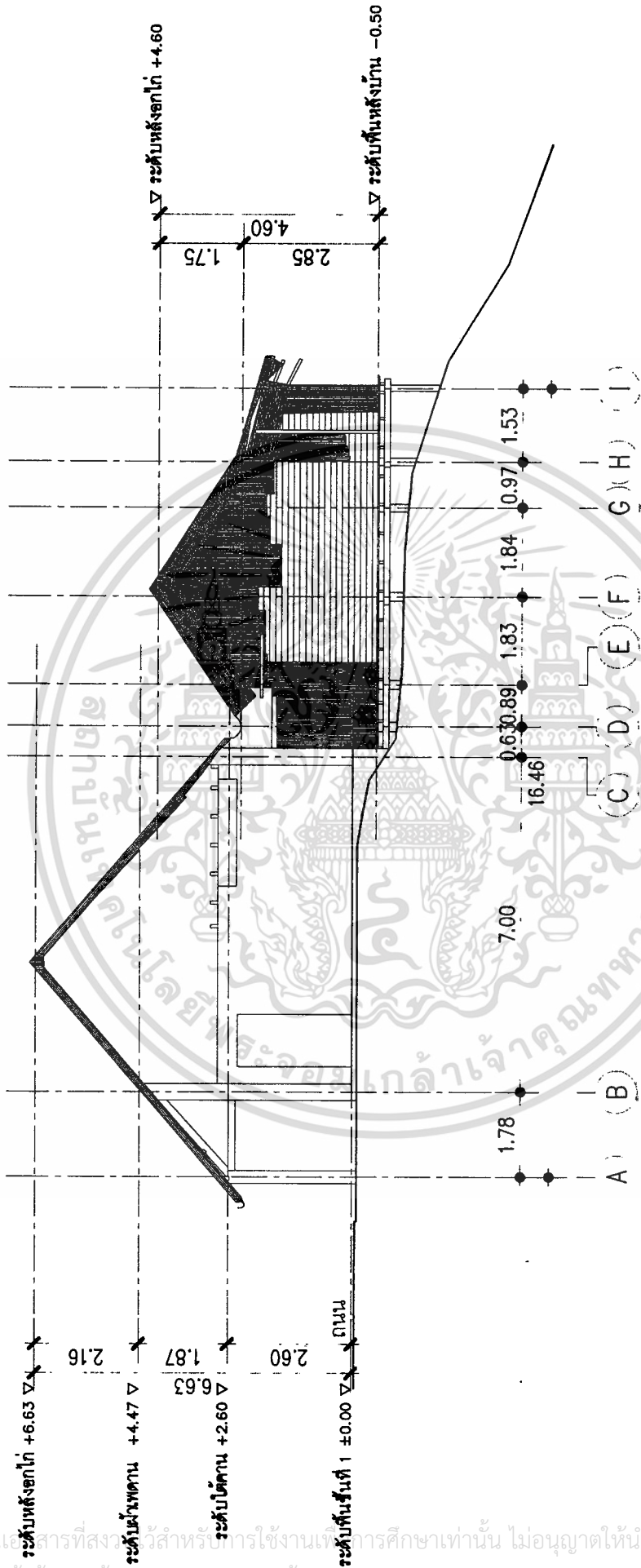


บ้านคุณวันเพ็ญ
 แปลนพื้นที่ 1
 มาตรฐาน 1 : 175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานำเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

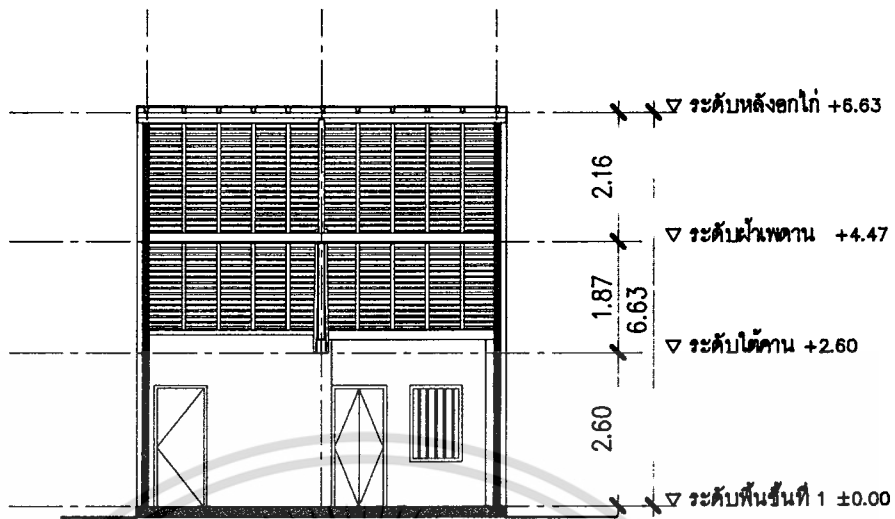


๑) บ้านคุณหญิงแพทย
 รูปด้านทิศใต้

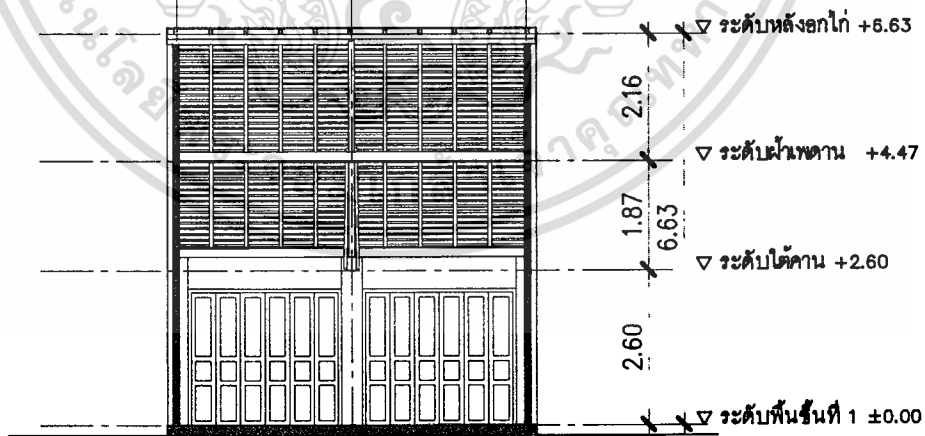
มาตราส่วน

1 : 175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

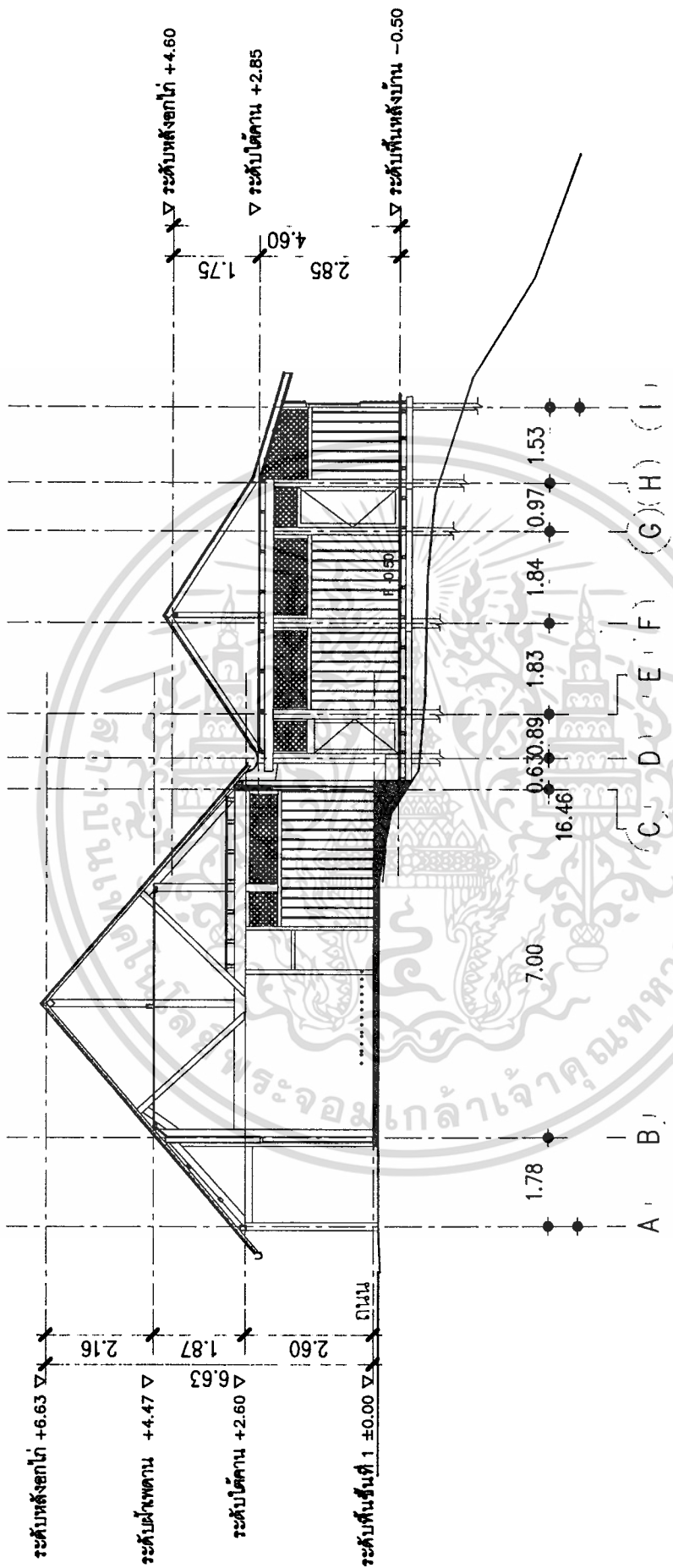


บ้านคุณวันเพ็ญ
รูปตัด A-A
มาตราส่วน 1 : 175



บ้านคุณวันเพ็ญ
รูปตัด B-B
มาตราส่วน 1 : 175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



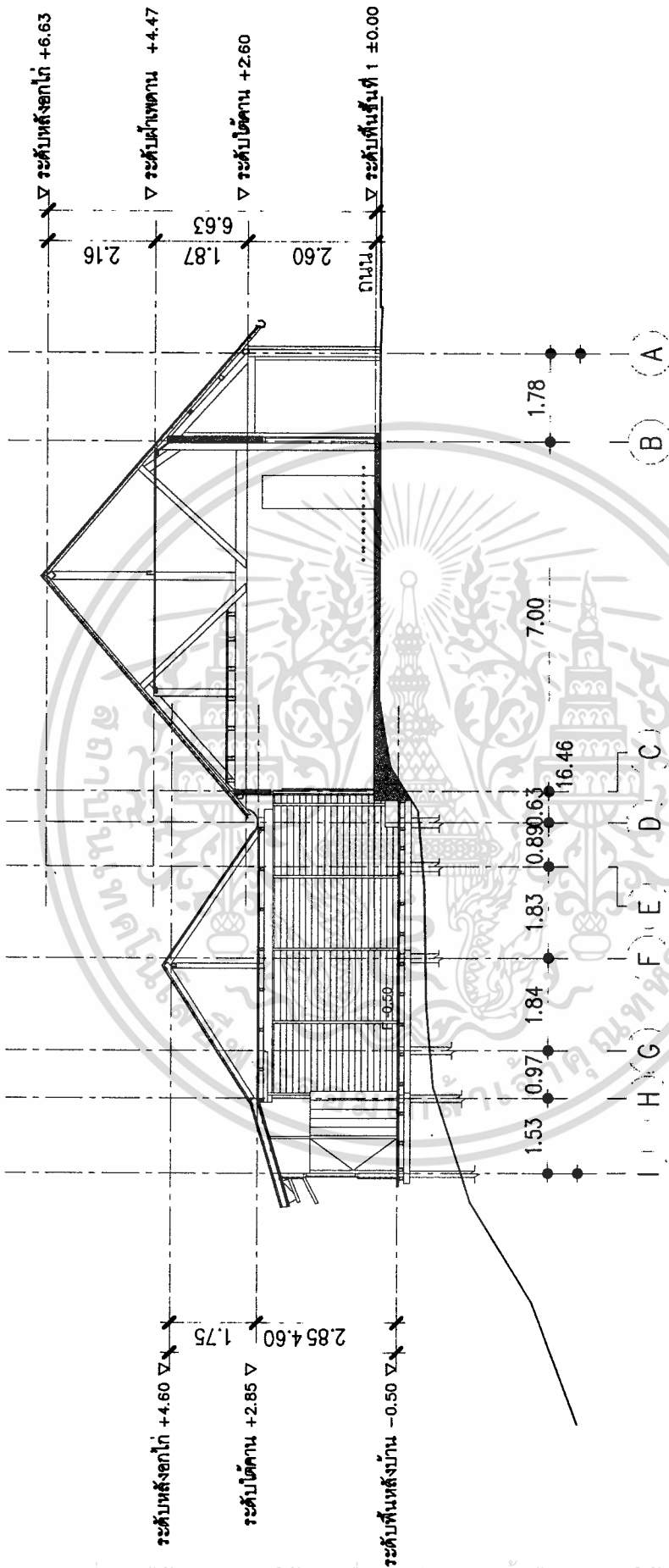
บ้านคุณหญิงเพ็ญ

รูปตัด C-C

มาตราส่วน

1 : 175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



บ้านคุณวันแพญ

รูปตัด D-D

มาตราส่วน

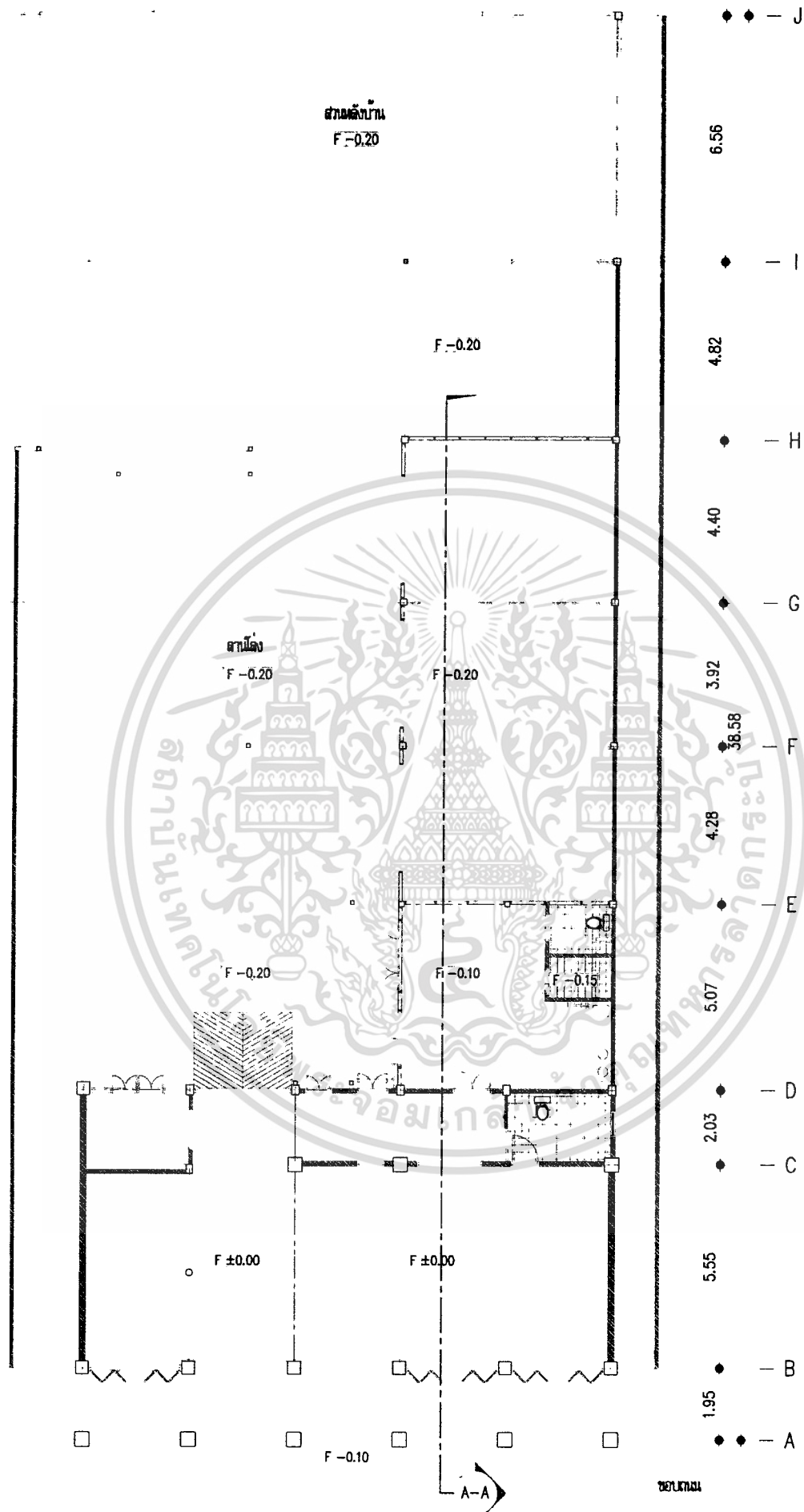
1 : 175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

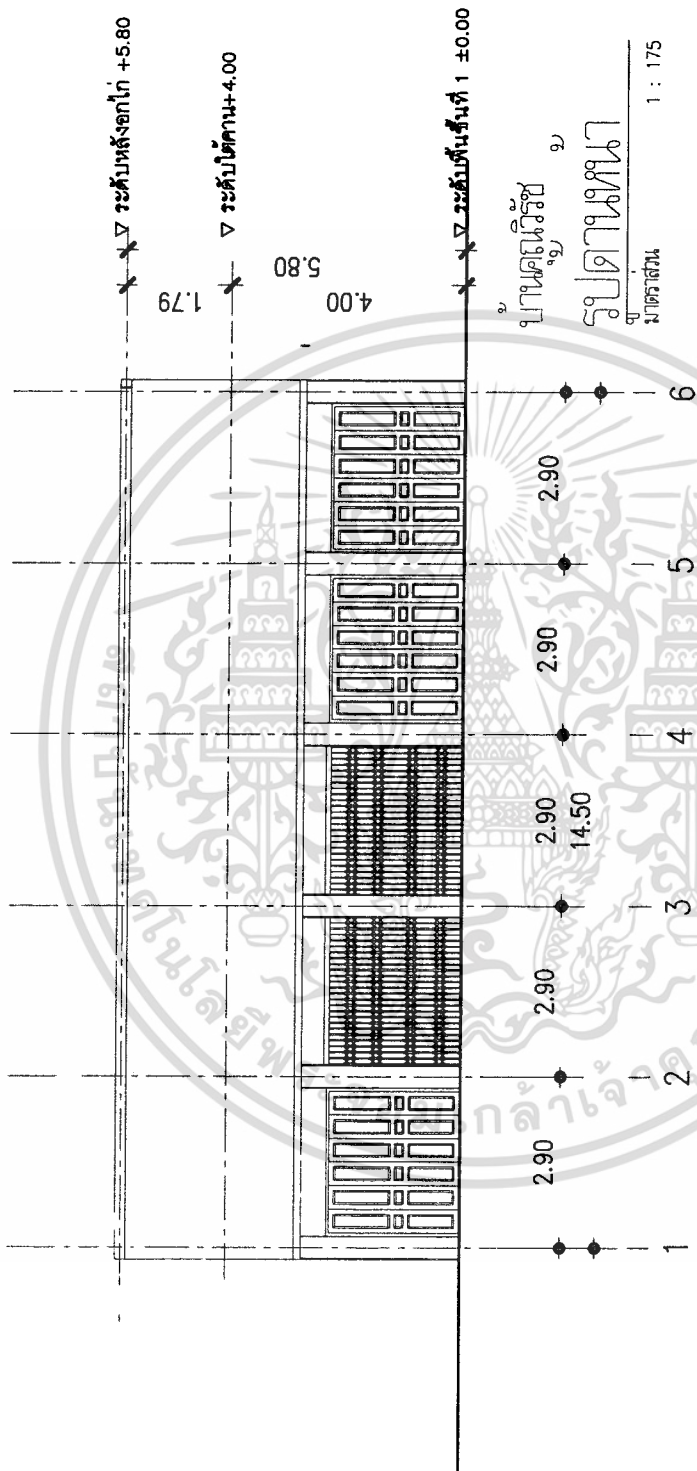
บ้านคุณวิรัช คุณกุล



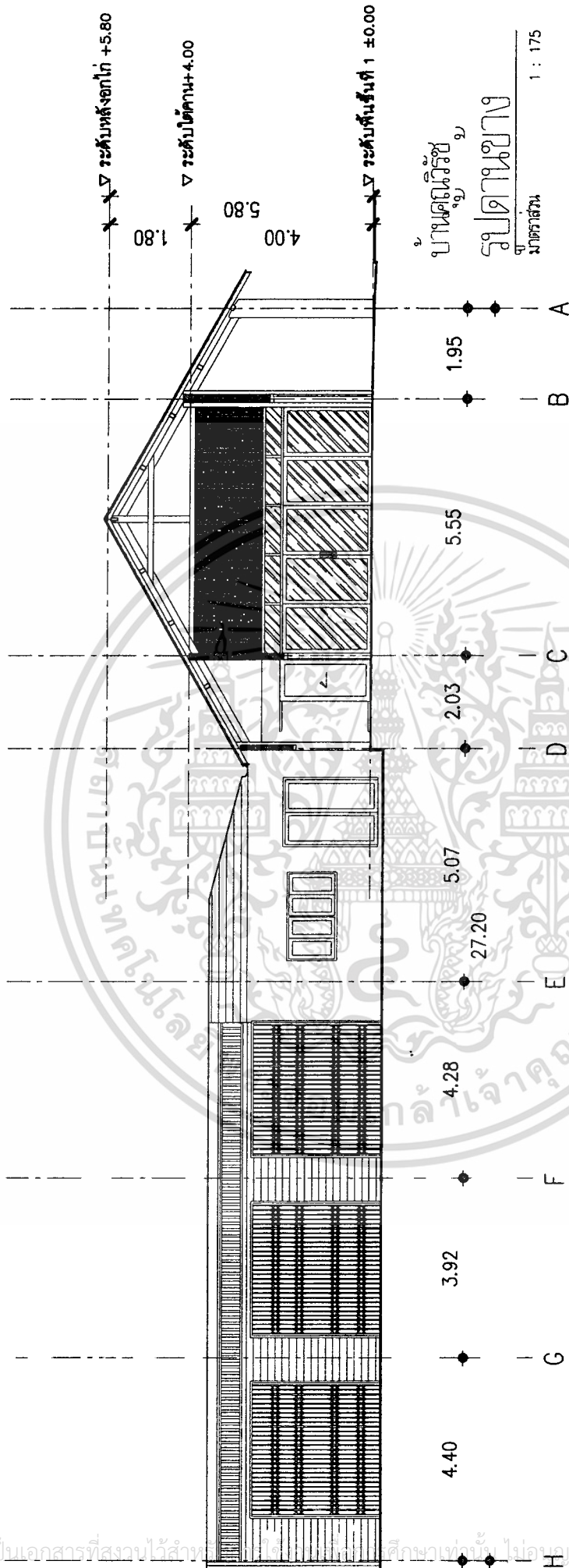
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใด ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารที่จัดทำขึ้นไปใช้

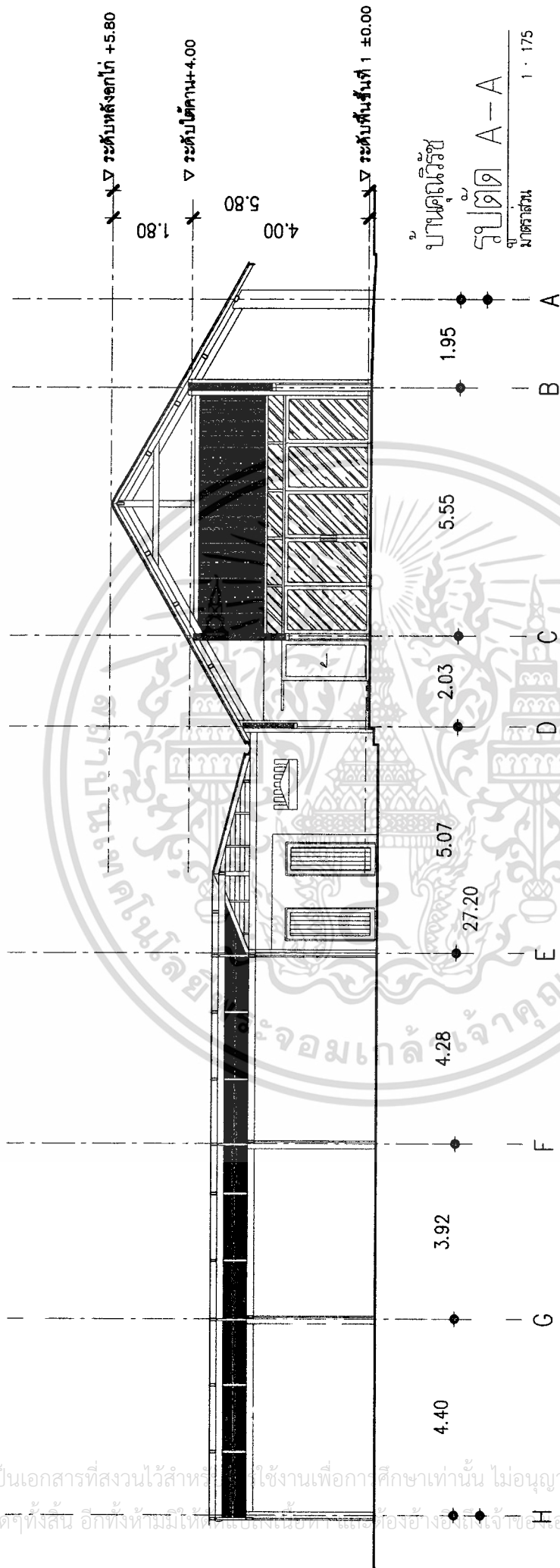


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



บ้านคุณวิรัช ๑๖
 รูปด้านข้าง
 มาตรฐาน
 1 : 175

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในโครงการศึกษาเท่านั้น ไม่ขอเอาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

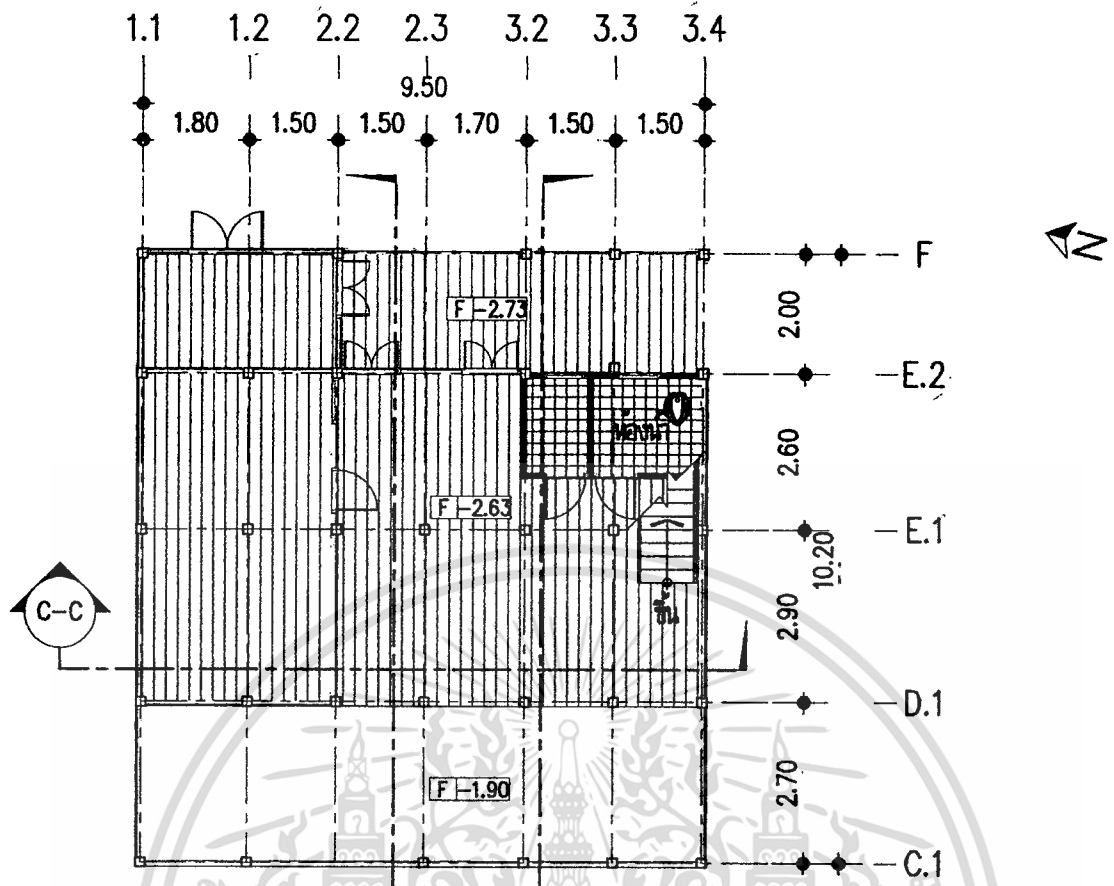


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้เผยแพร่เนื้อหาและข้อมูลข้างต้นไปยังบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

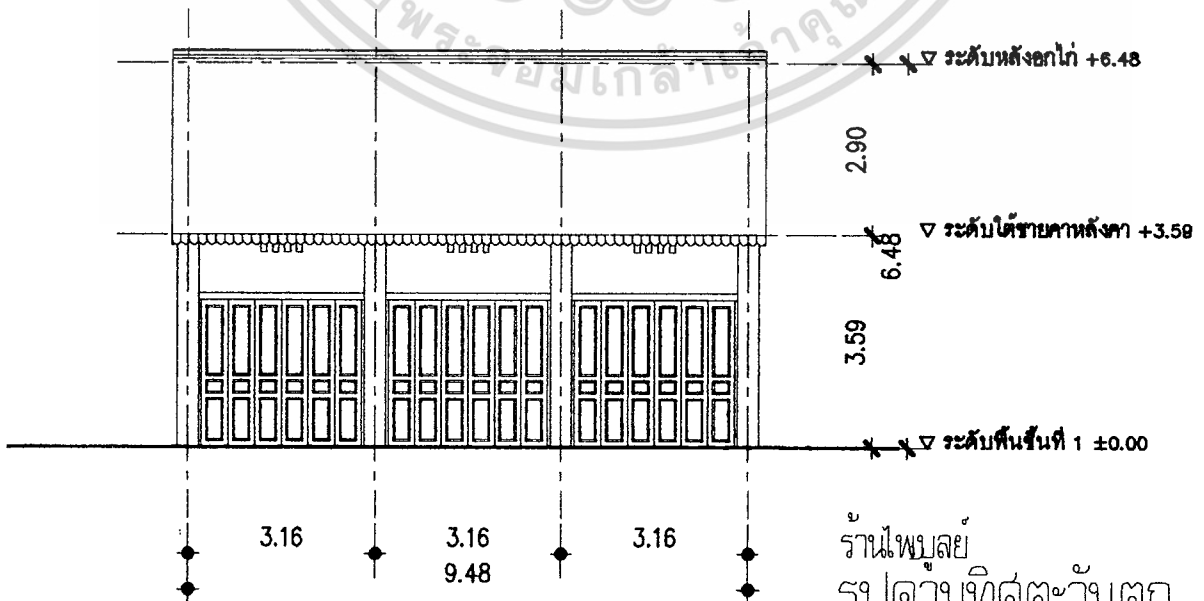


ร้านไฟบูลย์ยาสูบ
บ้านคุณกอบโชค เมธมาลี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

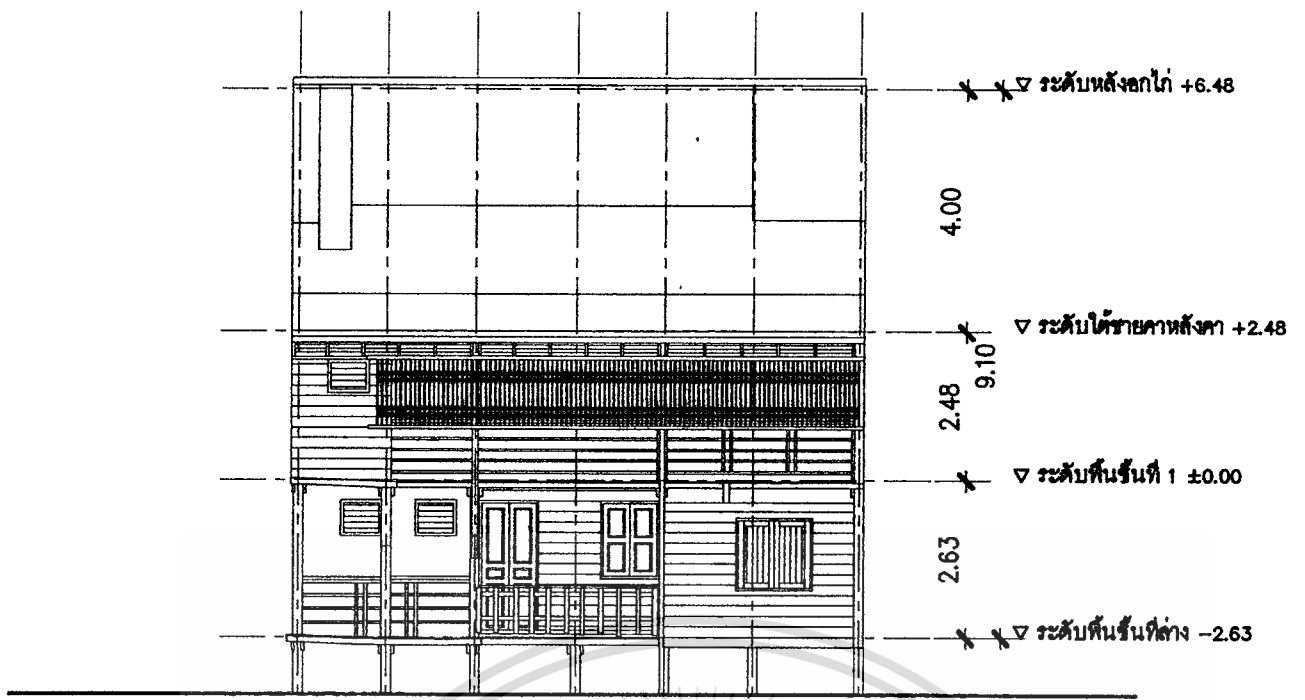


ร้านไฟฟูลย์
แปลนพื้นที่ชั้นกลาง
มาตราส่วน 1 : 175

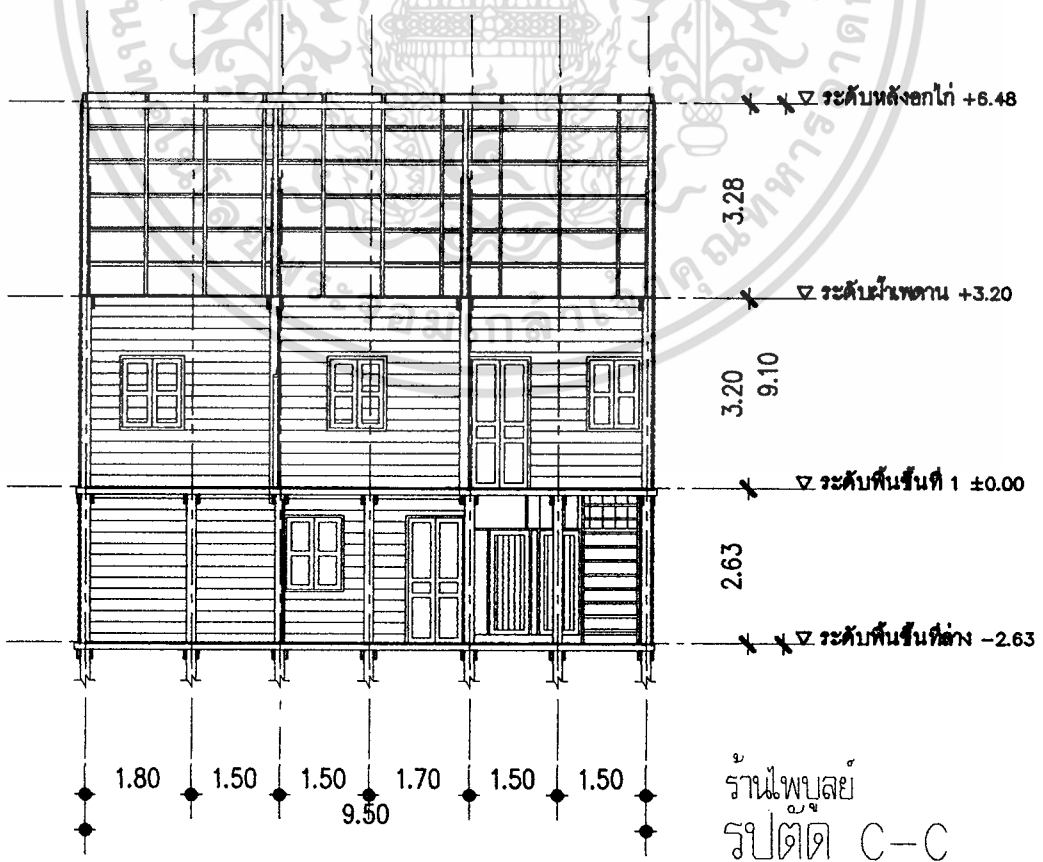


ร้านไฟฟูลย์
รูปदानกิตตะวันตก
มาตราส่วน 1 : 175

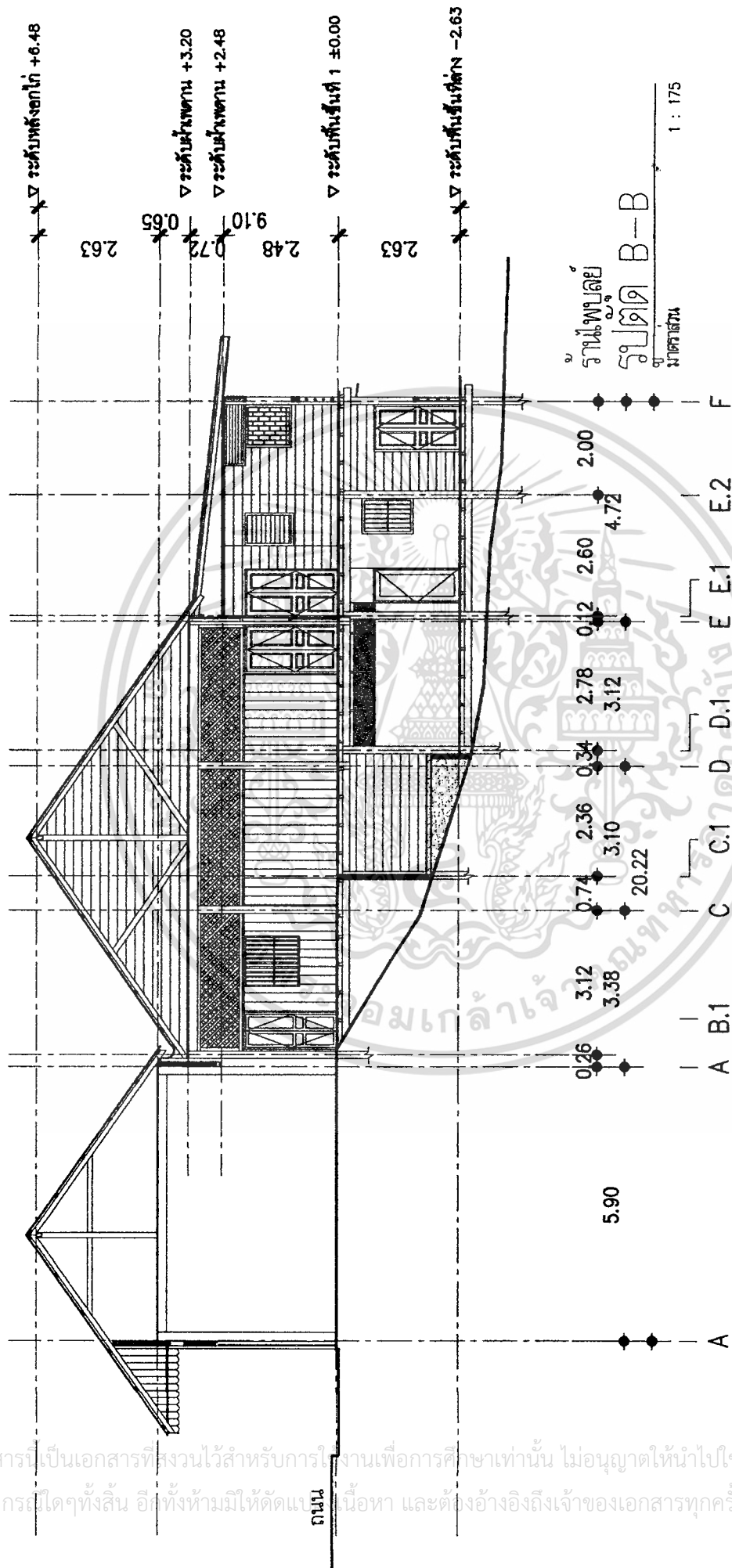
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญานให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



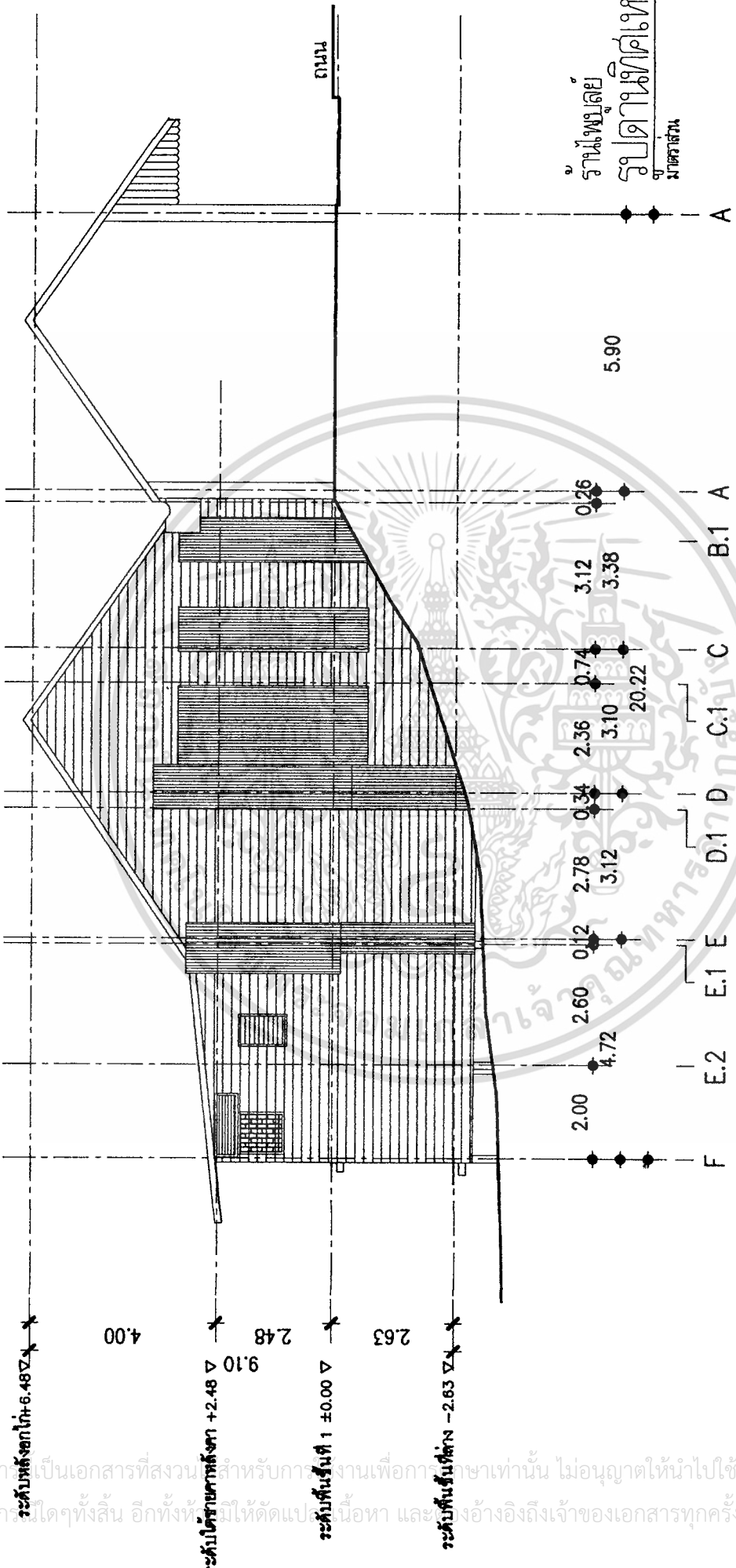
1.50 1.50 1.70 1.50 1.50 1.80
 9.50
 3.4 3.3 3.2 2.3 2.2 1.2 1.1
 ร้านพุ่มลัย
 รูปदानทิศตะวันออก
 มาตรฐาน 1 : 175



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

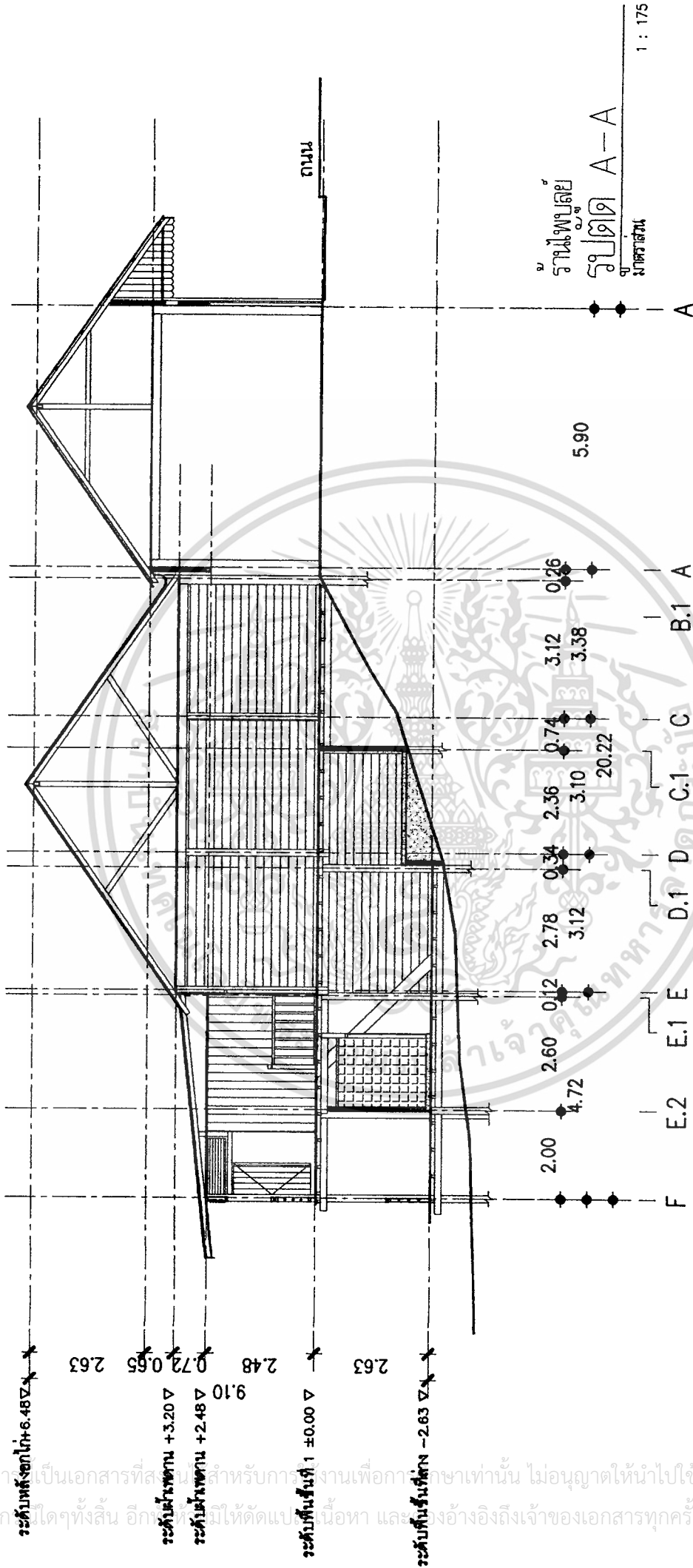


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



รายนามผู้ได้เขียน
รูปด้านหน้าใต้เพดาน
 วิชาสถาปัตย์
 ม.ศิลปากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะ หรือทำซ้ำโดยไม่ขออนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



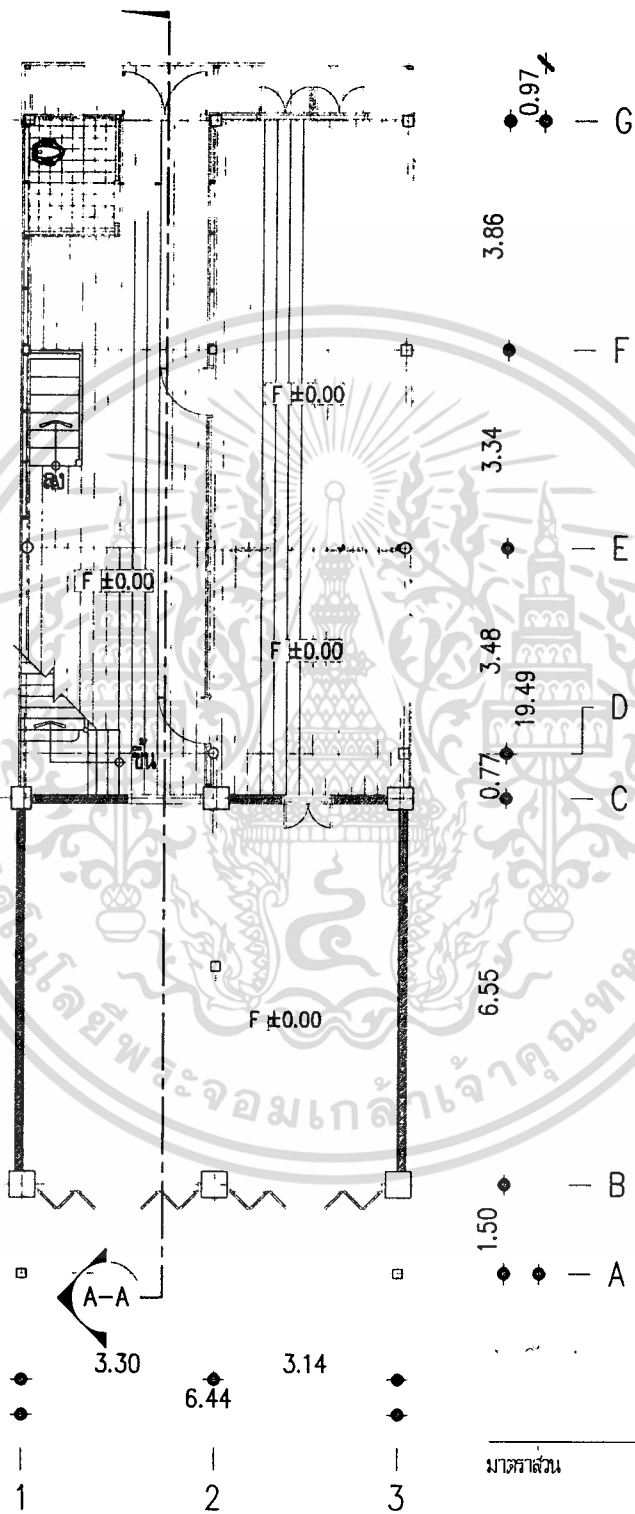
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะในรูปแบบใดทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปะเนื้อหา และอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้านจักรยาน

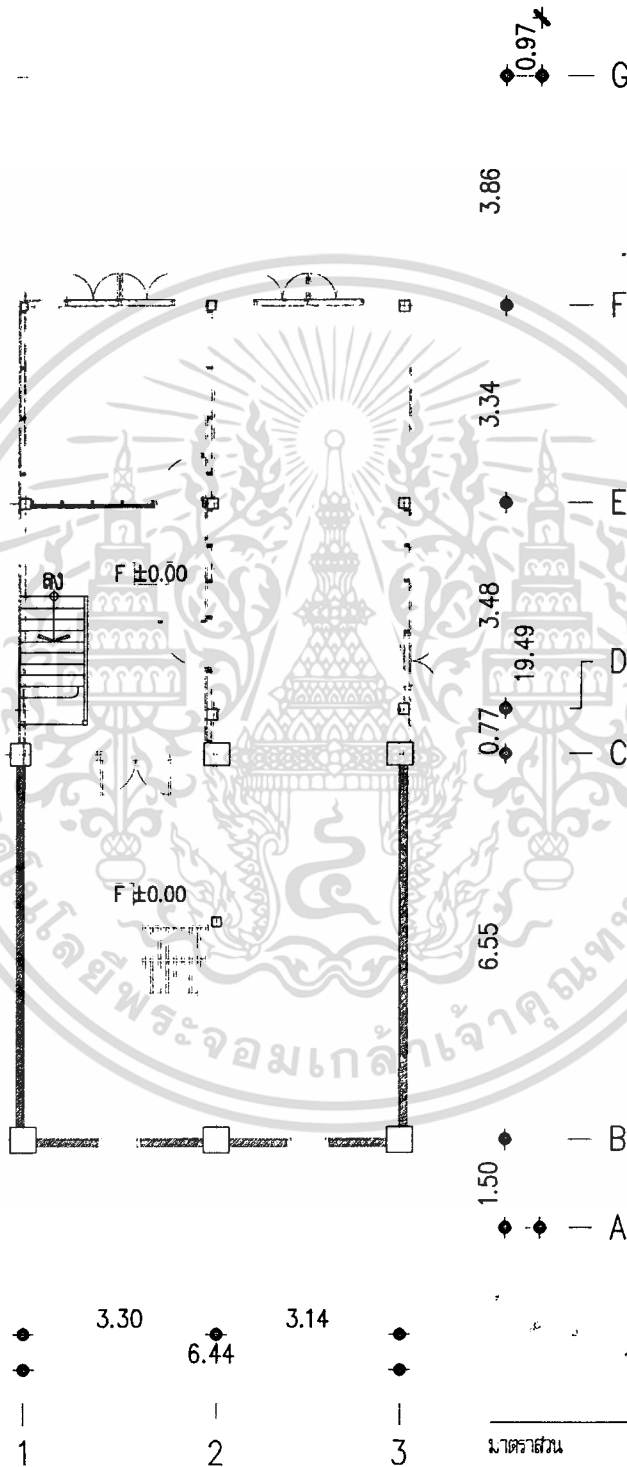
บ้านคุณเยาวนุช เออตระกุล



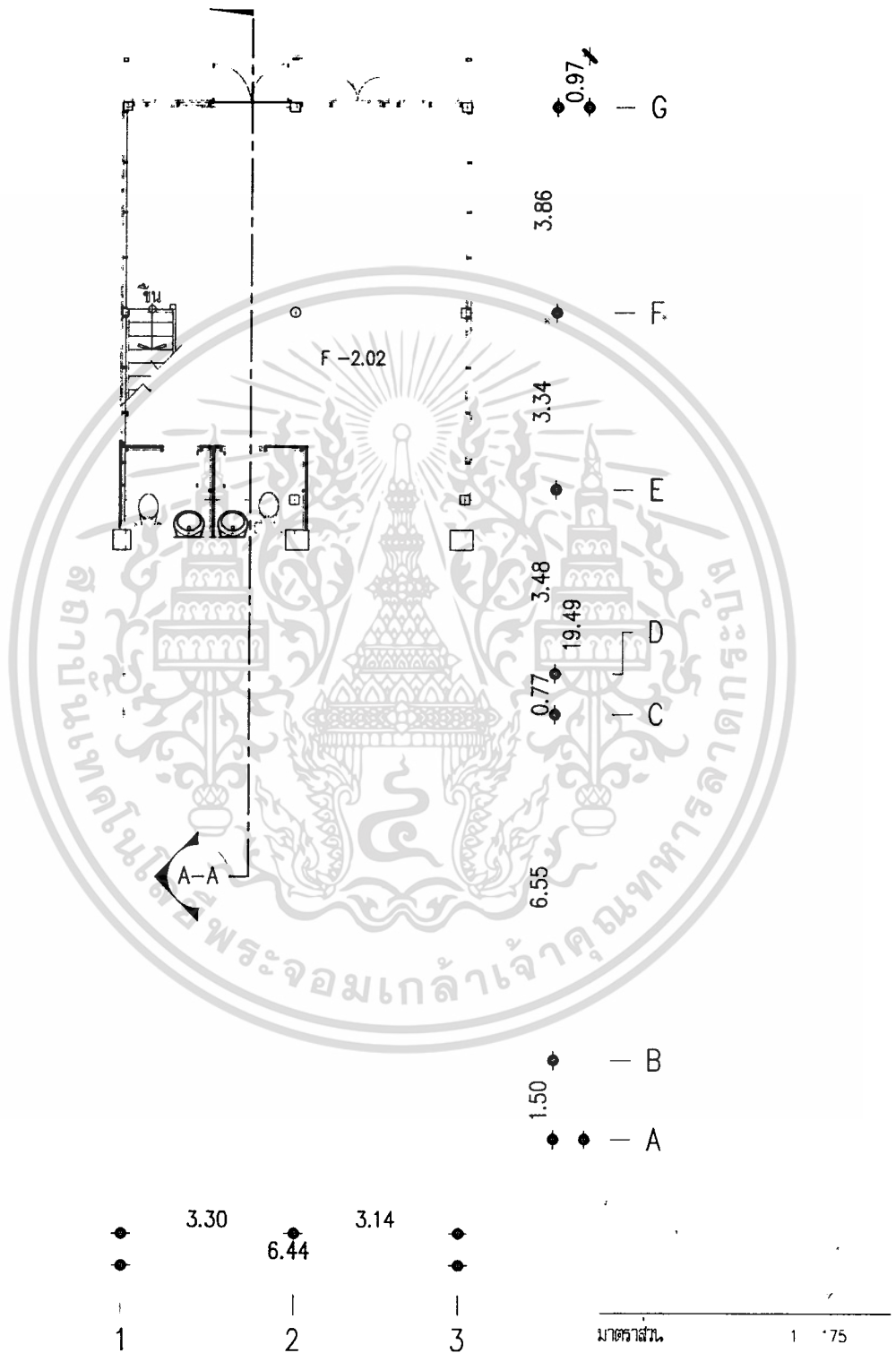
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



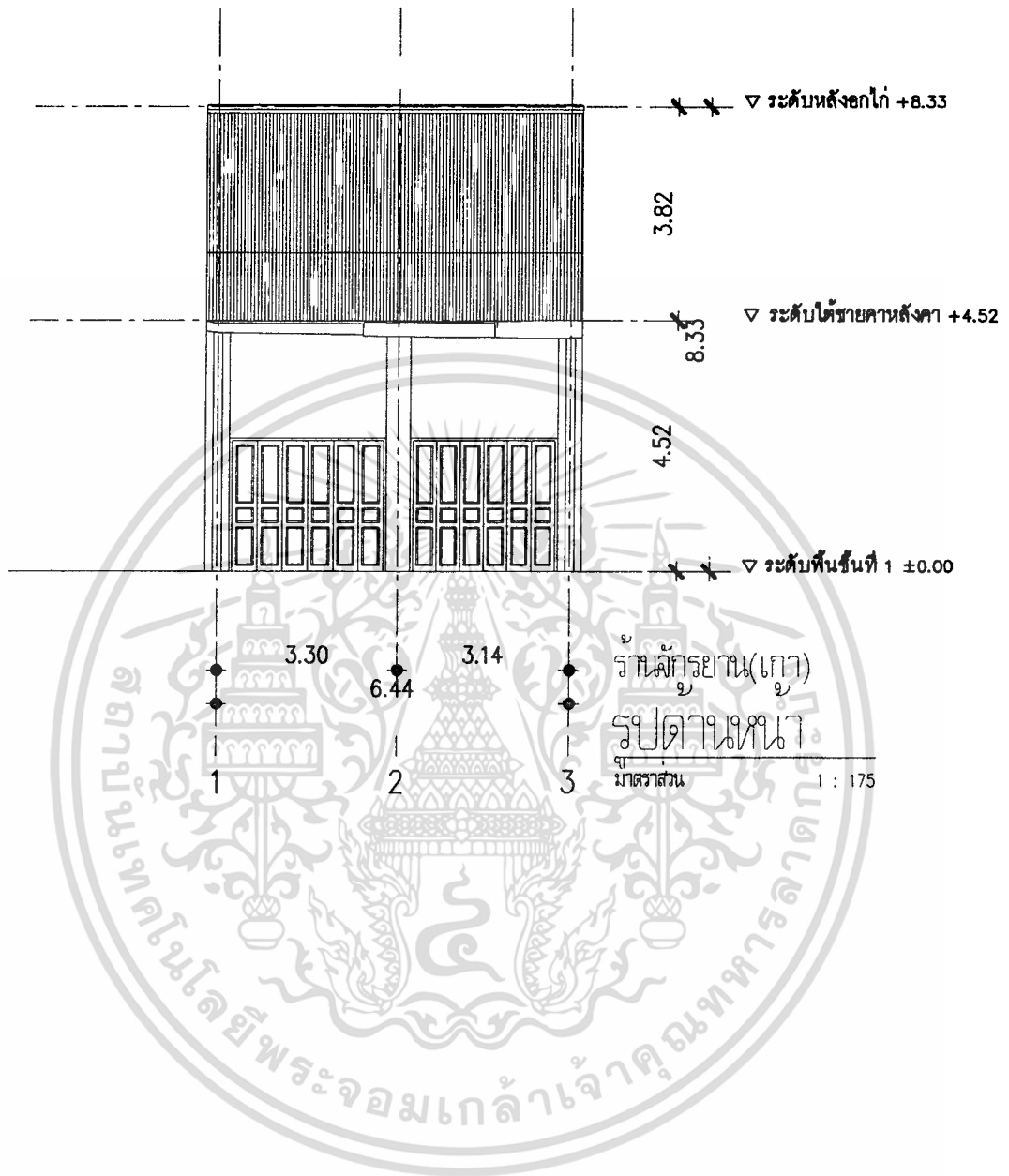
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



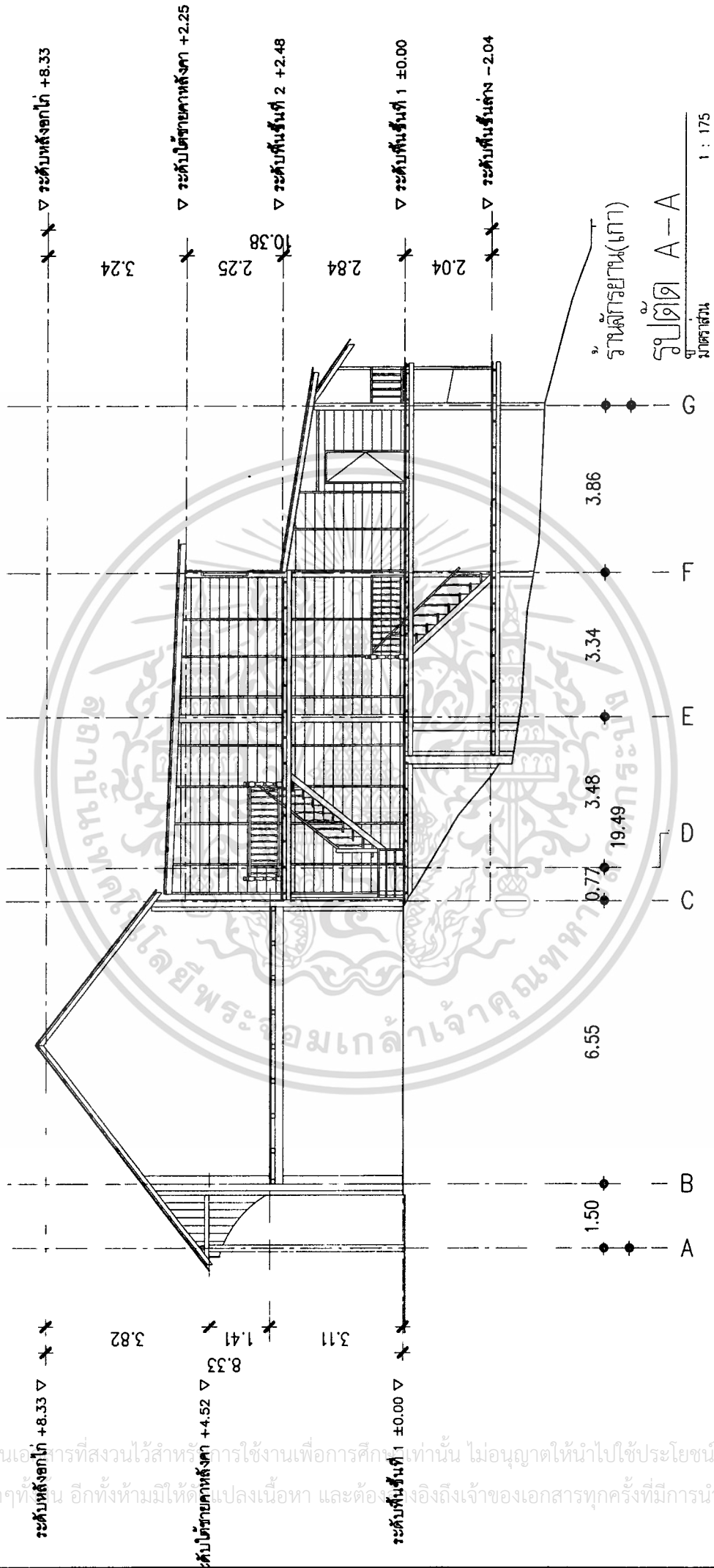
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

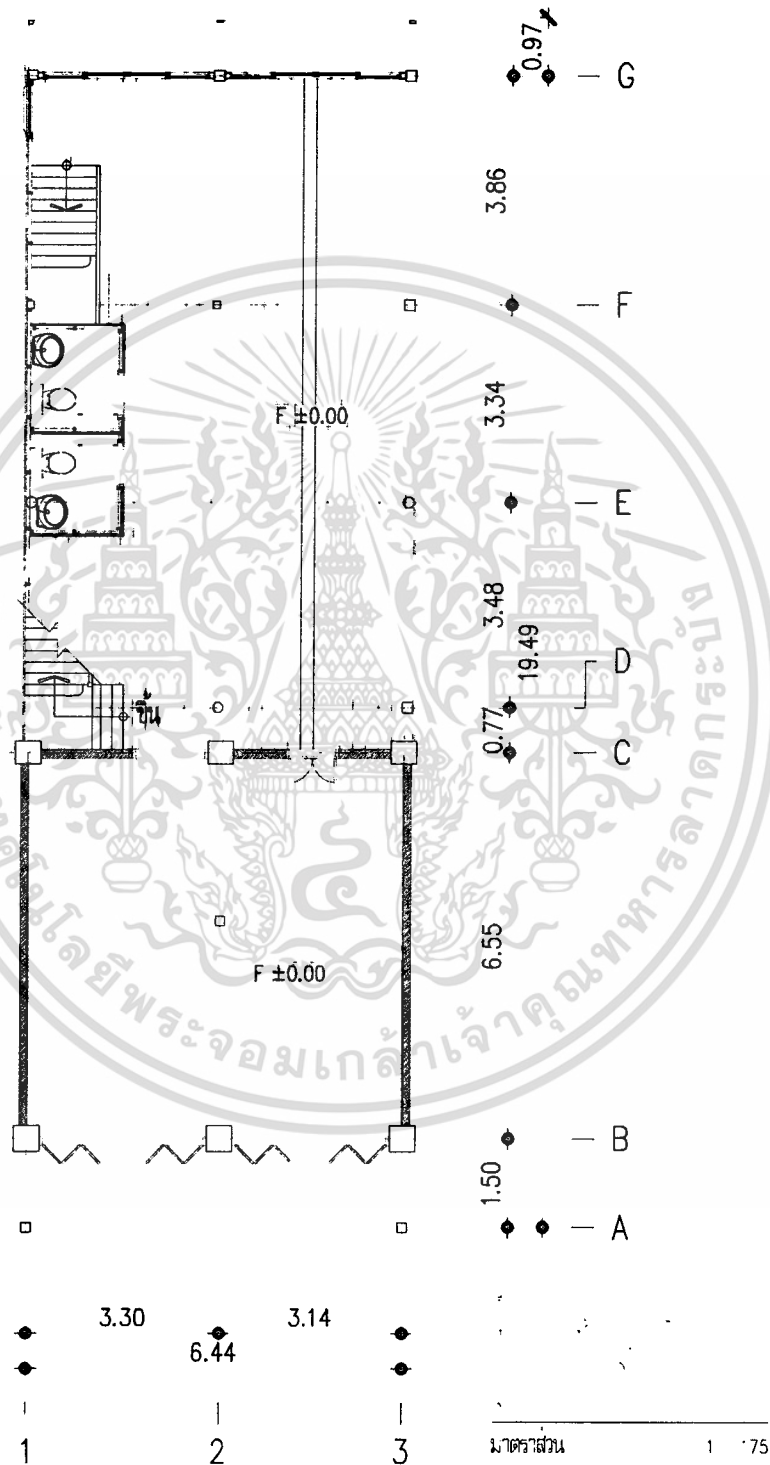


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

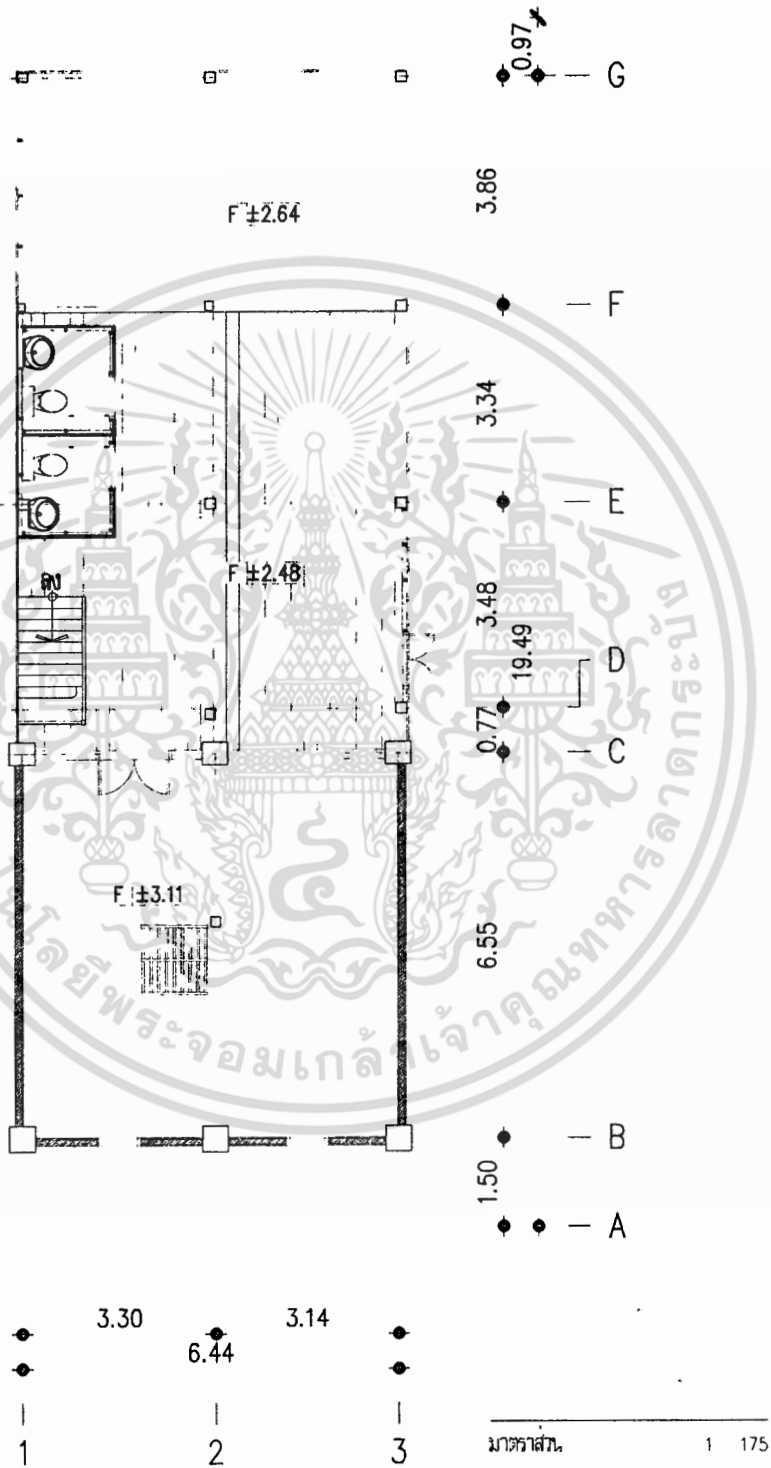


เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

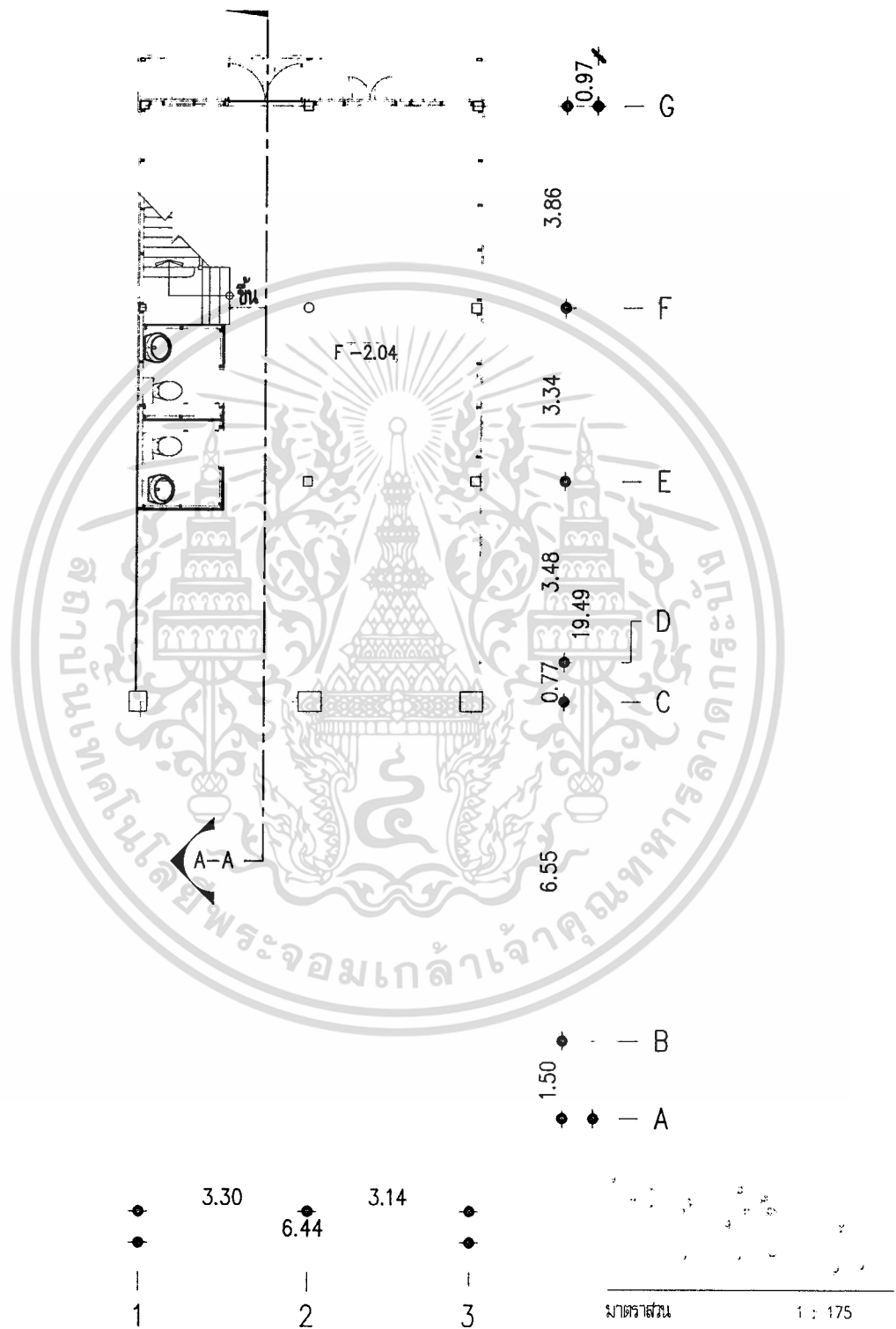




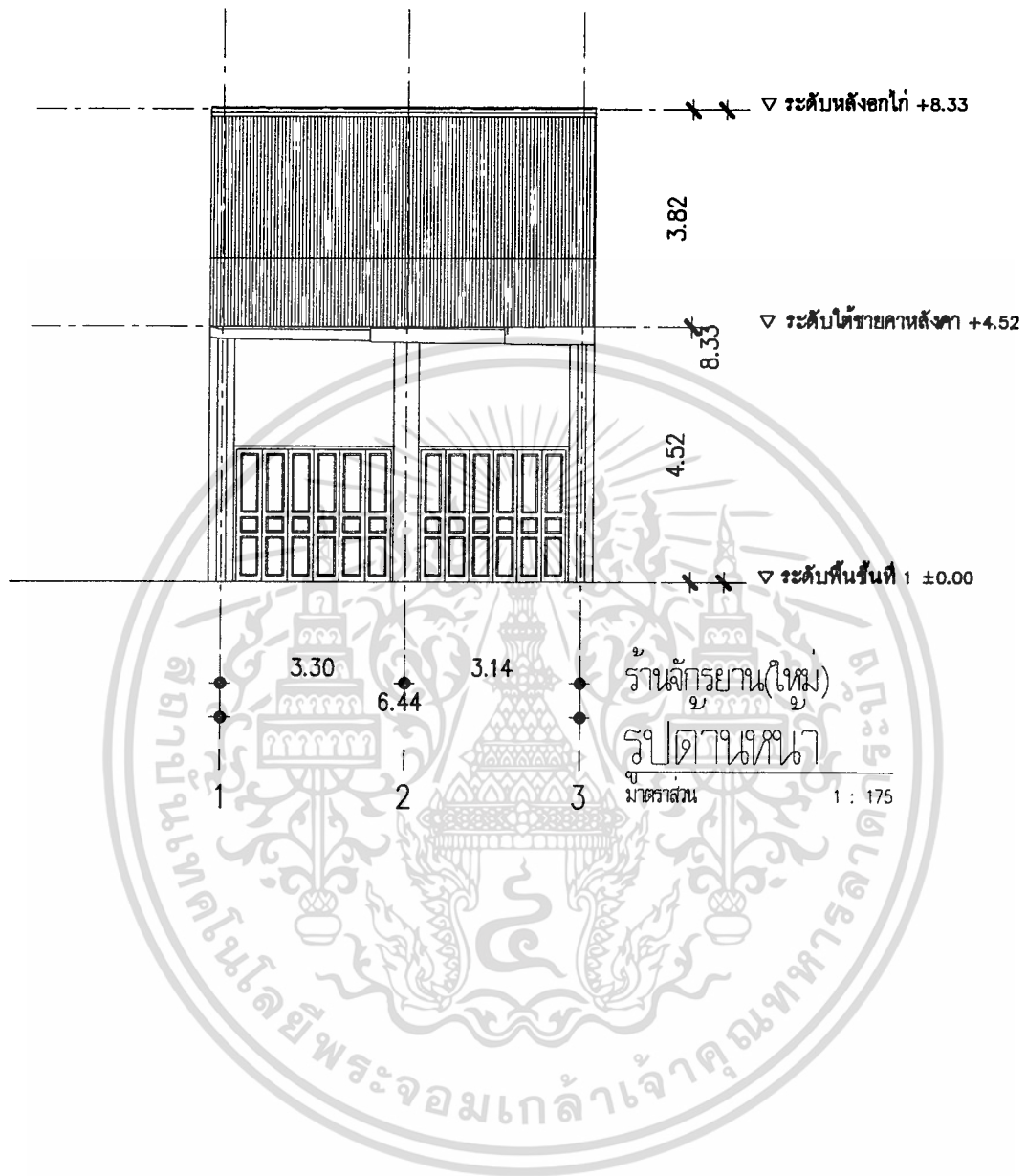
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้